ЗОРНИЦА

СЕДМИЧЕНЪ ВѢСТНИКЪ.

Зорница сѣ издава всякой Четвертокъ. Цѣна-та за една година е едно било медженде и полошинъ, а за шесть мѣсеца три четвертя отъ било медженде; еѣ кайме и въ болшески Турски тимѣря (нулове) 50 гроша за година. Спомоществованія-та трѣбва всякога да сѣ предплатятъ и да сѣ испращатъ то полиа, въ групп, еѣ кайме или въ болшески тимѣря (нулове) Турски, Нѣмски, Пруски, Русски или Французски, на Редакторъ-тъ у Американ Хан въ Цариградъ. Извѣстія сѣ елѣтеаятъ по 2 гр. на реда-тѣ.

Година 2. ЦАРИГРАДЪ, ЧЕТВЪРТЪКЪ, 5 МАЙ 1877. Брой 18.

ИЗВѢСТІЕ.

Понеже само нѣколко бросе отъ Сед. Зорница отъ 1 Januar. 1877 ни останжѣхъ, ный извѣстяваемъ на всички че новы спомоществованія че сѣ пріемятъ отъ идушый 1-а Май до 31-а Декемер. за 1 б. медженде, а въ кайме и въ полшески тимѣря за 40 гроша.

ДОКАЗАТЕЛСТВА ОТЪ ПРОРОЧЕСТВА-ТА.

(Продлженіе).

2) Пророчества за Ниневія.

Градъ-тъ Ниневія, положенъ на источный-тъ бѣрѣгъ на Тигръ, е былъ столица-та на древнѣй Ассирія и е ималъ около 600,000 жители. За сѣ-ны-тѣ му сѣ казва да сѣ были 100 крака высоко, 60 мили околовръстъ, и да сѣ сѣ защищавали отъ 1500 кулы, отъ които всякой е была по 200 крака высока. Този градъ е былъ, за дъго врѣме, господарь на Истокъ. Въ него е имало многочисленны и нарядны градины за разходы. Жителитѣ-тѣ му сѣ были богати и болшественни и да достигнали до една высока цивилизація; но сѣ неѣ е имало раскошность и единъ общъ развратъ. По причина на лошавины-тѣ имъ Господь пратилъ пророкъ Іонѣ, около 860 г. прѣди Р. Х. да гы убѣдиле. Тѣ са покаали при проповѣдание-то на пророкъ-тъ, и наказаніе-то имъ са отложило за нѣкоко врѣме. Около 700 г. прѣди Р. Х. Господь пратилъ пророкъ Наума да обяви разореніе-то на този градъ. Това пророчество са намира въ книгата Наумъ. Въ нѣрвъ-та глава на тази книга има едно описаніе на величіе-то и сила-та на Бога, и въ неѣ са обявява още инкрѣнѣ-то Божіе за съвершеніе-то и съсипваніе на Ниневія. Въ второ-та глава са описва бѫдще-то й разореніе, което щѣше да са извърши чрѣзъ нашествіе-то на чужестранныи войски; и въ третѣ-та глава са описва бѫдащѣ-то й опустошеніе. Причины-тѣ, защо Господь щѣше да го разори, сѣ тоже изложены. «Ще го направѣ твой гробъ, защото си нечестенъ,» Наум. 1; 14. «Горко на кръвопролитникъ градъ! Всичкый е пълнъ съ лъжа и грабежъ,» Наум. 3; 1.

Пророкъ-тъ прѣдсказа по кой начинъ градъ-тъ щѣше да са прѣзаеме: «Съ наводненіе което потопава ще направи скончаніе на мѣсто-то,» Наум. 1; 8. «Порты-тѣ на рѣка-тѣ ще са отворатъ и палата-та ще са разрушѝ,» Наум. 2; 6. Историкъ-тъ Діодоръ Сикулъ разказва че въ третѣ-та годинѫ на обсада-та на градъ-тъ отъ Мидо-Вавилонскѫ-та войска, рѣка-та, като прѣлѣли отъ голѣмы дъждове, занесла часть отъ стѣни-тѣ така щото войска-та е можила да влѣзе въ него и да го прѣзаеме; и така пророчество-то са е испълнило.

Пророкъ-тъ споменуна и обстоятелства-та, въ които градъ-тъ щѣше да са прѣзаеме: «Като са спитатъ като тѣрніе, и са опитатъ като пѣяницы, ще са изнурятъ като суха слама,» Наум. 1; 10. Сѫщій-тъ историкъ расказва че когато обсадителитѣ направили полсѣдно-то и сполучило-то нападеніе, Ниневійци-тѣ были прѣдадени на раскошность и пѣянство.

Въ първы-тѣ стихове на 3-тѣ глава въ тъзи книгѫ има едно описаніе на прѣзаемание-то на града ; и онова, което дненши-тѣ изслѣдователи ископавать отъ развалины-тѣ на Ниневія, доказва колко буквально туй пророчество са е испълнило.

Пророкъ-тъ е прѣдсказалъ че градъ-тъ щѣше да са разори не само отъ наводненіе но и отъ огнь, Наум. 3; 15. И това са е испълнило спорелъ горѣспоменѣтый-тъ историкъ.

Прѣдсказало са е че Ниневія, «слѣдъ прѣзаемание-то й, щѣше да са исправи, встресе, и запусти,» Наум. 2; 10. «Всички които та гледатъ ще бѣгать отъ тебе, и ще рекатъ: Ниневія опустѣ,» Наум. 3; 7. Прѣдсказало са е че разореніе-то на Ниневія щѣше да бѫде съвршено и вѣчно. «Той ще направи скончаніе; усилѣніе нѣма да нападне второй лѣтъ,» Наум. 1; 8, 9. «Людіе-тѣ си са распръснахъ по горы-тѣ, и нѣма кой да гы сбира. Нѣма лѣкъ за съкруженіе-то ти,» Наум. 3; 18, 19. Читатель-тъ трѣба да забѣлѣжи че въ това отношеніе има значителна разлика между пророчество-то за Тиръ и онова за Ниневія. Спорелъ пророцы-тѣ Тиръ щѣше да са въдигне слѣдъ падніе-то сѝ, а Ниневія не щѣше. И така дѣйствително е станѫло.

Най-добро-то описаніе на бѫдащѣ-то опустошеніе на Ниневія са намира въ пророчество-то на Софонія: «Ще направи Ниневія запустѣніе, и мѣсто безводно като пустынѧ-та. И стада ще лежатъ въ срѣдъ неѣ, всички-тѣ животни на народы-тѣ, и неясытъ-тѣ и сѣкъ-тъ ще обитаватъ въ горни-тѣ й прагове ; гласъ-тъ ѩ ще звалче въ прозорцы-тѣ: пустота ще бѫде въ брата-та, защото ще оголѣе отъ кедровы-тѣ направы. Тойзи е веселящій са градъ, живѣящій безгрѫжно, който говорше въ сърдце-то си: Азъ съмъ, и нѣма другъ освѣнъ мене. Какъ стана пустъ, виталищи на звѣрове! Всякой, що заминуе покрай него, ще посвизди, и помаха съ рѫкѫ-та, си, Соф. 2; 13, 14, 15. Нека читатель-тъ да сравни това пророчество съ историкъ-та на Ниневія: отъ онова врѣме дори до днесь. Исторія-та утвърдява че разореніе-то на Ниневія е было съвршено; тя е была съвершено съсипана, и не е имало лѣкъ за съкруженіе-то й както пророкъ-тъ бѣше предсказалъ. Тя никога не е была сѫградена пакъ. Нѣмкия диря отъ прѣдлинно-то й великолѣпіе не е останѫло освѣнъ онова което са изкопава отъ развалины-тѣ й. Канали-тѣ, които нѣкога са поели и са правяли плодоносна земѣ-тъ, са развалени; и древно-то мѣсто-положеніе на градъ-тъ и окружающа-та земя, спорелъ прѣдреченіе-то на пророкъ-тъ, са една пустыня, освѣнъ за жалко прѣнебрѣгнѫти-тѣ дъждове. Люцянъ, който живѣлъ въ второй-тѣ вѣкъ слѣдъ Р. Х. казва че Ниневія е была съвсѣмъ разорена. Нынѣшни-тѣ пѣтешественціи утвърдяватъ че разореніе-то й е съвршено, и така прѣдреченія-та на пророкъ Софонія дѣйствително са е испълнили.

(Слѣдва.)

ЕДНО СЛОВО ОТЪ ВЪРХОВНЫЙ-ТЪ СѢДІЯ НА АНГЛІЯ.

—

Мнозина отъ великы-тѣ мѫжіе въ Англія насѣрдчиватъ и подкрѣпиватъ прѣдпріятія-та които имать за цѣль распространеніе-то на Христіанство-то сѣтѣ-тѣ. Върховный-тъ сѣдія, напримѣръ, наскоро прѣдсѣдателствувалъ въ едно сѣбраніе на едно Евангелско дружество въ Англія, дѣто изрекъль едно слово, отъ което изпитчаны слѣдующе-то:

«Проповѣдание-то на Евангеліе-то на всѣкъ тварь не е едно нѣщо, което Христіанъ-тѣ са свободни или да извършватъ или да не извършватъ ; напротивъ, това е една важна длъжность, която тѣ не могатъ да прѣнебрѣгнатъ; и Христіани-тѣ не трѣбва да сѣ обезсрѣчаватъ въ испълнѝваніе-то на тъзи длъжность. Истина е че отъ всякого народоселеніе на сѣтѣ-тъ сами една шеста часть са наричатъ Христіани; но нѣмахъ ли по-голѣмѣ работа прѣдъ себе си отъ и двадесять-тѣ дѣлы (Дѣян. 1; 15.), които сѣдѣ сѣмрть-та Христовѣ бѣхъ са сѣбрали въ сѣдна горницѧ въ Іерусалимъ? Да прѣдположимъ че онѣзи сто и двадесять дѣлы были малки: «Най-малкы иманы много привелегіи; Богъ ни е открылъ Евангелскѫ-та истина, и ный сме были очевидци на животъ-тѣ и на сѣмрть-та на Іисуса Христа. Най сме убѣдени за стойность-та на онова което сме пріели, и въ него е надѣжда-та ни за настоящый-та и за бѫдащый-та животъ; но какво можемъ ный да сторимъ за милліоны-тѣ дѣлы въ сѣтѣ-тъ? Можемъ ли да са надѣваны за успѣхъ въ стараніа-та за распространеніе-то на Евангеліе-то между тѣзи стотины милліоны? Ако Богъ нека да са проповѣда Евангеліе-то въ другы части на сѣтѣ-тъ, твърдѣ добрѣ; нека го извърши; но напрѧзно ще бѫде за насъ да сѣ опитваны да извършимъ такова дѣло». Ако тѣзи сто и двадесять дѣлы бѣхъ сѣдили по тоза начинъ, не щѣхъ ли да прѣнебрѣгнатъ едиѧ важнѫ длъжность?

Но какъ е съ Христіаны-тѣ въ Англія? Истина е че мацицы отъ насъ могатъ да отидатъ въ чуждиѧ да проповѣдатъ Евангеліе-то, но благодарѝеіе Богу че на нѣкои които сѣ готови да отидатъ. Тогава нека проводимъ онѣзи които могатъ да отидатъ, и нека припознаемъ че е наша длъжность да вършимъ чрѣзъ тѣхъ о-нова, което бѣ длъжность на всѣкого едного отъ 120-тѣ душы които бѣхъ въ Іерусалимъ. Вѣрватъ, Господь ни всякога отъ насъ да проповѣдаемъ, посрѣдственно или непосрѣдственно, Евангеліе-то на всѣкѫ тварь. И нѣй трѣбва не само да пращаны человѣцы да проповѣдатъ Евангеліе-то, но нѣй трѣбва и да гы подкрѣпваны съ помощь-тѣ и съ молитвы-тѣ си».

Който казва върховный-тъ въ Англія сѣдія за Англійски-тѣ Христіаны, така право може да са каже и за всички-тѣ другы Христіаны отъ който народность и да са и въ каквато страна и да живѣятъ, тѣ сѣ длъжни да сѣ стараютъ да проповѣдаятъ по единъ или по другъ начинъ Евангеліе-то Христово на всякѫ тварь.

—

Прѣди нѣколко врѣме случи са въ Индія единъ сѣборъ отъ нѣколко образованы Индійцы, между който нѣто единъ бѣше Христіанинъ. Тѣ разнсвали въпросъ-тъ «дали Христіанската вѣра ще стане вѣра-та на цѣлъ Индія,» и слѣдѣ разискание-то му прѣзъ четѣ Недѣлни дни, тѣ най-по-слѣ гласоподавали, и за голѣмо тѣхно удивленіе, като избрали гласове-тѣ, видѣли че всички гласоподавали положително, а ни единъ отрицателно. Това показва че влияніе-то на Христіанство-то силно са чувствува въ Индія. Народы-тѣ тамъ е почнѫлъ да изгубва вѣра въ языческо-то си вѣроисповѣдание, и полекя лека са приготвя да пріеме Евангеліе-то Христово.

—

Единъ день когато Д' Аламберъ и Кондерсетъ обѫдвахъ съ Волтера, тѣ прѣдложихъ да са разговарятъ върху безбожіе-то, но Волтеръ са спрѣ изведнѫжъ като каза: «Почакайте додѣ излѣзе слуга-та ми. Азъ не искамъ да са отсѣче главѫ-тѣ ми нощесъ.» Отъ това е ясно колко оцѣнавате тоя безвѣрникъ свои-тѣ религіозны учения. Той не искаше да учи слуга-тъ си че нѣма другъ сѣтѣ, защото знаеше какво може да стане отъ това.

—

БОГЪ Е ИСТОЧНИКЪ НА БЛАГОСЛОВЕНІЯ.

Единъ проповѣдникъ, слѣдъ като страдалъ нѣколко мѣсецы отъ болесть, казалъ: «Богъ е отнелъ отъ мене едно по едно много сѣтѣски насладенія, но азъ намирамъ че ако и да самъ былъ лишенъ отъ всички-тѣ тѣхъ, да сѣмъ по-честитъ сега отъ колкото бѣхъ напрѣдъ».

Другъ проповѣдникъ казалъ: «Азъ много са очудвамъ на двѣ нѣща, първо, че Исусъ Христосъ бѣше готовъ да слѣзе отъ небе-то на земя-та за мене, и, второ, че азъ не сѣмъ готовъ да възлѣзъ на небе-то за да бѣдъ съ него. Колко славна надѣжда има всѣкой истиненъ Христіанинъ, като може да са надѣва да е всѣкога съ Господа! Блаженъ е, истиннѣ, да е человѣкъ съ Господа за единъ часъ; но колко неизразимо трѣбва да е блаженство-то на онѣзи които всѣкога цѣлдъ съ Господа. Такава надѣжда трѣбва да очисти сѣрдца-та ни, да подкрѣпи души-тѣ ни въ всѣко врѣме на бѣдъ, и да ни укажа за да испытаваемъ всичи-тѣ длъжности. Богъ е благословилъ да ми научи че любовь кѣмъ него и прѣтелско съобщеніе съ него са сама-та основа на истинскѣ добро-честнѣ».

—

Единъ усердненъ пастиръ писа слѣдующе-то на единъ младежъ отъ него-то стадо: «Знаѣ, че ти прочиташь Библія-тѣ си всѣкой денъ; но азъ ти са моля да са стараешь да ѝ разбираешь и да чувствуваешь истинити-тѣ ѝ. Чети всѣкой денъ по малко отъ разны части въ нѣя; като прочетешь единъ часть отъ Бытіе-то, прочети и единъ псаломъ; като прочетешь малко отъ Евангелія-та, прочети малко и отъ нѣкое послаціе. Прочитай ѝ съ молитвенъ духъ. Напримѣръ, когато прочиташъ първый-тѣ Псаломъ моли са: «О, Господи, дай ми блаженство-то на онзи който не ходи въ сѣвѣтъ-та на нечестивы-тѣ. Пази ми да не стоѣ въ пѣть-та на грѣшни-тѣ, и да не сѣдамъ на сѣдалище-то на присмѣватели-тѣ и пр. По този начинъ человѣкъ най-добрѣ ще разбира Слово-то Божіе и ще са научи какъ да са моли Богу.

—

Единъ госпожа, дъщеря на образованы и богаты родители и снабдена съ всичко често сѣвѣтъ-тѣ най-много дали, каза: «Когато сравнѣ душевно-то блаженство и утѣшеніе, които искрена-та вѣра дава на вѣрующы-тѣ въ Исуса Христа, съ всичко кесто сѣвѣтъ-тѣ всичко-то си богатство, славѣ и наслажденіе, може да дадѣ, азъ усѣщамъ че най-скромнѣ-тѣ отъ-нѣмъ, могъ-то обличатъ и сѣдиватъ Спасителѣ-та, съ по-блажены отъ най-богаты-тѣ и най-великы-тѣ които не по обычать и не му слугуватъ.»

—

Херонъ, древнѣй Сиракуски царь, попиталъ Симонида, единъ изкуственъ пѣвецъ: «*Що е Богъ?*» Симонидъ, слѣдъ като размышлявалъ върху този прѣдлѣтъ нѣколко дни, не можелъ да дадѣ на царя по-добрѣ отговоръ отъ този: «Колкото повече размышлявамъ за Бога толкова по-неизвѣстенъ той ми става». Человѣкъ-тѣ немогатъ съ своѣ-та си мѫдрость да отгрѣкнѣтъ истиннаго Бога. Само Библія-та го открыва напълно.

МЪШИЦЫ-ТѢ.

Мышци-тѣ са орѫдія-та, чрѣзъ които всички-тѣ различны части на тѣло-то са движатъ. Тѣхна-та направа и наредба показва чудесно техническо искуство. Ный искаме да обърнемъ вниманіе-то на читателѣ-тѣ на върху слѣдующи-тѣ точки за тѣхъ:

1) Една точна съотвѣтственость има между всѣка ставѣ и мышци-тѣ които са назначены да ѝ движатъ. Както казахмы въ прѣдишный-тѣ си членъ, всички-тѣ ставы нѣматъ самъ-то единъ движеніе, но ный намираме че всички-тѣ движенія, които єди ставѣ на може да има, могатъ да са извършатъ отъ мышци-тѣ, които са привязаны на нѣя. За примѣръ ставы-тѣ при бедро-то и колѣно-то позволяватъ на человѣка да тури единый-тъ си кракъ върху другый-тъ, и ный намираме че тамъ има една особна мышца да извърши това движеніе. Тя си захлапва отъ грѣбнакъ-тъ, прѣминува діагонально прѣзъ бедро-то и си залава отъ вътрешнѣ-тѣ кость на крака-тѣ подъ колѣно-то. Нѣма мышцы, обаче, приготовены за да правятъ нѣкое движеніе, което ставы-тѣ не позволяватъ. Една съвершенна съотвѣтственость има между ставы-тѣ и мышци-тѣ.

2) Понеже мышци-тѣ дѣйствуватъ само чрѣзъ свиваніе, тѣ могатъ да теглятъ само въ единъ посокъ; запримѣръ, мышца-тѣ, които затварятъ рѫка-та, нѣматъ слѣдъ да ѝ отварятъ. Слѣдователно трѣба да има два реда мышцы, отъ които единый-тъ да тегли тѣлесна-та часть въ единъ посокъ, а другый-тъ да ѝ тегли назадъ когато потрѣба; и ный намираме че мышци-тѣ са тѣй искусно нѣредены що всѣка отъ тѣхъ има съотвѣтствующѣ-та си мышца, и чрѣзъ това движеніе-та въ противоположны посоки са извършватъ и различны части на тѣло-то си дѣржатъ право.

3) Мышци-тѣ са тѣй расположены що отъ не прѣпятствуватъ една на другъ въ дѣйствія-та си. Когато си припомнѣмъ че има повече отъ 400 мышци въ человѣческо-то тѣло, че тѣ могатъ бивать єди до другъ, и една върху другъ, че пръстоятъ єди другъ, и че понѣкога са вмѣстени єдна въ другъ и даже прѣминуватъ єда прѣзъ другъ, явно е че голѣмо искусто са е изискало да си положатъ така щото да не прѣпятствуватъ една на другъ въ дѣйствія-та си; но това трудно да ги е извършило.

4) Дѣйствіе-то на мышци-тѣ е понѣкога нужно такъ дѣто има мѣсто за самы-тѣ мышцы. Ако мышцы-тѣ, които движатъ пръстіе-тѣ, да бѣхѫ турены въ рѫка-та, тѣ щѣше да стане толкова дебела щото да бѫде несгодна за нѣкои отъ другы-тѣ си службы; или ако мышци-тѣ, които движатъ пръстіе-тѣ на крака-та и пѣсенъ-тѣ, да бѣхѫ турены въ крака-та, послѣдній-тъ щѣше да стане твѣрдѣ дебелъ. По тъзи причина, мышци-тѣ, които движатъ пръстіе-тѣ на рѫцѣ-тѣ, са турены между лакъть-тѣ и китка-та на рѫка-та, и онѣзи, които движатъ пръстіе-тѣ на крака-та, са турены въ жабѫ-та на крака-тъ, и дадѣ сухы жилы са простирать отъ мышцы-тѣ до части-тѣ които тѣ са назначены да движатъ, и дѣло-то са извършва.

5) Види си да е единъ опрѣдѣленъ законъ щото една мышца вѣнкаѣ да ся свива къмъ срѣдѣ-та си. Тогава какъ могатъ мышци-тѣ да извършватъ изисканы-тѣ различны движенія съобразно съ тоѧи законъ? Това може да стане само чрѣзъ промѣненіе-то на форма-та на мышца-та спорѣдъ случѣжда-та какато та има да извършва. И то дѣйствително е станало въ человѣческо-то тѣло. Тѣхъ както художникъ-тъ може да направи дърво-то, желѣзо-то и други вещества да извършватъ различны службы, не чрѣзъ измѣненіе-то на качества-та имъ, но чрѣзъ искусно-то имъ съобразяваніе съ тѣзи качества.

6) Най-забѣлѣжително-то е разнообразіе-то, скорость-та и точность-та на движенія-та на части-тѣ на тѣло-то, които са извършватъ чрѣзъ мышци-тѣ. Всякой денъ ние забѣлѣжаваме съ какъвъ скорость языкъ-тъ му са движи когато говори, и при това всяко движеніе е точно какваото то трѣба да е. Поне за всякой слогъ трѣба да има едно отлично и точно движеніе на языкъ-тъ. За да може языкъ-тъ да извършва службѫ-та си, той трѣба да е снабденъ почти съ безчисленны малки мышцы; но при всичко че тѣ са толкова безчисленны, колко свободно и бѫрзѣ той си движи и колко точно извършва дѣло-то си! Колко бѣрзи и точны са движенія-та на пръстіе-тѣ, когато єдинъ искусенъ свирачъ свири пѣсно или другуе музикально орѫдіе! Когато пишемъ єдно пѣсенъ, єдно дѣло или повече отдѣлны движенія трѣба да си направятъ за всякъ буквѣ, и при това повече отъ сто буквы можемъ да пишемъ въ єдинъ минутъ.

7) Ный трѣба да забѣлѣжимъ още че нѣкои отъ най-важны-тѣ тѣлесны движенія са извършватъ чрѣзъ слѣдѣйствіе-то на много мышци. Єдинъ Германскій спирателъ по медицина-та е прѣсмѣтнѣлъ че отъ мышцы дѣйствуватъ всякой пѣкъ когато дишамъ, но при всичко че дишаніе-то е толкова запѣтено дѣло, ный дишимъ безъ даже да мислимъ че има такова дѣло да са извършва.

8) Другы отъ най-важны-тѣ движенія на тѣлесны-тѣ части са толкова малки що отъ тѣ са извършватъ отъ мышцы толкова малки що тѣ не могатъ да са видятъ съ просто око. Въ звѣнчный-тѣ крѫгъ на око-то и въ въ тъланче-то на ухо-то има такъва деликатны мышцы, които съществованіе-то ний не е было извѣстно, додѣто то микроскопъ-тъ не бѣ откри.

Мышци-тѣ на человѣческо-то тѣло по голѣмина-та си, вѣстоиоложеніе-то си, прѣдѣл-та си и сила-та си — показватъ сѫщій-тъ видъ искусто, който са намира въ єдинъ фабрикѣ; и ако трѣба да заключимъ че єдно разумно сѫщество е измислило єдно-то искусто, можемъ ли да отречемъ че єдно разумно сѫщество не е измислило и другы-тѣ? Не, никакъ.

—

Полза отъ лѫжи. Когато попитали Аристотела какво може человѣкъ да спечели както казва лѫжы, той отговорилъ: «Никога да го не вѣрватъ и когато казва истинѫ-тъ.»

КАМЕНИ-ТѢ ВѢГЛИЩА.

(Продѫженіе.)

Почти по сѫщо-то начало са стаяли и каменны-тѣ вѣглища, съ тъзи разлика, че наѧмѣто да ги е горилъ человѣкъ, самъ Бога Създателъ-тъ ги е приготвилъ чрѣзъ законы-тѣ които е положилъ отъ начало, и които дѣйствуватъ и до днесь.

Въ каѧрбоногодишъ-тѣ періодъ, както казахмы, дървета-та и растенія-та са расли изобилно и огромны горы са покрывали земя-та повѣрхность. Тѣзи горы и дървета съществували прѣзъ течеціе-то на много стотины годины. Всяка есень тѣ са хвѣрляли богаты-тѣ си листове; клонове са са чупили — цѣли дървета са падали; цѣлы горы постепенно са са затривали и другы са израстѣли на мѣсто-то имъ. По тъзи и по много другы начины са е натрупвало огромно количество растително вещество на едно мѣсто, което полекя-лека е захващало да са разлага на пѣрвоначалны-тѣ си елементы: кислородъ, водородъ и въглеродъ. Въ онова врѣме са са случавали нѣкои вѣлненія въ вѣтрѣшности-та на земя-та, цѣли области суша са са спишли и вѣлнѣ-тѣ на море-то са са спустили и са гы покрыли. Разложеніе-то на натрупано-то растително вещество, тъй порастно отгорѣ, както казахмы, съ водѫ или съ новы пластове стана почти по сѫщій-тъ начинъ както и горѣніе-то на дърва-та въ пещь-та. Кислородъ-тъ и водородъ-тъ както газообразны тѣка искачатъ, а въглеродъ-тъ като твѣрдо вещество, то-чай сѣдѣ врѣме цѣло-то натрупано растително вещество са прѣобрѫща въ каменны въглища.

Ная два вида каменни въглища, битуменній-тъ (смолный-тъ) и антрасить-тъ. Антрасить-тъ е най-чистый-тъ. Той е много по-твѣрдъ, по-яконо са распада и пламкъ-тъ му е или блѣдо-синь или жълтеникъ. Битуменьтъ горѣ по-десно, не е толкозъ твѣрдъ, не дава толкозъ силенъ огнь и пламкъ-тъ му е по-сѣтлъ. Антрасить-тъ е станалъ отъ битуменній-тъ прѣзъ дѣйствіе-то на топлина-та. Той са намира повечето на мѣста, които са были изложены на силны подземны вѣлненія, които са дѣйствували силно върху земя-та сѫщо. Всякое отъ тѣзи вѣлненія е было придружавано отъ много или малко топлинѫ, и дѣйствіе-то на тъзи топлина въ натрупано растително вещество то прѣобразило въ битумены въглища, или прѣобърнало битуменьтъ въглища въ антрасить.

Най-голѣмы-тѣ каменно-въглены рудницы са намирать въ Сѣверна Америка. Въ Европѣ най-много са намирать въ Англія дѣто са начинали да гы копѣятъ още отъ 15-то столѣтіе. Употрѣбленіе-то на каменны-тѣ въглища постѫпцка извнчало голѣмо сѫпротивленіе, по причина че миризма-та и димъ-тъ имъ не бѣхѫ угодны на горни-тѣ классове. Въ онова врѣме Англіѣ. Парламентъ издаде єдинъ законъ прѣзъ който запрѣтиваше горѣніе-то имъ. Днесь каменни-тѣ въглища са главный-тъ изворъ на богатство-то и на търговѣ-тъ въ Англія.

Слѣдующо-тѣ числа показватъ сравнително-то пространство на каменно-въглены-тѣ пластове въ различны страны:

Белгія	ина	518 четвар. мил.
Франція	»	2000 » »
Испанія	»	4000 » »
Вел. Британ.	»	19000 » »
Всичко въ Европа		18,518
Всичко въ Сѣв. Амер.		148,000
Цѣло-то извѣстно простран.		166,510

Въ Южнѣ Америкѣ, въ Африкѣ и въ Срѣднѣк Азїѣк още не сѣ изнаѣрены какеники вѣклиця; но въ Европейска Турцїѣк такыва вѣклени рудницы са са открили на нѣколко мѣста. Каменно-вѣклени-тѣ пластове не сѣ кажа отъ единаа дебелинѣ. Нѣкои сѣ дебели отъ 30 до 40 крака, а другы не повече отъ нѣколко пръста. Обыкновенна-та нѣ дебелина е отъ 7 до 8 крака. Прѣсѣкѣчото е че единъ бинуемъ пластъ единъ кракъ на дебелинѣ стана отъ единъ пластъ растително вещество осмъ крака дебелъ; дѣто що кажа, общи пластове могатъ достигнѣть до 30—40 крака дебелинѣ, трѣбва да са станѣли отъ 250—300 крака высока пластове отъ това вещество.

Растенїя-та онзи періодъ не сѣ послужили само за образуваніе-то на каменно-тѣ вѣклиця, но и за другы потрѣбны произведенїя като каменно-то масло, и проч. Нѣма забѣлѣжено на свѣршаніе-то алмазъ-тѣ е е нѣщо другo осѣвнѣ нѣщ-чистѣ камененъ вѣклиця.

Ив. П. Славейковъ.

АНГЛИЙСКА-ТА БАНКА.

Англійска-та банка са е установіа на 1694, и е най-важно-то банкерско заведеніе въ свѣтъ-тѣ. Зданія-та й захванатѣ едно пространство отъ 20 дюнома мѣсто. Сѣвна-тѣ на тѣзи зданія нѣмать прозорцы отъ къмъ улицы-тѣ, и прїимать свѣтлина чрѣзъ нѣкои вратѣшны дворове. Нѣкакы разбойницї не могатъ да влѣзатъ вратѣ за да обератъ банка-та безъ да употрѣбятъ топове съ които да сѣборятъ голѣмы-тѣ стѣны. Въ дворове-тѣ има голѣми шерны съ водѣ, и нѣколко толумбы всѣкога са готовы въ случай на пожаръ.

Управленїе-то на банка-та е въ ржцѣ-тѣ на единъ прѣдсѣдатель, единъ под-прѣдсѣдатель и 24 управителї, избрани отъ акціонеры-тѣ, които са притѣкавали акціи по за 500 лиры за шесть мѣсецы прѣди избиранїе-то. Порѣдовала-та главница на банка-та бѣше 1,200,000 лиры англійс. които бѣхѣ дадены на Англійско-то Правителство въ заемъ съ 8 0/0 лихвы. Главница-та ся увеличаваше постепенно до 1833, когато та ся вѣскачаше на 14,553,000 анг. лиры, които тоже бѣхѣ заемкаты на Правителство-то. Англійско-то Правителство днесь дава-ща по 3 0/0 лихвы на банка-та. Още отъ установеніе-то сѣ, тѣзи банка е была толкозъ съюзна съ онова Правителство щото сѣдбина-та на прьвата е тѣсно свързана съ сѣдбина-та на послѣдно-то.

Банка-та има позволеніе отъ Правительство-то да издава единъ видъ запискы за общепродано употрѣбленїе като кайне, само че нѣкой запись не бива да е за по-малко отъ петь лиры. По едно прѣме, на 1817, имаше разрѣшени такыва запискы за повече отъ 30,000,000 лиры. Тѣ сѣ печатать на единъ видъ особнѣ хартїѣк, и нѣкога не сѣ оставатъ да извѣстѣватъ. Щомъ нѣкои сѣ повръщатъ на банка-та, тѣ сѣ унищожаватъ, и другы новы сѣ печататъ мѣсто тѣхъ; отъ това и отъ другы прѣдпазванія много малчо е да ся направатъ лъжливы кайнета. Тѣзи банка има клонове по всичкы-тѣ части на Англїѣк. Тамъ има и много другы банкы, но никои отъ тѣхъ нѣма позволеніе да издава кайне. Осѣвнѣ-дипаніе и прїиманіе пары съ лихвы, обаче, тѣзи банка нѣма позволеніе да ся занимава съ никакѣк другы търговнѣк. Сумми-та, които банка-та прїима съ лихвы отъ разны лица, понѣкога са вѣскачва на 20,000,000 лиры. Банка-та дава тѣзи голѣмѣ сумма съ лихвы, и лихви-та които прїима отъ нѣй, заедно съ онзи които са прїима отъ нейни-тѣ си главницї, а дава вѣзможность да прїноса добрѣ доходъ на акціонери-тѣ си.

Всичкый-тѣ доходъ на Англійско-то Правителство са вноси чрѣзъ тѣзи банка. По причина на войны-тѣ между Англїѣк и Франціѣк, банка-та бѣ принудена да спре заплащаніе-то на кайнета-та си въ злато и сребро за 26 год. т. е. отъ 1797 до 1823. Прѣди онова врѣме, кайнета-та й спадѣвѣхѣ около 15 0/0. Разносы-тѣ на тѣзи банкѣ сѣ огромны, защото осѣвнѣ 70,000 лиры които годишно плаща на Правителство-то за тимбры, нейни-тѣ чиновницї, писари и слуги са около 900 душы, на които едно годѣно количество си плаща.

НОВА СИСТЕМА ЗА ТОПЛИНЕ.

Въ Съединены-тѣ Държавы у Америка газѣ-тѣ и водѣ-та ся вече направены да отиватъ въ всякѣ кѣщы въ голѣмы-тѣ градове. Въ послѣдно врѣме тамъ сѣ почнали да топлятъ кѣщи-та сѣ отъ зимницы-тѣ имъ до най-горнїй-тѣ имъ катъ съ пара. Въ по-голѣмы-тѣ градове много отъ главны-тѣ зданія вече са топлятъ съ пара; и сега сѣ мисли да сѣ направи общо това средство за топлиніе. Въ единъ малъкъ градъ въ Ню-Іорскѣ-то Държавѣ, една компанїя си съставіла, които мисли да направи това по тоаи начинъ; тѣ прѣдлагатъ да стопїя едно общо мѣсто, на които повѣрхность-та да бѣде подолна четвартини миля; отъ главно-то отишче ще са направятъ въ главны посоки пароповодницы, на които діаметръ-тѣ ще бѣде по 4 дюма. Отъ тѣзи главны пароповодницы, пара-та ще ся разнася на всякадѣ чрѣзъ малкы цѣви, които ще бѣдѣтъ скачены съ тѣхъ и на които діаметръ-тѣ ще бѣде по 1 дюймъ.

Пара-та, които ще ся доставя по тоаи начинъ, може да служи за топлиніе на кѣщи, да готварницы и за всякакъ другѣ потрѣбѣ. Главна-та поза отъ нѣѣ ще бѣде че хора-та не ще си правятъ вече трудъ да си приготвятъ дърва и кюмюръ; и не ще имать вече нуждѣ да правятъ кунини и да турятъ собы въ кѣщи-та си. Конецъ, чрѣзъ отварнїе-то на ови пароповодницы, топлиніе-то може да ся разнася въ всякѣ стайѣ на кѣщѣ-та, до какваато степень си иска. По този начинъ разносы-тѣ за топлиніе на кѣщи-та сѣ намалавать значително.

По-добрѣ е да давамы *работѣ* на сиромаси-тѣ нежели милостынѣ; защото първо-то ще испадни нѣщостѣ-та, а второ-то — трудолюбїе-то.

ПОЛИТИЧЕСКЫ ПОВИНЫ.

ТУРСКО-РУСКИЙ-ТѢ ВОЙНЫ ВЪ XIX-И ВѢКЪ.

II.

1828.

Прѣзъ Априлїи 1828, Царь Николай обяви война-та на Турцїя чрѣзъ свои манїеста, на който съдѣржаніе-то е было слѣдующе-то:

«Шестнадцесть годины са са изминали отъ Букурешскый-то договоръ, и прѣзъ тѣ-та години Порта-та е нарушила условїя-та му и е оставала всѣкаквіе-то на обѣщанія-та си.

Щомъ мира-тѣ на 1812 са подписа, Порта-та рѣши да не изслѣдува отъ турдо-то положеніе, въ което Русїя са намираше, и почна да нарушава условїя-та на мира-тѣ. Едно всеопщоаніе бѣше са дало на Сѣрбы-тѣ, но то ся зачѣти отъ едно нашествіе и отъ ужасни опустошенїя. Нѣкои правдини са дадоха на Молдавїя и на Влахїя, но една поклѣтна система разори тѣхи защитенїя области.

Едно общо подиганіе въ Молдавїя въ будѣ въ Турско-то Правителство и въ Турцїя-та, и Порта-та бѣше принудена да ся изпрати на Прутъ-то, и на Дунавъ-то, и на Черно-то морѣ, и на Средно-то Средиземно-то морѣ, и на Бѣлѣ-то морѣ, и на Ерзерумскый-то и на Багдадскый-то пашалыкъ

всичко-то мажко Мусулманско население, кото е живувало ния-та сл. Осетен-то ви, властите-то въ Херцеговина, бой-ть съ Черногора, и изложе-то, кото отъ нѣкое врѣме насамъ се показа въ Гръцкія, въ Малая и въ Русція.

Въ Англія всѣка Русия сполуха ще изкъвжда една мъка на брой по бъйка пратѣн да си проникна за бой въ запасти на Англійскія интереси. Ако Русия-та прѣвзхвати нѣколко колайбы отъ кавъ въ Малъ Азія, що ще каже че тѣ всѣе запрѣтили кой-какъ-тъ пать за Индія. Ако прѣвзхвати Дунавъ-тъ, що ще каже че тъ сѣ вече на пъти си за Цариградъ. Народъ-тъ, колкото и да не желае да чуе за Русъ-ты побѣди, вѣрвамъ, не що се поведе подъ такыва неизвѣстности и страсти при запознаванія. Безсмѣсленны призования отъ тоя видъ нѣобичаенъ въ всѣ исторія-та на Исторчай-тъ пъкъ. Прѣдъ 30 години спутителен-тѣ прѣдсѣдателъ че нѣщо уже-сно що си случи, ако Русия-тѣ прѣвзмѣти Поти, едина мѣтъ градецъ на Черно-то море отъ Азія; а по той вечъ е отдавна въ рацѣ-тѣ ими, и нѣй забравихмы дяже самостоятелно-то ни. Прѣдъ нѣколко годины нѣкои обявиха че нашы-та Индійска Държава е въ опасность, отъ Русия-тѣ прѣвзели Хива; но сега всякой е хврътка отъ тоя безумѣнъ страхъ. Но между всичко-то прѣдчитъ за страхъ, нѣй безсумнѣй-тъ е идея-та че Цариградъ е въ опасность. Елинъ погледъ на Карта-та е достаточенъ да уѣфи человѣка че тоя и дое е глупа. Русия-тѣ вѣдно-то ни сѣ прѣвзе въ Севастополъ и сѣмя флота въ Черно море, кото имаха прѣди Крымска-та война. Русия-та флота сега е доста сѣмя за да пази Босфора-та. Да сѣ мисли още сега, че Руска-та войска може да прѣвземе Цариградъ отъ-тъ сушя-та е глупаво. Дяже ако прѣдположимъ че тъ прѣвзе Дунавъ-тъ сполучливо, заобмоки Видинъ, Русчукъ и Силистра, нападе на Шумень, прѣвзме Шуменъ-то и достигне до Дерве-та пакъ не бы прѣдприела да прѣвземе Цариградъ. Прѣди Русия-тѣ да достигнѣ до Европа, Цариградъ ще даде заобмоки отъкъдъ сушя-та съ силна войска, и то що бѣле чудно ако Турци-тѣ не могатъ да удержатъ ный-сашы-то положенія на сѣвъ-тъ. Но тъ не ще и защищаватъ само отъ тѣхъ. Осѣвнъ Англія, Германія, Австрія, Франція и Италія не бѣхъ позволили на Русия да запладе Босфора-та и Дарданелъ-тѣ. Русія, знаемъ властолюбива и да е, ный не можемъ да прѣдположимъ че тъ бы сѣ опазвала противъ всичко-то тѣхни Силы. Сѣдователно, выпоне-то че Цариградъ е въ опасность съ сѣмѣни.

ПРѢДЛОЖЕНІЯ-ТА НА Г-НА ГЛАДСТОНА.

Отъ нѣкоево деня насамъ телеграма-тѣ извѣстяваитъ, че Г-нъ Гладстонъ ималъ нѣкоеве да прѣдложи на разнесвание на Долнія-та Камара нѣкои прѣдложенія отъ-тъ Хаусенъ-то Министръ-то Въ-то. Тѣзи прѣдложенія са 5, именно:

1. Че тъзи Камара нѣкара приведнѣ причина за незадоволствіе и опазвание отъ поведеніе-то на Порта-та относително до депеша-та, кото Лордъ Дербй е отправи на 21 Сент. 1876, и кото са относя до хаиня-та въ Българія.

2. Че Англія Порта-та не е длѣнъ съ дестаенъ поведеніе-то сѣ и дадѣто та не достаенъ порачителенъ че ще деме нѣрмы за удучшеніе-то на сѣстояніе-то на Христіанскія населеніе въ Держава-та сѣ, тъзи Камара ще счита че Турція е изгубила всѣко притязаніе да пріема вещественна или нравственна подкорка отъ Англія.

3. Че прѣдъ сѣществующи-тѣ запитанія и прѣдъ почвата-та война, тъзи Камара усѣдно желае нѣкои мѣрки на Англія да сѣ употрѣби прѣдъ Европа-та цѣлъ за скорошно-то и дѣйствателно-то разнесе-ніе въ нѣстъ-та свобода и на политично-то само-управаніе въ сѣчастъ-тѣ области въ Турція, като са тъзи елинъ край на утвегеніе-то, кото тѣ сега тегнатъ, безъ да имъ сѣ ваиага дуго нѣкое чуждестранно владичество.

4. Че като сѣ напомня удара-та и честъ-та политика прѣсѣдѣнка отъ Англія въ Протокол-тѣ на 1826 и договор-тѣ на 1827 относително до Гръція, тъзи Камара желае тоже щото нѣзнѣе-то на Англійско-то Правителство да сѣ опазѣ-та прѣдобѣнѣе-то на едно сѣглаеіе между Европейскія-тѣ Сили за изнесѣ отъ Порта-та, чрѣзъ сѣедненій-тъ сѣ авторитетъ, такыва промѣнѣ въ управленіе-то на Турція какво-то человѣчество-то и правда-та повелѣватъ, за дѣйствателна-та защита противъ интриты, и за общій-то мирь.

5. Че сами адресъ, кото ще е изразѣ скромно желанія-та на тъзи Камара за потатаніе-то въ дѣйстіе на горѣ-спомѣнатѣ-тѣ прѣдложенія, трѣба да сѣ направи и да сѣ подаде на Нейно Величество, Англійская Царица.»

Г-нъ Гладстонъ прибавилъ че той прѣдлаеа тѣзи прѣдложенія не слоѣ-са сѣ отговорность, и не кати ораѣе на нѣкоя партія.

Въ понедѣлникъ на 2-ѣ того прѣдложенія-та на Г-на Гладстона въ разнесвание въ Долнія-та Камара отъ 354 гласове противъ 223 (едно вишегласіе отъ 131 въ сѣмѣ-то ѣлъ Камара отъ 577 членове).

ВОЙНА-ТА.

Новины-тѣ отъ война-та въ Азія, кои-то са сѣ обнародвали прѣзъ тъзи сѣдмица въ вѣстни-тѣ Турскы вѣстницы, са слѣдующи-тѣ:

На 27 минѣлаго едно Руско отдѣленіе войска нападнало положенія-та на Турскы-тѣ вередовни войски, управлявани отъ Чуруукъ Сулу Аги паша, при 5 седа отъ Черно Русчукъ. Русчукъ-тѣ подвижвали нѣколко пати нападенія-та сѣ, и сѣдѣ дѣла отъ-тъ борба, принудили са да сѣ отегелатъ.

Управителъ-тъ въ Лазистанъ отправи слѣдующіе-та депеша до Министръ-тъ на вътрѣшни-тѣ дѣла:

На 29 минѣлаго 3 Русы отдѣлеіе са поеле отъ 30 тоа, кото, тръгнала отъ села-та Алибарсъ, Хасанъ и Ладжъ, нападнала съ голѣмъ дѣятелность мѣста-та кото са запимавахъ отъ нашы-тѣ башибозуци.

Благодарение на кораиня-та на нашѣ-тѣ управленіи и на храбростъ-та на нашѣ-тѣ войници, Русы-тѣ бѣдоха спирнати отъ-тъ сѣдѣ, кото сѣ сѣмѣнѣ-ваемо нѣкои пати нападенія-та сѣ сѣ новы подкрѣпленія.

Тъзи борба непрѣтѣ-тъ изгони станоѣтѣ сѣ, кото заимавахе прѣдѣ битка-та.

Другы малы сѣбиваніи са станали въ разны мѣста въ Азія, но безъ нѣкои важны сѣдѣствіе. Нѣкоеве Руски-тѣ телеграмы е дяно че Русы-тѣ сѣ сѣ намирѣ въ окоолностъ-та на Карсъ. Отъ тѣзи телеграмы не може да сѣ прочете дѣ сѣ намира Мухтаръ паша съ войска-та сѣ.

Елинъ телеграмъ отъ 3-ѣ того отъ Хасенъ Решидъ бей, бившій-тъ политическы представитель на Порта-та въ Кавказія, пратѣнъ въ Министръ-тъ на Вѣтрѣшни-тѣ дѣла на 28 минѣлаго казвалъ Хаусенъ-то Министръ-то Въ-то, кото отъ-тъ Вѣтрѣшни-тѣ дѣла получи-ха Русчукъ-то, кото е сѣ-ва, кото е сѣ-ва, кото е сѣ-ва

ЗОРНИЦА

СЕДМИЧНѢ ВѢСТНИКѢ.

Зорница ся издава всякой Четвертокъ. Цѣна-та за єдин годинъ є єдно бѣло мєджидіє и половина, а за шесть мѣсєци три четверти отъ бѣло мєджидіє; єи излѣзе и съ новите турски тимбри (нулове) 50 гроша за годинъ. Спонномєстоєдєнія-та трѣбва всякого да ся прѣдплатяєи и да ся изправаатъ на полиця, за друга, са найде или съ новите тимбри (нулове) Турсци, Ѣлкєм, Прусци, Русси или Французи, на Редакторъ-та у Американ Хант єв Цариградъ. Ѣвѣстіи ся ємѣстваатъ по 2 гр. на рядъ-та.

Година 2. **ЦАРИГРАДЪ, ЧЕТВЪРТЪКЪ, 12 МАЙ 1877.** **Брой 19.**

ДОКАЗАТЕЛСТВА ОТЪ ПРОРОЧЕСТВА-ТА.

(Продлжєніє).

3) *Пророчества за Вавилонъ.*

Вавилонъ є былъ єдинъ отъ найзнаменитѣ-тѣ градове въ древній-тѣ свѣтъ. Той є былъ положенъ посрѣдъ єдно широко и плодоносно поле, на дѣв-тѣ страны на р. Ефратъ. Списатели-тѣ описаатъ стѣны-тѣ му да сăбили 60 мили околовръстъ, 300 краа высоны и 75 краа широны. Вавилонъ достигнѣ до най-высокъ-тъ степень на величѣ-то си прѣзъ царуванѣ-то на Навуходоносора. Този градъ са е прочулъ по учєніє-то си и по търговіи-тѣ си, и са є нарицалъ *Великъ*, слава-та на цѣлъ-та земя. Отъ богатство-то и отъ разкошности-тѣ на житєли-тѣ си, той стигнѣ много развратенъ. Житєли-тѣ му са са кланяли на Вилъ-Нево и на други идоли съ нечисти и гнусни обряди. Но причинѣ на хошавины-тѣ му Богъ произнесѣлъ, чрѣзъ пророци-тѣ си, ужасны осажденія противъ този великъ градъ, и чудесно-то изпълненіє на тѣзи пророчества, даже въ наше врѣмє, є єдно убѣдително доказателство за божественно-то вдъхновеніє на онѣзи, които са ги произнесли. Нашетиѣ небогдъхновєни человѣци са можали, може-бы, да прѣдсказаатъ че Вавилонъ щѣше нѣкога да са разори, но тѣ не са можали да прѣдсказаатъ толкова точно подробности-тѣ на разорєніє-то му и на бѣдащє-то му опустошеніє.

Вавилонъ са е прѣвзѣлъ въ 538 години 539 години прѣди Р. Х., когато Іеремія е произнесѣлъ прѣдреченія-та си за това сѣбитіє въ 588 год. прѣди Р. Х.; т. е. 50 години прѣди да са случи, а Исаія произнесѣлъ свои-тѣ прѣдреченія за него около 712 год. прѣди Р. Х. т. е. 174 години прѣди изпълненіє-то имъ.

Нѣка да разгледамъ нѣкои отъ тѣзи прѣдреченія:

Ето-то на народъ-тъ, който щѣше да разори Вавилонъ, са е прѣдсказало: «Господь сѣбудн духъ-тъ на Мидійскы-тѣ царіє: защото намѣреніє-то му е противъ Вавилонъ да го истрѣби», Іер. 51; 11. Отъ Исаія 45; 1, са подразумѣва че Киръ щѣше да бѣде мъ-то на упрaвителъ-тѣ на войска-та, които щѣше да прѣвзємє градъ-тъ. Това прѣдреченіє са е произнесло повече отъ 100 години прѣди Киръ да са е родилъ; и то са е изпълнило когато Дарій и Киръ отидохъ съ єдна Мидійска войска и, съгласно съ пророчество-то на Іеремія 50; 14, са опъчилъ противъ Вавилонъ.

Страхиѣость-та на Вавилонцы-тѣ тоже са е прѣдсказала. «Юнаци-тѣ Вавилонски прѣстанаатъ отъ да ратуваатъ, останахъ въ твърдѣни-тѣ си: сила-та имъ исчезнѣ: станахъ като жены», Іер. 51 30. Изпълненіє-то на това пророчество са намира въ описанія-та на Ксенофона, който раскаква, че обсадени-тѣ отъ страхъ останаатъ въ твърдѣни-тѣ си, и никакво нападеніє не направили противъ обсадители-тѣ.

Іеремія бѣ прѣдсказалъ още че рѣкѣ-тѣ на Вавилонскы-тѣ царь щѣхъ да отсѣбнѣатъ, че утѣсненіє щѣше да го обсаждє и болка кати жена когаражда, Іер. 50; 43. Киръ призова Вавилонскы-тѣ царь да са бѣкатъ само двама-та и така да рѣшатъ война-та, но той отказа; той бѣше отсѣбнѣлъ тъй както пророкъ-тъ бѣше прѣдсказалъ.

Пророкъ-тъ бѣше прѣдсказалъ че градъ-тъ щѣше да са прѣвзємє непадѣйно чрѣзъ военно искуство, когато Вавилонцы-тѣ бѣхъ прѣдадени на веселіє и пиянство:

«Турихъ ти сѣтъ, ей, и хванѣ са ти, Вавилонє, и не позна», Іер. 50; 24.

«Скоротечеѣ-то тича въ посрѣщаніє скоротечу, и вѣстителъ въ посрѣщаніє извѣстителю, за да извѣстатъ на Вавилонскы-тѣ царь, че градъ-тъ му са прѣвзѣлъ отъ краи-тѣ, Іер. 51 31.

«Какато са сгорещатъ, що имъ прѣдложѣ широке-тѣ имъ, и що ги опіѣ, за да са развеселятъ, и да заспитъ вѣченъ сънъ, и да се не сѣбудатъ, говори Господь, Іер. 51; 39. Изпълненіє-то на тѣзи прѣдреченія са намира въ описанія-та на историци-тѣ Ксенофонъ и Иродотъ. Тѣ пишатъ че Киръ, като не можѣхъ да прѣвзємє градъ-тъ съ приступъ, прибѣгнѣлъ на военно искуство: той турилъ сѣтъ за него. Киръ направилъ тайни приготовленія да повърне теченіє-то на рѣкъ Ефратъ, които течала прѣзъ градъ-тъ, така що войска-та му да може да влиѣ, прѣзъ исправянѣ-то й мѣсто, въ градъ-тъ. Той сполучилъ въ приготовленія-та си, и прѣзъ нощь-та на єдно голѣмо Вавилонско пиршество, когато царь-тъ, чиновници-тѣ му и всичкый-тъ му народъ са са прѣдали на веселіє и на пиянство, той повърнѣ теченіє-то на рѣкъ-та и прѣкара войска-та си, прѣзъ прѣмѣно-то й мѣсто, въ градъ-тъ. Спорѣдъ прѣдреченіє-то на Исаія, порты-тѣ не са бѣли затворени. Царь-тъ, като чулъ єдинъ шумъ, пратилъ нѣкого си да си научи отъ дѣ идє; но щомъ порты-тѣ на палатъ-тъ са си отворили, Персійци-тѣ навѣлѣли въ него, и въ салца-та нощь Валтасаръ, царь-тъ Вавилонскы, е бѣлъ заклянъ.

Колко точно прѣдреченія-та на пророци-тѣ, относитєлно до прѣвзєманіє-то на този градъ, са са изпълнили! *(Сѣдѣва).*

НАЙ-БЛИЖНИЙ-ТЪ ПРІЯТЕЛЬ.

Всякой са съгласува че человѣкъ-тѣ имать нужда отъ вѣрны прѣятели, и всякой нѣкои високо искренно-то прѣятелство. Аристотелъ казва: «онзи, който намира наслажденіє въ изцѣленіє-то трѣба да бѣде или єдно диво животно или єдинъ богъ,» т. е. той трѣба да бѣде много по-горенъ или по-доленъ отъ человѣци-тѣ. Баконъ излага добрины-тѣ на истинско-то прѣятелство, което умножава радостни-тѣ ни и намалява скърби-тѣ ни. Той казва че всякой, който съобщава радости-тѣ си на прѣятеля си, има осиѣ повече радость, и всякой който съобщава скърби-тѣ си на прѣятеля си, имa по-малко скърбь; и че истинско-то прѣятелство прѣобрѣща бурія-тъ въ тишина и тъмнота-тѣ въ свѣтлина. Всицка чувствованы нужда-та отъ искренни прѣятели: най често си намираатъ въ смѣнѣніє и въ скушеніи, и са нуждаемъ отъ єдинъ прѣятель съ когото да можемъ да са съвѣтуваатъ; най често са намираатъ въ осиудіє, и са нуждаемъ отъ єдинъ прѣятель да ни помогнє; и най често сме отяготени отъ скърбь, и са нуждаемъ отъ съчувствіє-то на єдинъ искренемъ прѣятель. Прѣ-то-то єстественно желаніє твърдѣ много искренно-то прѣятелство, и обстоятєлства-та на живота ни го изискваатъ. Най сме толкова слаби, толкова изложени на опасности и толкова притѣснени отъ всякакви видове бремена що не можемъ да жиѣемъ безъ прѣятели. Ако ты нѣкамъ, най дробнѣ съдрыаатъ си и са топимъ отъ грыжы-тѣ си. Когато сме добрѣ, когато работа-та ни успѣва и когато са намираемъ въ добры обстоятєлства, най може да не усѣщаемъ толкова много нужда отъ прѣятели; но никой не може да са надѣва че едъ-едъ вынаги въ такова благопріятно положеніє. Силы-тѣ на най-силный-тъ съ врѣмє що са изтощатъ, и той що бѣдє принудемъ отъ слабость да лѣгнє; най-умный-тъ сѣдѣ врѣмє що са намѣри въ єдна заплетенѣ житєкъ и умъ-тъ му що са смути отъ недоумѣніє; най-почтитѣлъ що надіє въ нѣкои трудности и що са притѣсни отъ злощастіи; смъртъ-та поєбѣ дожоє-тѣ ни и жалостъ-та изскърби много сърдцє. Колкото добрѣ или благодєнствіи или честити и да бѣдємъ дієсь, утрѣ или до годинѣ, най що са намѣримъ въ осудіє или скърбь, и що имамы голѣми нужда отъ искренни и съчувствителны прѣятели. Колко милоиа дума имъ тази дьржавѣ, които усѣщаатъ нуждѣ-та отъ такова прѣятелі!

Твърдѣ трудно є, обачє, да намѣримъ такво такыва прѣятели отъ каквы-то си нуждаемъ. Твърдѣ лесно є да говоримъ или да пишемъ за такыва прѣятели, но твърдѣ трудно є да ги намѣримъ. Най имамы много прѣятели, и ако и да цѣнимъ прѣятелство-то имъ, тѣ не са точно такыва прѣятели, отъ каквито най-много си нуждаемъ. Нѣкои отъ тѣхъ са твърдѣ отдалечени отъ насъ, така що най не можемъ да отнамы лесно при тѣхъ, когато най-много си нуждаемъ отъ тѣхъ; а други не са по-умни отъ насъ и са намирать въ сащо-то недоумѣніє, което снущава насъ. Тѣ на драго сърдцє бѣхъ ни съвѣтували, ако можахъ, що да направимъ, но за зла честь тѣ сами-тѣ не знѣхъ що да направатъ. Трети са слаби, и колкото много и да желаѣхъ да ни помогнатъ, тѣ не сѣ кадкри. Четвъртѣ, които ни са са показали за прѣятели, когато сми были добрѣ и благодєнствіи, ставатъ равнодушни къмъ насъ когато падємъ въ нѣкоє злощастіє. Колко ни є тежко, когато отѣдѣ, на прѣтелство-то на които сми са упавали, са отказатъ отъ насъ и ни оставатъ въ бѣдствіє-то ни!

Има, обачє, єдинъ прѣятель за всякого отъ насъ, и тъкмо такъвъ прѣятель отъ какъвто са нуждаемъ. Той има всичкы-тѣ онѣзи качества, които най високо цѣнимъ. Той са намира вынаги при насъ. Ако останемъ въ домъ-тъ си, той ще останє съ насъ; ако отидемъ на другоє мѣсто, той ще ни придружи, и дѣто и да са намираемъ, нѣй можемъ да бѣдемъ увѣрени че той ще намѣри при насъ, така що то въ всяко врѣмє на нужда, нѣй можемъ да го помолимъ да ни помогнє. Той нашьло прочулѣ наше-то положеніє; той го прочулѣ много по-добрѣ отколкото нѣй сами-тѣ го прочулѣмъ; той знає всяко недоумѣніє което ни снущава, всяко бремє което ни притѣснява, всякой грѣхъ който ни разрѣшава, и всяка опасность на която сме изложени. Той знає ощє точно онова което нѣй трѣба да правимъ въ всякой случай; той никога не са сърмѣва, никога не є въ недоумѣніє, и никога не погрѣшава, и вынаги знає точно що є най-добро за насъ да правимъ; и ако просимъ усърдно мудростъ отъ него, той вынаги є готовъ да ни каже що да правимъ. Той може да не мисли тѣй както нѣй мислимъ, и да не сами тѣй както нѣй сѣдимъ; неговы-тѣ мысли може никакъ да не са съгласуватъ съ наши-тѣ, неговы-тѣ сѣждения може да бѣдатъ съвершенно противны на наши-тѣ, и неговы-тѣ вѣрны изобличенія може да осѣждатъ поведеніє-то ни; но въ всякой случай най можемъ да бѣдемъ увѣрени че наши-тѣ мысли сă кривы и че неговы-тѣ сѣждения са правы, и че ако слѣдваемъ вѣрно сѣвѣты-тѣ му, за насъ ще бѣде добрѣ, каквото и да са случи.

Той є още єдинъ силенъ прѣятель; той не є слабъ като наши-тѣ земны

пріятели, конто често не могжть да ни помогжть, даже когато тѣ бяхѣ искали да ни помогжть. Сила-та на тоя пріятель не е ограничена; обстоятелства-та, колкото неблагопріятны и да бжджть, не могжть да му пріпятствуватъ; непріятели, колкото силни и да бжджть, не могжть да му противостоѣть. Той може да извиди за нѣтшесты-та сѣ на пріятели щото иска. Той може да ни направи за тѣхъ какво тѣ искать, да не имѣ даже каквото тѣ желѣятъ, и да ни ги освободи изведнѣжъ отъ скърби-тѣ и отъ страданія-та ни; той може да прідвижда чо-е нова кото тѣ желѣятъ, колкото пріятно и нужно да имъ сѣ знаѣ, да не бѣде добро за тѣхъ, и още че много нѣща конто имъ сѣ виждатъ твърдѣ мжчны, да на дѣло нужны за тѣхъ. Всичкы-тѣ ни истинскы пріятели, обаче, могжтъ да бжджтъ увѣрени че нищо не може да имъ сѣ случи, кото той не счита за тѣхно добро, и че той не ще ты остави, по що бѣде сѣ тѣхъ въ всичкы-тѣ имъ скърби и нещушения за да ги подкрѣпи, утѣшава и благословя.

Той е, обаче, единъ искренетъ пріятель, който осжжда неправедны-тѣ и не похвалява недостойны-тѣ. Той излага недостатоци-тѣ ни и грѣхове-тѣ ни, и се обхождѣ къмъ насъ хато грѣшницы. Той не ще ны подкрѣпи, защищава и утѣшава до когато постоянствуваме да вѣрваѣ въ грѣшны-тѣ си пѣтища; той така ще се обходи къмъ насъ като да ны накара да се поканѣ отъ грѣховe-тѣ си и да ги напустнемъ, по при всичко това той е дѣлготерпѣлив и твърдѣ съчувствителенъ. «Той познава нашеѣ-то сѣдание, и помни че ный сме пръсть.» Той е бѣлъ, освѣнъ грѣхъ, нѣкушаванъ въ всичко, и знае какъ да помага на онѣзи конто са искушаватъ.

Да, ный имамы голѣмъ нужда отъ любовь-та и отъ пріятелство-то на Господа нашего Іисуса Христа. Прочее, нека да го считамъ за ный-добрый-тъ си пріятель, и неговo-то пріятелство за по-драгоцѣнно отъ всичкы-тѣ земны съкровища. Нека да слушамы радостно слово-то му, да пріемамы съвѣты-тѣ му, и да слѣдамы заповѣдь-тѣ му, защото тогава ный можемъ да бждемъ увѣрени че той ще бѣде съ насъ въ всичкы-тѣ ни злощастія и страданія, и че съ крѣпе ще ны избави отъ тѣхъ за вѣкы.

Петрарка казва, въ насъ има пять пѣтрѣлени на душевный-тъ миръ, сиречь, сребролюбіе, честолюбіе, завистъ, гнѣвъ и гордость. Ако тѣ са всикдѣ-хъ изъ насъ, ный щѣхми да са насладжавамы съ постоященъ миръ.

Пять-тѣ къмъ земнѣ слава прилича на пять-тѣ къмъ небе-то въ това, че и въ него има много скърби и смущенія.

Едно отъ най-трудны-тѣ занятія въ свѣтъ-тъ е трѣсенѣ-то на земнѣ слава; онѣзи, които са прідавать на славолюбіе, умирать пріди даже да скроѣтъ пламъ-тъ на работа-та си.

Ласкателство-то е едно отъ най-грубы-тѣ навыци; то е отвратително на всѣкж благородна душа.

Св. Августинъ казва: Пѣнство-то е ласкающъ дяволъ, сладка отрова, и пріятель грѣхъ.»

ПИЩЕВАРИТЕЛНЫ-ТѢ ОРЖДІЯ.

Понеже всичкы-тѣ части на тѣло-то постоянно са изнурватъ, нуждно е щото тѣ постоянно да са хранятъ. За извѣршаніе-то на това е дана защитена и искусна система на орждія са е измислена, отъ които всичкы-тѣ дѣйствуватъ съгласно и добрѣ извѣршватъ нуждни-тѣ службы.

Първо, храна-та трѣба да са приготви за всичкы-тѣ части на тѣло-то, послѣ да имъ са пріпаса, и накоинѣ да са усвоява отъ тѣхъ. Понеже различны-тѣ части на тѣло-то имать нужда отъ разны видове храна, като напримѣръ кости-тѣ са нуждѣятъ отъ единъ видъ, а мышцы-тѣ отъ друго и жилы-тѣ отъ друго и т. н. особна храна трѣба да са приготви за всяко отъ тѣхъ. Понеже нѣкои части на тѣло-то имать нужда отъ повече храна, а другы отъ по-малко, то всяка часть трѣба да са снабдява точно съ нужно-то количество храна. Понеже части-тѣ на тѣло-то отъ всякакъ-то родъ са и не могжтъ да отиватъ да тѣрсятъ храна, то тя трѣба да имъ са пріпаса точно когато имать нужда отъ неѣя. Понеже всяка отъ части-тѣ на тѣло-то е построена различно, храна-та, която тѣ са достиза, трѣба въ всякой случай да я са пріпаса по такъвъ начинъ щото тя да може да ѣя пріспособна и да ѣя употрѣбява. Отъ това е явно че една твърдѣ защитена и искусна нареда е необходима щото тѣ-то-то да може да са храни.

Нека да разгледамы, *първо*, какъ са приготви храна-та.

Тя са приготви чрѣзъ двѣ средства, отъ които едно-то е механическо, а друго-то е химическо. Храна-та влаза въ уста-та, дѣто има орждія да ѣя дѣвчатъ и да ѣя жкрватъ; и послѣ тя слаза прѣзъ единъ проходъ въ стомахъ-тъ, дѣто тя са подлага на химическо-то дѣйствіе на двѣ жидкости, пиречемъ гастрическы сокъ, отъ който едно достатъчно количество вылѣзѣ сѣ намира въ стомахъ-тѣ.

Тѣзи жидкости има нѣколко чудесны качества. Тя не пранича на никоѣ другъ жидкость въ тѣло-то; и никакво человѣческо искусство не може да произведе една подобна жидкость, толкова силна и при това толкова неврогдителна. Тя има сила да разлага всякы-тѣ видове храна и да ги пріобрѣща въ такова вещество щото то да може да са усвоява отъ тѣло-то; но при това че тя има силѣ да разлага всичкы-тѣ видове храна, тя никакъ не повреждѣ деликатны-тѣ кожицы на стомахъ-тъ.

Образъ-тъ и положеніе-то на стомахъ-тъ въ человѣка са такъвъ щото храна-та не пріминувка бѣрже пріѣзъ него, но остава въ него доста врѣме така щото гастрическый-тъ сокъ да дѣйствува върху неѣя толкова колкото е нужно. Стомахъ-тъ, на който отвръ-тѣ пранича на гайда, са напира посрѣдъ тѣло-то, и пріходѣ-тѣ, прѣзъ който влаза, така щото храна-та не излазя отъ стомахъ-тѣ додѣто не са натисне чрѣзъ свиваніе-то на мышцы-тѣ на стомаха, и тѣ не са свиватъ додѣто гастрическый-тъ сокъ не е измалъ врѣме да свърши дѣло-то сѣ.

Понеже има нужда щото храна-та са подлага на дѣйствіе-то и на другѣ жидкости пріди да бѣде готова да са усвоява отъ тѣло-то, и понеже тѣзи жидкость е твърдѣ пріедителна за стомахъ-тѣ, то друга искусна нареда е нужна. Близо до стомахъ-тѣ има едно орждіе, което прави тѣзи жидкость, и отъ което са простира една цѣвь, която са свръзва съ пръво-то чрѣво, въ което тѣзи жидкость се смѣсва съ храна-та.

Чрѣво дѣйствіе-то на тѣзи двѣ жидкости, храна-та са пріобрѣща въ такова вещество, щото питателна-та ѣ часть може твърдѣ лесно да са попіе. Зя да може това дѣло да са извѣрши, въ кожицы-тѣ на чрѣва-та са намиратъ хилиды малки цвѣчкы. Тѣзи цвѣчкы пошиватъ питателный-тъ сокъ, който послѣ минува прѣзъ тѣхъ за въ нѣкои жилы; отъ тѣзи жилы са простиратъ по-голѣми цвѣчкы, прѣзъ които питателный-тъ сокъ пріминува за въ единъ по-голѣмъ жѣлъ, който може да дъркви отъ около дѣвѣ пѣпки жилы. Отъ тоя сѣлѣ сѣда цѣвь, наречена сборникъ, излазя по гѣрбъ-тѣ дору до врать-тѣ, дѣто та са исправя въ единъ голѣмъ жилъ, който веднага прилива питателный-тъ сокъ, заедно съ вѣтка-тѣ кръвь, на сѣрдце-то.

Въ идущій-тъ си брой ще изложимъ нѣкои подробности върху тази искусна нареда.

ОБРАЗОВАНІЕ-ТО ВЪ ШОТЛАНДІЯ.

I.

Общенародна-та училищна система.

Отъ три-тѣ земи, които съставляватъ Велико-Британско-то царство, Шотландія е заимувала за дѣло вѣрне най-пъро-то мѣсто въ образованіе-то; и нейна-та училищна система, прѣзъ единъ періодъ отъ 250 годины, е пріминала прѣзъ строги опыты, и са е показала на дѣло по-горня отъ системы-тѣ на Англія и на Ирландія. Прочее, едно кратко описаніе на Шотландска-та училищна система не ще бѣде безъ полза за читателя-тѣ на *Зорница*, особенно като знаѣть че тя са е основала когато Шотландія е была още една твърдѣ бѣдна земя, въ-пуувана отъ постоянны политически смущенія, и че даже сега та сѣ отличава въ това, че най-бѣдни-тѣ отъ Шотландцы-тѣ могжтъ да са полузватъ отъ неѣя.

Не е нужно да излагамы тука найотдавашни-тѣ учебны заведенія на на Шотландія. Шотландцы-тѣ още отъ начало сѣ обичали учеѣніе-то и са цѣнивали стойность-та му; и когато почнали да турятъ образованіе-то въ единъ общы редъ, тѣ са имали да рѣшатъ въпросъ-тъ «за какъ да сѣдѣятъ най-добрѣ съществующы-тѣ елементи въ единъ общенародна система.»

Първо, трѣба да забѣлѣжимъ че рѣшеніе-то на този въпросъ са е пріпріело веднага слѣдѣ религіозно-то пріобразованіе, и лица-та, които са го пріпріели, са были водители-тѣ въ пріобразованіе-то на религія-та. Отъ тоя е явно че религіозно-то образованіе само по себе си е было единъ истински напрѣдъкъ; защото сувѣрнж-тѣ религіи нѣмагы е были противна на образованіе-то и на напрѣдъкъ-тъ, понеже само чрѣзъ движеніе-то на народъ-тъ въ невѣжество и въ духовно робство, тѣ е можала да задържи владѣніе-то и надъ него. Тѣзи система е была достойна, защото лица-та, които са къ съставаци, не са допущали да са пріемать «скептны и невѣрницы за учителіи, но человѣци, на които религія-та, нравственость-та и образованіе-то са были задоволителны на общинж-тѣ, които ги е издѣржала.

Второ, тоя въпросъ се е считалъ още отъ начало-то като народенъ въпросъ. Народни-тѣ водители са были убѣдени че той не е можалъ да достигне до едно сполучливо рѣшеніе, ако трѣба да разглежамы-тѣ общины са отставаще да го рѣшева частно. За пріобѣжаваніе-то на едно общенародно образованіе, изискало са е да има е-дна общенародна система, която да не ключава нито даже най-горката-тѣ или най-бѣдна-тъ часть въ Шотландія. Всичко това е бѣло въ вниманіе; и по тоя начинъ дѣца-та на най-бѣдны-тѣ овчары въ отдалечены-тѣ гористы мѣста са можали да получаватъ едно образованіе както дѣца-та на по-богаты-тѣ хора и на прібѣвающы-тѣ въ градове-тѣ.

Трето, народни-тѣ водители са были убѣдени още че система-та, за да бѣде сполучлива, трѣба да бѣде спорѣдъ нуждѣ-тѣ на народъ-тъ, т. е. училища-та трѣба да бѣдѣтъ на такова разстояніе и разносты-тѣ за подпѣржаніе-то тоѣзи увѣрены, щото дѣца-та на най-бѣдны-тѣ хора да могжтъ да ходятъ въ тѣхъ. Ако дѣца-та въ нѣкои части на Шотландія са да ходѣтъ на училище трѣбаше да отиватъ на по-голѣми села, или да пріминуватъ голѣмо разстояніе, тѣ често щѣхѣ да са обезсѣрдѣватъ отъ мжчнотіи-тѣ и разносты-тѣ. Или ако родители-тѣ намѣрахѣ че разносты-тѣ за образованіе-то на дѣца-та имъ са по-голѣми отъ силы-тѣ имъ, тѣ щѣхѣ да прідпочетатъ да не го образованѣ нежели да искать помощь отъ други за това.

Наконецъ, за да можаше народно-то образованіе да са усъвѣршествува, училища-та система трѣбаше да бѣде такава щото отъ single-та страна, родители-тѣ на ученица-тѣ да са интересуватъ въ неѣя и да могжтъ да туятъ желѣнія-та си въ дѣйствіе, было за извѣжданіе-то на нѣкой недостоинъ учитель было за доставяніе средства за по-високо образованіе, было за нѣкое пріимѣніе което тѣ може да мислятъ за необходимо; отъ друга страна, учители-тѣ трѣбаше да бждатъ достатъчно независими, така щото да могжтъ да слѣдватъ такыва програмы, каквыто тѣ были считали за най-добры, даже ако въ начало-то и да не са одобрявахъ отъ родители-тѣ.

Такыва са были главны-тѣ черты, които народни-тѣ водители са считали като необходими условія за спокуѣ-тъ на системъ-тѣ въ общенародно-то образованіе. Планъ-тъ, който тѣ са направили, е бѣлъ твърдѣ простъ и твърдѣ сполучливъ. Въ Шотландія, раздѣленѣ-то на населеніе-то на енорія е съществувало вече, и понеже въ всяка енорія е имало по единъ черкъ и по едно духовно лице, тѣ рѣшили да са направятъ въ всяка енорія по едно училище и по единъ учитель. Въ всяка енорія построили по едно здание за училище и по единъ кащъ заедно съ single градинка за учителя. Разносты-тѣ за тѣзи здания и платка-та на учителя са са плащали отъ жители-тѣ въ енорія-та. Учителя-тѣ са опрѣдѣлять отъ онѣзи, които са плащали за него слѣдѣ едни задоволителенъ испытъ на религіозно-

ный-тъ и нравственный-тъ му жиноть и на образованіе-ту. Родителп-тѣ на ученицы-тѣ сѣ плащали отъ 1 ½ до 5 ½ б. медяждета; а онѣзи конто не сѣ можали да плащатѣ нищо, тѣхныі-тѣ дѣца сѣ си пріемали дарокъ въ енорѣйскы-тѣ училища. Това кратко описаніе на Потландска-та училищна система коже да обясни колко скоро та е распространила, и колко сѣ образна е была съ нужды-тѣ на народъ-тѣ.

Роберта Томсонъ.

Нѣкои сѣ хвалѣ Филипа Македонскый че пілъ много; аديمостенъ казалъ: «Това е добро качество за сноѣгеръ-тѣ, но не за единъ царь.»

Всѣка неумѣренность е зла; но нѣнство-то е най-зла отъ всичкы-тѣ неумѣренности. То развали здраніе-то, повреждѣ умъ-тѣ и всяотка человѣкъ-тъ.

Франклинъ казва: «Нѣкои отъ домашны-тѣ злины на нѣнство-то сѣ: кашы бесъ просорци, градины безъ плетове, инша необработены, плѣнціи безъ покрывы, дѣца безъ дрехи и безъ добрѣ отхранѣ.

Образованіе-то е по-добрѣ стражъ на свободѣ-та нежели сила постоянна войска. Ако не сим готови да пліщаш за учителя и учителка, нѣй пусны принудени да пліщаны за войницы.

ПОСѢЩЕНІЕ-ТО
НА
Лейди Странгфордъ
ВЪ ЕСКЫ-ЗАГРѢ.

(Съ благодареніе обнародамы слѣдующе-то кое-то ни сѣ прати отъ единъ пріятель въ Еску-Загрѣ. *Ред.*)

Господине редакторе,

На жинуваніе прѣзъ градъ-тѣ ни въ послѣдне, Високоочолтаѣна-та Лѣдиѣ Странгфордъ благоволи да посѣти Дѣвическо-то ни училище. Граждани-тѣ, и най-вѣче женско-то тука Дружество сѣ постарахъ да ѣ пріемать колкото пиѣ бѣ изможно по-добрѣ. Осѣвнъ другы-тѣ подарѣды и почести що ѣ сѣ отдадохѣ, при всѣкаиніе-то ѣ въ пріемиѣ-та залѣ на училище-то, дѣвойкы-тѣ наредены на елка страна испѣкѣ слѣдующа-та пѣсень:

Вѣдзавай нашъ народъ
Пристойнѣ-тѣ хвалѣ
На Лѣдиѣ дѣца:
«Добрѣ дошла.»

Съ пѣсни утѣшны
Гостинка честитѣ
Днесь да посрѣщнемъ
Леди племенитѣ

Изъ Англія въ походъ,
На добродѣтель войнѣ
Поспѣшна сама,
Леди Странгфордъ;

Въ мирны успѣхы
Рицарь новъ чудесенъ,
Носи утѣхы
Милость, дарѣ небесенъ.

Въ военный си въходъ
Съ оружіе — добрини
Велика-та жена
Леди Странгфордъ

Сврши побѣды:
Западѣ пріѣстолы
Родѣ нашъ изведе
Зъ нужды и неволы.

Подигнѣ мѣнѣ-то на пѣсень-та една отъ ученицы-тѣ произнесѣ слѣдующѣ-то привѣтственна рѣчь.

Високоочолтаѣна Госпожо!

Тозѣ часъ на свижданіе-то ни сѣ Васъ, ще остане паметенъ за градъ-тѣ ни и за насъ; защото Ваше-то тука присѣтствіе произвежда въ насъ найголѣмо-то удоволствіе, кое бѣ могли да пожелаемъ. И наистинѣ нѣма за насъ по-голѣмо знаменаніе отъ това дѣто сѣ удостоихмы да видимъ лице-то, кое сѣ поеважаніе-то сѣ въ страна-та на ужаса е принесло утѣха на толкозъ злострадащи, да сѣ приносемѣ до рѣцѣ-тѣ, кои сѣ отрили сѣзы-тѣ на хиляды злощастницы.

Добрѣ сѣ ни дошла прочее, Висока Гостиніе, пишиніе-то на наше благопріятнѣйше наслѣденіе!

Пьрво-то благо на человѣческа-та душѣ е да познае нѣкой че го обичатѣ, а ный са наслаждаваемы вече на това благо, защото видѣхмы и познаихмы, че Вый ни сте обичали и ны обичате. Инакъ, Благородиѣна Леди, Вый не бы оставили мирный-тѣ и спокоенъ животъ въ тихы-тѣ прѣдѣли на ваша-та родина за да посѣтите плачевный юдолъ на наше-то обуреваемо отечество; не бы отложили бѣсѣкы и велиціе за да изложите на толкозъ несгоди, неудобства и лишеніи въ едно прѣдпріятіе толкози тѣжко даже и за хора не отъ поэк-тѣ-ни; това само любовь-та Ви къмъ насъ го е подигнѣла. О голѣма ще да е тѣзи любовь, Леди, конто на тозъ подвигъ Ви е навѣла, а ный сме слабы и не бы сѣмъ да Ви отблагодаримъ за нѣй.

При видѣ-тѣ на Ваше-то уеждіе де облекчите судѣк-та на горестны-тѣ, ный оставаны сиаиы! Осѣщаемъ цѣнѣта на благодѣиѣ-та, но не намѣраемъ дума да изкажемъ признателностѣ-та. Нѣй бихмы сѣ съвѣмѣ отчаяли въ слабо-то израженіе на чувства-та си, ако да не сме увѣрены че благодѣиѣ-та въ самы себе си заключаваны наградѣ-та сѣ. Съ туй увѣреніе, нѣй пріпоржаваны народа си за напрѣдъ на Васъ, а жертвы-тѣ на сѣрдце-то Ви на небеснѣй-тѣ нашѣ Самъ.

Най-послѣ кожа да си кде, отъ страна на сироты-тѣ конто са наиѣрвалѣ въ градъ-тѣ ни отъ разорены-тѣ въ Плоудинско села, испѣ й са на изпращаніе слѣдующа-та пѣсень:

Тръгна! сто ѣ кьлъна!
О, кажа за насъ бѣла
Ахъ за насъ вечъ заглѣжа;
Нашъ-та сѣвѣта-ти зѣвѣла.

Сбогомъ Леди, наша майка,
Цѣлъ народъ за тебѣ сѣ вайка
Цѣлъ народъ зове тя сѣ гласъ
Урра! въ добѣрѣ часъ
Не забравай, Леди, насъ
Урра! въ добѣрѣ часъ
Въ добѣрѣ, добѣрѣ — Въ добѣрѣ
майко часъ,

Тамо дѣтѣ отишашъ, Леди,
Много здраніе си носи
Туй що видѣ тя въ сѣсѣда
И прѣдъ другы разгласи
О, бѣди на покровитель
Леди, Ангелъ утѣшитель
Цѣлъ народъ зове тя, и др.

Не забравай майко наша
Туга дѣто си была
Горчина-та наша чаша
Нашѣ-тѣ нужды и тегла.
О бѣди на покровитель, и др.

ПОЛИТИЧЕСКИ НОВИНЫ.

ТУРСКО-РУСКЫ-ТѢ ВОЙНЫ
ВЪ XIX-й ВѢКЪ.

III.

1853—1856.

Въ начало-то на 1853 год., Меншиковъ, Руськый-тъ Министръ на Морепланаіне-то, тръгна сѣ голѣмъ шумъ, сѣдѣ като предѣ нѣсколко-та въ Изъ Руськы, конто сѣстоеше отъ нѣколко корѣцы и флота-та въ Севастополско-то пристаніще. Въ една Нота отъ 5 Маіи той поиска отъ Портата дото Сутаніна-то сѣ сѣ задѣлка чрѣзъ договоръ да подѣлька прѣдѣлы-тѣ на Грѣцка-та Церква. Съ това прѣдложеніе той исѣшіе да сѣ поѣдри на Руськый-тѣ Царь покровителстно-то на всѣ православны подданицы кото исповѣдаѣтъ Православнѣ-та вѣрѣ. Сутанъ-тъ, при всѣчко то подтвари отъ страна-тѣ на прѣдѣлы-тѣ на Грѣцка-та Церква, отказа да пріеме прѣдложеніе-та на Меншикова, и послѣдній-тъ напусна Цариградъ като сказа сѣ Порта-та дипломатическы-тѣ сношеніи.

По-послѣ стана извѣстно че въ врѣме-то когато Руськый-тъ царь исправаѣ Меншикови сѣ особенно посланіе до Сутанъ-тъ, той сѣдѣ тайнѣ-то и Англійскы-то посланикъ въ Петербургъ. Като му говорилъ за Англія, той казалъ: «Очаква, кото Англія не ще-тъ, угодна и на Австрія; инши-тѣ интереси сѣ нѣйни-тѣ са едиакны.» Относително до распоѣдѣніе-то на Турска-тѣ земи, той казалъ: «Княжество-то ще да дѣло сѣна независима Держава подъ мое-то покровителство; и тѣ можатъ да продлъжаятъ да бѣдатъ та-ка. Сурѣйо-то на Англія сѣмѣ-тѣ нѣй правѣніе и Българи тоже.» Царь-тъ подвесѣлъ на Англія Египетъ и островъ Критъ, и Цариградъ оставаѣ за себѣ сѣ.

На 3 Юніи Руськы-тѣ войски прѣмѣкна Пруть-тъ; тѣ щѣха да заиимаятъ Княжество-та дото Сутанъ-тъ уставаше исканіи-та на Царь-тъ. Прѣговорѣ-тѣ сѣ почна въ Петербургъ и Руськый-тѣ царь, по напрязно. Наковецъ, Порта-та обяви на Руськый-тѣ Командатаѣ че ако до 23 Октомврія не напусне Княжество-то, то-то ще бѣде обявена. Руссія не мисліше че Турци-тѣ сѣ способни за едно важно прѣдпріятіе; но послѣдни-тѣ чрѣзъ скоро-то и голѣмо-то устройства и чрѣзъ сѣпротивленіе-то, кото показаха въ пьрвы-тѣ бѣтки на Дунавъ-тѣ, наскоро й доказаха че тя бѣла излъгана.

Водѣни обѣщаніе-то на Руськый-тъ царь че той ще дѣржи отбранително положеніе, флота-та му нападна една часъ отъ Турска-та флота при Синопъ и бомбардира-то градъ. Такаѣ-то Сила, на которѣ-то-тѣ сѣ намираха тогава въ Босфоръ-тъ, подѣ прѣдлогъ че Цариградъ-то е сѣ у-ловѣ на дума-та, запоѣдѣ-ваѣ да излѣзѣ въ въ Чамно морѣ. Това бѣше въ начало-то на Ноуарія 1854. Непріятелскы-тѣ дѣйствія, обяви, почнаха на 22 Апрѣліи. Адмиралъ-тѣ Давидсъ и Хаміліъ бѣхѣ-дирахѣ военно-то пристаніще на Одесса, и съсѣшаха батерія-тѣ и Руськы-тѣ корабы, но безъ да повредѣ градъ-тѣ и тѣрговско-то пристаніще.

Прѣзъ това врѣме една Французка войска отъ 50,000 душы, подъ управленіе-то на Генералъ Арно, и сѣна Англійска войска подъ Лордъ Рагланъ сѣ отправѣхѣ въ Варна. Руссіи-тѣ, сѣдѣ 3-мѣсечно обсажданіе на Силистра, принудихѣ ся да напусѣатъ Княжество-та прѣзъ Юніи. Австрія сѣ сѣ-гласіе-то на Сутана заиѣхѣ Влахіи, и Турція сѣ нанѣрѣ въ безопасность отъ-тъ Дунавъ-тъ.

Къмъ край-тѣ на Августа Французка, Англійска-та и Турска-та войска сѣ отправѣха за Крымъ, дѣто войска-та трѣбаше да стане подъ сѣѣмы-тѣ на Севастополъ. Прѣди да сѣ приближатъ до тоа градъ, тѣ сѣ ударихѣ съ Руска-та войска, управляована отъ Меншикова, на рѣка-та Алмѣ, и поѣсѣдѣна-та са градѣ.

Побѣдителѣ при Алмѣ, съюзнически-тѣ силы завладѣхѣ пристаніще-то на Балаклава, и обсада-та на Севастополъ са почна редовно. На 5 Ноемврія стана битка-та при Инкерманъ противъ една Руска войска, кото нападна невѣрѣйно Англійчани-тѣ. Командаіте-тѣ на съюзнически-тѣ силы наскоро прочѣхѣ че ключъ-тъ на защита-та на Севастополъ сѣстоеше въ твѣрдинѣ-та Малаховъ, и за това дѣйстіе-то са почѣха противъ нѣя. Бой-тъ на 17 Февруарій при Евпаторія, дѣто Руссіи-тѣ сѣ пробиѣ-ха отъ Омеръ пашѣ, сѣвурчи царь Николая, кото бѣше свѣ твѣрдѣ много пасѣрбенъ да сѣ бѣше изгубѣлъ плодъ-тѣ на дипломаціѣ-та, на устройство-то и на завоевавѣ-та си въ продлъженіе на 2 годины; той умрѣ почти внезапно на 2-Мартя 1855. Сынъ-тъ ѣу, Александръ I-ви наслѣдѣ.

Прѣзъ пощи-тѣ на 22 и 23 Маіи дѣ бѣхѣ станѣхѣ прѣдъ крѣпость-та на Севастополъ. Въ сащо-то врѣме едно отдѣлѣніе прѣзъ Керчъ и Еникалѣ кото сѣсѣ на много воѣни магазіи. Една часѣ отъ съюзнѣческа-та флота влѣзѣ въ Азовско то морѣ и бомбардира градъ-тѣ Таганрогъ и го Турски отдѣлѣніе заиадѣ Анапа въ Кавказкій-тѣ бѣрѣгъ.

На 19 Маіи Френцѣ-тѣ прѣвазѣха се при стаиѣ прѣдъ Севастополъ дѣ взаимѣ-вѣхѣ и Англичаны-тѣ — друго мѣсто отъ голѣмѣ важность. На 28 Маіи сутрѣнѣ-та Френцѣ тѣ са опитахѣ да прѣвазѣатъ твѣрдинѣ-тѣ съ приставѣ, но тѣ бѣдохѣ отбитѣ-ни и една загубѣ отъ 3,000 душы. На 5 Сентемврія едно ужасно бомбардиваніе са почѣ на противъ Малаховъ, кото трае 3 дни. На 8 Сентемврія по плащѣ-тѣ-тѣ прѣ стаиѣхѣ да грѣмятъ и пристанѣ-тѣ са по-чѣхѣ. Вечерѣ-та Малаховъ се прѣвзѣ и Руссіа-тѣ напусѣаха градъ-тѣ.

Другы мѣсто отъ тритѣ на противъ Кинбурнъ при устіе-то на Днѣпръ и противъ Одѣяковъ. Тѣзи мѣста са заиѣхѣ едно слѣдъ друго, а на Сѣверъ Балтійско-то морѣ бѣ затворено за Руссіа и така Руска-та тѣрговля сѣ бѣше унищожена.

По предложѣніе-то на Австрія, прѣговори за мѣръ-то отпочѣнѣ на 1-й Февруарія 1857 сѣ рѣшѣ да стане Парижкый-то конгресъ, а договоръ-тъ за мѣръ сѣ подписа въ 30 Мартя въ сѣмда-та годиѣа.

ИСТОЧНЫЙ-ТѢ ВЪПРОСЪ ВЪ АНГЛІЙСКЫЙ-ТѢ ПАРЛАМЕНТЪ.

Слѣдующе-то е едно сѣратіеніе на отговоры-тѣ на Г. Кросъ, Министръ-тъ на Вагрѣшны-тѣ Дѣла, на Г. Гидстоновъ-то кажо:

Руссія и Турція са сега въ война, и здоцастія-та на тѣзи война може да нѣймиаатъ кінѣи-тѣ въ Българія; защото тѣ стоа сега въ най-расстояніе-то чисто въ Европа, и въ една часъ на Европа дѣто почти всяка Сила има интереси, и зала часѣ противодѣлны интереси. Въ нѣдка-та земѣ, кой вѣче е по-голѣмо-то слѣдствіе-то отъ война-та, отъ умноженіе-то на цѣна-та на хлѣбъ-тѣ. Въ война-та, кото сѣ почнуѣ, Англія Британій-та бѣше че щѣ пази сѣвршенна неутралность Всичкы-тѣ на усилія трѣба да клонатъ къмъ ограниченіе-то и уничтоженіе-то на война-та защото нѣй не можемъ да допусѣмѣ да ще сѣ сѣрцѣ, особѣно въ тѣзи часѣ въ Европа. Нѣй не знаемъ какво мислятъ другы-тѣ Силы, но ако обѣнаяемъ че Руссіа е лѣдъ вѣрху себѣ-то най-голѣмѣ-то говорность като е запалила пожаръ-тѣ. Г-ждстонъ вкоа отъ Министерство-то да опрѣдѣли кои отъ Англійскы-тѣ интереси може да сѣ доказатъ. Г. Дѣрбѣ, Сурѣйо-то Ковазъ е едно мѣсто въ кото дѣла Европа имѣ интереси и особѣно Англія Сѣдцоотвѣтствѣ-то, нѣй не можемъ да допусѣмѣ какакво чуждестранно вѣмѣшателство въ него. Дѣла Европа и особѣно Англія сѣ интересуа въ Египетъ. Нѣкое по-важно прѣстаніще нѣма отъ Александрійско-то; сѣбѣдоватѣлно, нѣй нежожемъ да допусѣмѣ въ Руссіѣ, защото тѣ сѣ нанира въ война съ Турція, да докачи Александрія. Колкото и Дардинелскый-тѣ проливъ, нѣй Турція-то Руссіѣ-тѣ имать право да сѣ опитатъ да напрѣмѣтъ нѣщо, кото докача условіе-то на сѣдмѣ Европейски договоръ. Англія имѣ въ кото годѣ мѣста, войто трѣбѣ да сѣ зене въ вниманіе. Надѣваѣмъ сѣ, обаче, че интереси-тѣ, за кои говоряхъ не могатъ да сѣ докачатъ въ войно, и ако то е нужда да ги зѣмѣ сѣ на подсерѣозно вниманіе. Не прѣди много врѣме Руськый-тѣ Императоръ обяви на послѣдніѣ-тѣ ни то той нѣма да нѣй-малко-то желаніе и ни нѣй-малко-то намѣреніе да завладѣе Цариградъ, като е прѣбиваѣ че завладѣйе-то на тѣзи Столица ще бѣде едно здоцастіе за Руссіѣ. «Ако, казва сѣ

нъ съ принудѣ да занимѣя единъ часть отъ Българія, то що бадре приврѣемо». Ако Русчукъ-тъ Императоръ устои на ду-ка-та, да, Англійска-тъ интересъ нѣма никакна опасность; но какво е да са задръи сила поѣдномоска войска, и single народъ, който са е подмѣкъ недвижъ, не е лесно да са приведи. Всякко кото мого да кажа е, че Правительство-то на Нѣйно Величество нѣма искренно че Русси не ще докани сѣчки интересси, кото са е на Англія; нѣ-ма-ка-та; защото, ако ти докачи, Англія и Европа не ще оставѣть равнодушни.

Колкото за прѣдложенія-та на Г. Гладстонъ, аз сѣмъ принудень да кажа че вотъ-то ги прочетохъ за пръвъ пъть, въ не-ма-ѣ-ѣ-ѣ

ЗОРНИЦА

СЕДМИЧНЪ ВѢСТНИКЪ.

Зорница ся издава всякой Четвертокъ. Цѣна-та за одна година е едно бѣло меджидіе и полошина, а за шесть мѣсеца три четвертя отъ бѣло меджидіе; за извнѣ и въ чужестранскы Турски тимбри (пулове) 50 гроша за година. Спомоществованія-та трѣбва всякога да ся предплатяватъ и да ся исправятъ въ полиця, въ труда, въ кѣлари или въ чужестранскы тимбри (пулове) Турски, Нѣмски, Прускы, Русски или Французски, на Редакторъ-та у Америкаскы Хаи въ Цариградъ. Писмѣта ся адресватъ по 2 гр. на едно-то.

Година 2. **ЦАРИГРАДЪ, ЧЕТВЪРТЪКЪ, 19 МАЙИ 1877.** **Брой 20.**

ДОКАЗАТЕЛСТВА ОТЪ ПРОРОЧЕСТВА-ТА.

(Продлъженіе).

3) *Пророчества за Вавилонъ.*

Нека сега да разгледамъ нѣкои отъ пророчества-та за Вавилонъ, които ся сѫ исплнили нѣколко вѣкове слѣдъ като тѣ ся сѫ произнесли.

Исаія е пѫдсказалъ: «Вавилонъ, слава-та на царства-та, славнѣ-та хвала на Халдеи-тѣ, ще бѫде както когато разори Богъ Содомъ и Гоморѫ: никога нѣма да ся насели, нито да бѫде обитаемъ въ родъ и родъ: нито Аравиин-тѣ ще поставятъ шатьри-тѣ си тамъ, нито овчари ще почиватъ тамъ. Но дивы котки ще почиватъ тамъ: какци-тѣ нѣмъ ще бѫдатъ пълны съ рыкающы животны, и кимилоптицы ще живѣятъ тамъ, и сатиры ще ликуватъ тамъ: и іены ще вылѣтъ въ палаты-тѣ имъ, и чакали въ докове-тѣ на сладкаденіе-то», Исаія 13; 19—22. Повече-то отъ тѣзи пѫдрѣченія, споредъ человѣческо-то слѫдение, са сбылъ, въ врѣме-то когато са сѫ произнесли, сѫвсѣмъ невѣроятны. Твѫрдѣ невѣроятно трѣбваше да ся е виждало пѫдрѣченіе-то че Вавилонъ щѣше съвсѣмъ да прѣстане отъ да бѫде населенъ; и още по-невѣроятно трѣбваше да ся е виждало, че това щѣше да стане когато какци-тѣ ну и пѫтнитѣ ну палати още са стоели. Това, обаче, дѣйствително си е случило. Исторіи-та ни явява че слѣдъ нѣколко врѣме Вавилонъ прѣстанѫлъ отъ да бѫде столица; царскы-тѣ дворъ са пѫрѣстанѫлъ въ ново-построены-тѣ градове — Селевкія и Ктесифонъ; раскошни-тѣ благородницы напускали палаты-тѣ си за да слѣдватъ царскый-тѣ дворъ; търговци-тѣ и художници-тѣ ны послѣдвали, и слѣдователно Вавилонъ почти си исправилъ. Нѣколко душы, обаче, останали въ старый-тѣ градъ, така що диры-тѣ животны не направили още жилища-та си въ палаты-тѣ му. Но въ четвьртый-тѣ вѣкъ слѣдъ Христа стѫпи-тѣ на Вавилонъ ся пѫрѣвратили, и той ся пробѫдилъ на едно мѣсто за ловъ за Персійскы-тѣ царіе. Какци-тѣ му тогава са ся исплнили съ рыкающы животны, и іены са вили въ тѣхъ.

Вавилонъ, обаче, не останалъ за вынагы едно царско мѣсто за лови; но, при все това, овчари-тѣ не можали да пискатъ стада-та си тамъ, защото когато палати-тѣ му са пробѫрвали въ развалины, тигри и вѣщи са крыли въ стѣны-тѣ и въ зиницы-тѣ имъ.

Но не цѣвки ли Аравии-тѣ, които са скитаѫъ отъ мѣсто на мѣсто и които обычаѫъ да ходятъ на ловъ за дивы животны, да поставятъ шатьри-тѣ си въ Вавилонъ? Не; защото тѣ си бѫжѫхъ да спатъ тамъ по причина на скорпіи-тѣ и отровителны-тѣ зміи, които са крыяѫъ подъ развалины-тѣ му.

Пѫдсказало са е още че Вавилонъ щѣше да са насели отъ сѫвсѣмъ. «Що го направяѫ наслѣдіе на ежове и воды езера», Исаія 14; 23. Исплнило ли са е и това? Да; но-голѣма-та часть отъ Вавилонъ, както пѫтешественици-тѣ ни явяватъ, е сега «воды езера пълны съ ежове».

Прѣзъ много вѣкове са сѫ исплнили пѫдрѣченія-та че Вавилонъ «никога нѣма да ся насели, нито ще бѫде обитаемъ въ родъ и родъ: нито Аравии-тѣ ще поставятъ шатьри-тѣ си тамъ, нито овчари ще почиватъ тамъ», Исаія 13; 20.

Свидѣтелство-то на нынѣшни-тѣ пѫтешественици доказва днешно-то исплненіе на пророчества-та, които сѫ были произнесены пѫрди повече отъ 2,000 годины. Г-нъ Портъръ пише: «Едно мѫртвещо мѫлчаніе владѣе по всичкы-тѣ развалины на Вавилонъ». Г-нъ Райнулъ, другъ пѫтешественикъ, казва: «Ни едно человѣческо жилище нѣма въ границы-тѣ на старый-тѣ Вавилонъ». Г-нъ Кепелъ пише: «Всякой, който види тый мѣсто, си приношня колко точно са ся исплнили пѫдрѣченія-та на Іереміія и на Исаія». Г-нъ Мигинъ, другъ едини пѫтешественикъ, пише, че даже дини-тѣ Аробіи не можажа да ся пѫдувать да пѫтнѫтъ нощь-тѫ при главны-тѣ развалины на Вавилонъ. Той е бѫлъ придружеенъ отъ 6 Арабы, добрѣ въоружены и пѫчуены на пустинь-тѫ, но той не можалъ да ги убѣди да пѫтнѫтъ нощь-тѫ тамъ.

Пѫтешественици-тѣ свидѣтелствуватъ че много дни заброве лѣжатъ посрѣдъ развалины-тѣ на Вавилонъ. Г-нъ Портъръ самъ видѣлъ три лева.

Пѫдсказало са е че Вавилонъ ще бѫде пустиня, и още че той ще са покрые съ водѫ. Какъ са можали и двѣ-тѣ пророчества да са исплнятъ? Това е станало по слѣдующый-тѣ начинъ: Вавилонъ е бѫлъ положенъ на дѣл-та бѫрега на р. Евфратъ; а въ мѣстоположение-то му отъ единъ-тѣ страна на рѣка-тѣ е пустиня, а отъ другъ-тѣ страна е покрыто съ водѫ, така що и двѣ-тѣ пѫдрѣченія са исплнявать.

Пѫдсказало са е още че Вавилонъ ще стане ужасъ, Іер. 51; 37.

Всичкы-тѣ пѫтешественици, които ги посѣтиватъ, сѫ ужасавать отъ развалины-тѣ му и отъ чудесно-то исплненіе на пророчества-та за него.

Пый ще сключимъ членове-тѣ си върху пророчества-та сѫ нѣколко краткы забѫлѣжанія.

1) Пый имамъ всичкы-тѣ доказателства че горѣспомекаты-тѣ пророчества са ся произнесли пѫрди исплненіе-то имъ. Пый знаемъ че много отъ тѣхъ сѫ были произнесены нѣколко вѣкове пѫрди да ся исплнятъ. Нѣкои отъ тѣхъ сѫ ся исплнили чакъ слѣдъ рождение-то Христово, а нѣкои са исплнятъ даже въ наше врѣме.

2) Пророчества-та за горѣспомекаты-тѣ градове не са сѫтоели само отъ едно общо пѫдрѣченіе, но и отъ многочисленны и подробны пѫдрѣченія. Само за Вавилонъ трѣбва да ина повече отъ 20 отдѣлны пѫдрѣченія.

3) Тѣзи пѫдрѣченія никакъ не са виждали за вѣроятны въ врѣме-то когато са были произнесены.

4) Пѫдрѣченія-та за всякой единъ отъ тѣзи градове са были различны. Ако пророчества-та за Вавилонъ да бѫхѫ са казали за Тиръ или за Ниневія, или ако пророчества-та за Тиръ да бѫхѫ са казали за другы градове, тогава послѣдующа-та история на тѣзи градове не щѣше да съответствува съ пѫдрѣченія-та за тѣхъ. Исплнение-то въ всякой случай е съответствувало не съ пѫдрѣченія-та за нѣкой другъ градъ, но само за онзи на който са относятъ пѫдрѣченія-та.

5) Доказателства-та за исплнение-то на пророчества-та сѫ доставятъ отъ Языческы и Еврейскы историцы, отъ самы-тѣ безвѣрщіи и отъ достовѣрны нынѣшны пѫтешественици.

Тогава, какво трѣбва да заключимъ? Като здравомислящіе лица ный не можемъ да направимъ друго освѣнъ да заключимъ че такова познаніе за бѫдѫщы сѫбытія принадлѣжи само на Всевѣдущаго Бога, и слѣдователно че человѣкъ-тѣ, които са произнесли тѣзи пѫдрѣченія, трѣбва да са были боговдъхновени, и че тѣхны-тѣ думы са слово Божіе.

—

Библія-та сѫдържа не само драгоцѣнны обѣщанія и сладкы утѣшенія, но и вѣрны увѣщанія. Нека да бѫдемъ признателни за всичкы-тѣ.

—

Повечето отъ насъ сѫ имали смущенія прѣзъ всичкый-тѣ си животъ; почти всякой день ни е доносилъ нѣщо трудно и тѣжко. Но колко отъ всичкы-тѣ тѣзи трудны нѣща можемъ да помнимъ? Колко отъ нѣщало-годины-тѣ смущенія бѫхѫ снели сега достойны за запоминаніе? Днешны-тѣ смущенія са виждатъ голѣмы, но повече-то отъ тѣхъ ще са забравятъ пѫрди да са измине единъ мѣсецъ.

—

Мѫчни стихове отъ Библія-тѣ. — Единъ старецъ казалъ веднѫжъ: «За дадъ врѣме аз съ мѫчихъ да тъкувамъ мѫчни-тѣ стихове въ Библія-тѣ. Наконецъ дойде ми на ума че единъ человѣкъ който чете Библія-тѣ, причина на единого който иде рыбѫ; и азъ ся рѫшихъ щото когато сѫрѫщи единъ твѫрдѣ мѫченъ стихъ да го оставамъ на страна и да го наричамъ кокалъ. Защо да ся задувамъ съ кокалъ-тѣ когато рыба-та има достаточно нѣщо за него да ся нахранѝ?».

—

Грѣхъ-тѣ съетои не само въ оно-кото мыслимъ, говоримъ и правимъ но и въ онова което пѫбрѣвегаваме да мыслимъ, да говоримъ и да правимъ. Пый трѣбва не само да ся въздѫржаваме отъ всичко онова което Богъ заповѣдва, но и пый трѣбва да правимъ онова което той заповѣдва; и за да ся научимъ какво трѣбва да правимъ и отъ какво трѣбва да въздѫржаваме пый трѣбва да четемъ съ внимаеніе Слово-то Божіе, което е откровеніе то на Божіѭ-тѣ волѭ.

—

За никого не е добрѣ да бѫде пыкаты благополучны. Дѫже добри-тѣ человѣци понѣкога ся повреждатъ отъ сѫстско-то благополучіе. Понеже Богъ доставя на чада-та си онова което ним е нуждно, а не онова което тѣ желаѭтъ, той често наказва нѣрны-тѣ е чада съ злощастіе. Давидъ е казалъ че него е бѫло добрѣ да бѫде наскарбѣенъ. Колкото за лошы-тѣ человѣци благополучіе-то често закоравява сѫрца-та имъ, и умножава любостяжаніе то имъ. Благополучіе-то често прозвожда гѫмы гордъ духъ, който прави благополучны-тѣ да ся мыслятъ зе не зависыми отъ Бога, и ги води къ голѣмы грѣховe. Прочее, нека всякой да бѫде задоволенъ отъ това благополучіе което Небесный-тѣ ну Отецъ ну е далъ; и ако падне въ злощастіе нека да старае да придобіе онѫ духовна полза от него, който Богъ е назначилъ.

—

Іисусъ нѣмаше грѣхъ, но при все това той бѫде осѫденъ; Христіани-тѣ нѣмѫтъ своѩ собственны праведности но тѣ сѫ оправдани. Іисусъ сѫ осѫдъ порди тѣхны-тѣ грѣховe, но тѣ сѫ оправдани порди неговы-тѣ праведность.

—

Онзи, който е источникъ-тѣ на радость-тѫ, стана человѣкъ въ скрѫбь. Господь на славѫ-та бѫде обезчестенъ отъ человѣцы-тѣ за да могатъ тѣ наслѣдатъ блаженство и слава.

—

Единъ благочестивъ человѣкъ казалъ «Могѫ да посочѫ двадесеть случаи конто азъ искахъ Бога да вѣрне дарговe отъ какото той извѣрнѫ, диесъ разбирамъ че ако той бѫ дѣ ступувалъ споредъ мое-то желаніе слѣдствія-та щѣхѫ да сѫ много за мене.»

—

Единъ способенъ, а смиренъ человѣкъ е едно драгоцѣнно притяжаніе общество-то.

«ТАКА СЯ СЛУЧИ.»

Колко често тѣзи думы си чувать! Каквото и да стане, человѣкъ-тѣ казвать, така ся случи. Ако чрѣзъ тѣзи думы тѣ искать да кажать само че е дошо сѣбытие-тако, безъ да искать да кажать нѣщо за начинъ-тъ по който то стана, тѣ може да говорять тако. Но ако, которо казвать, «случи ся тако», тѣ искать да кажать че нѣкое сѣбытие е станало случайно; тогава тѣ грѣшать, защото нѣкое сѣбытие не стана случайно. Наистина, много сѣбытія ни ся виждать да ставать случайно, защото мый не можемъ да проучѣемъ тѣхно зашо тѣ станоха тако. Нѣй не можемъ да прѣдсказежемъ какво ще стане утрѣ, и така, каквото и да стане, мый сме навыкнали да казваме «така ся случи.» Но ако изслѣдуваны този прѣдметъ по-дѣлбоко, мый ще ся убѣдимъ че нищо не стана случайно. Колкото повече простирамы изслѣдованія-та си, толкова повече доказателства намираме, че тозн свѣтъ и всичко, що е въ него, са подчинени на законы. На всякдѣ откриваны доказателства че Създателъ-тъ не е напускалъ свѣтъ-тъ, който той е създалъ, и че той не е оставилъ нищо да стане случайно. Напротивъ, мый ще ся убѣдимъ отъ такыва изслѣдованія че Създателъ-тъ продължава да управлява свѣтъ-тъ, и че всако нѣщо което става въ него, стана споредъ законы-тѣ които той е учредилъ. Ако погледнемъ нагорѣ къмъ небе-то, или ако разгледамы хиляды-тѣ прѣдметы около насъ, мы ако кошемъ нахатрѣ въ земѣ-тъ, мый ще намѣримъ всичкы-тѣ нѣща подчинени на законы, които са постоянни въ дѣйствіе-то сы. Мый гледамы безбройніи сѣбытія, които отъ-вони ся видятъ случайни, но когато ги изслѣдамы по-отдѣлно, мый ще намѣримъ че тѣ станатъ споредъ дѣйствіе-то на тѣзи законы.

1) *Сѣставъ-та на всяко тѣло ся опрѣдѣля споредъ нѣкои законы.*

Земете, за примѣръ, една чашка вода; тъй вода сѣставена ли е бѣла както се е случило? Не; всяка капка отъ нѣй сѣстои точно отъ толкова части отъ едно нѣщо, и точно отъ толкова части отъ друго нѣщо; та е была сѣставена съ сѣщи-тѣ точность съ който единъ спеціаренъ приготвя едно стъкло съ лѣкъ. Нито една капка вода не ся образува случайно. Но сѣщоти-тъ начинъ въздухъ-тъ, който дишамъ, ся образува точно толкова отъ едно нѣщо и толкова отъ друго и т. н. Ако земемъ единъ камакъ въ ракѣ-тѣ си и го разгледамы, при първѣ погледъ не ни ся види че той са е образувалъ споредъ нѣкой законъ; но ако го строшимъ на части, ще намѣримъ че той е сѣставенъ отъ безбройніи кристали, отъ които повечето имать нѣкакъвъ геометрическъ форма.

2) *Дѣйствіе-то на всичкы-тѣ тѣла ся опрѣдѣля споредъ нѣкои други законы.*

Когато едно моче хвърли единъ камакъ въ въздухъ-тъ, той не ся движи както си случи, но споредъ нѣкои извѣстни законы. Притяженіе-то, чрѣзъ което всичкы-тѣ планеты се държатъ на мѣста-та си, дѣйствува споредъ едно правило отъ математическа точность. Всичкы-тѣ механическы и химическы сили са подчинени на нѣкои законы. Ако законы които опрѣдѣлятъ кога ще вали дъждъ, колко високо ще блики-тѣ ще ся издигнатъ и колко силна ще бѣде бура-та. Научни-тѣ хора правятъ наблюденія по всичкы-тѣ части на свѣтъ-тъ за да научатъ какви сѣ тѣзи законы.

3) *Отношенія-та, които сѣществуватъ между всичкы-тѣ тѣла, ся опрѣдѣлятъ споредъ нѣкои законы.*

Научни-тѣ мажіе откриватъ една точна сѣществѣственость между всяко-нѣково-то, растително-то и животно-то царство на свѣтъ-та, и силы-тѣ които дѣйствуватъ въ тѣхъ. За примѣръ, една научна сѣотвѣственость има между дробове-тѣ ни и въздухъ-тъ който дишимъ, и между сила-та на мышца-тѣ ни и величина-та на земя-та.

Всичкый-тъ вещественъ свѣтъ е, наистинѣ, строго подчиненъ на законы, и всако движеніе въ него стана сѣобразно съ тѣзи законы. Всичкы-тѣ сѣстественны науки са основаватъ въ тази истина.

4) *Умственный-тѣ и нравственый-тѣ свѣтъ е подчиненъ на нѣкои другы закони.*

Человѣкъ-тѣ съ свободни, и за това дѣйствія-та имъ не са видятъ толкова редовны колкото дѣйствія-та на вещественный-тъ свѣтъ; но ако человѣкъ-тѣ и да са свободни, тѣ пакъ са подчинени на законы. Всякой человѣкъ са намира подъ управленіе-то на нѣщо или на нѣкого. Той може да го нарича каквото ще, или да отрича че е подчиненъ на нѣкое управленіе, но той пакъ намира, че има закони на които той е подчиненъ. Всякой человѣкъ сѣбща че той са държи отъ единъ силенъ ракъ; ако той й са подчини самоволно, то не ще му ся види тежки, но ако ся мами да ѝ отхвърли или да ѝ прѣзира, то ще го смаже.

Земете, за примѣръ, дѣвица-та ще влазатъ въ практическый-тъ си животъ подобны обстоятелства. Едно-то отъ тѣхъ достига да ся почита и да ся обича отъ всякого, а друго-то — да ся прѣзира и да ся мрази отъ всякого. Тъзи различа станала ли е случайно? Не, никакъ. И дѣвѣ-тѣ дѣвица са были свободны; но сѣдба-та имъ са е опрѣдѣлила споредъ нравственыи-тѣ законы, на които тѣ са были подчинены. Въ сѣщото-то сѣмрть на пѣшица-та или на скѣперникъ-тѣ нѣма случай. Тѣхный-тъ животъ не е сѣстоялъ отъ случайни сѣбытія, нито пакъ сѣкончанie-то му е было случайно сѣбытіе. Отъ день-тъ на рожденіе-то имъ до день-тъ на сѣмрть-тъ имъ, тѣ са были подчинени на законы; сѣбытія-та въ животъ-тъ имъ, ако и да имъ са ся виждали случайни, са станали споредъ едно управленіе, което са е простирало въ всако обстоятелство; и ако и да са были свободни въ всякы-тѣ си рѣшенія и дѣйствія, тѣ пакъ са были подчинени на законы, отъ които тѣ не са можали да избѣгнатъ или да имъ противостоятъ.

5) *Народы-тѣ по сѣщый-тъ начинъ са подчинени на закони.*

Въ въдгинаѣ-то или въ нѣдвинаѣ-та народы-тѣ нищо нѣма случайно. Тѣхна-та исторія са е опрѣдѣлила отъ дѣйствіе-то на законы, на които тѣ нѣмать са были подчинени. Въдгинаѣ-то и паданіе-то на всичкы-тѣ царства въ минало-то, и нѣкожи-тѣ прѣврати и прѣобразованія не са были случайны сѣбытія. Философическы-тѣ историци обичатъ да проникватъ подъ повѣрхность-та и да откриватъ дѣйствіе-то на онѣзи велики законы, на които всичкы-тѣ народи са подчинени, и споредъ които тѣхна-та сѣдба са е опрѣдѣлила.

Наука-та, философія-та и опытность-та на всякой народъ и на всако лице единогласно утвърждаватъ че Създателъ-тъ не е напусналъ свѣтъ-тъ, но че той още продължава да го управлява; и че сѣбытія-та не ставатъ случайно, но споредъ законы-тѣ, на които свѣтъ-тъ е подчиненъ. Наука-та ся съгласува съ Библія-та че Богъ не дѣли сѣбытія-та на голѣми и на малки тъй щото едны-тѣ да уважава а другы-тѣ да прѣзира; напротивъ, и дѣй-тѣ утвърдяватъ че Богъ са грижи за всичкы-тѣ, и че негова-та ракa е въ всако сѣбытіе. Философія-та и Библія-та единако утвърдяватъ че божественото управленіе трѣба да ся простира въ най-малкыи-тѣ и най-малкы-тѣ сѣбытія.

Ако това е така, нѣма всякой народъ и всако лице да приносяне радость Божію, въ всако сѣбытіе колкото голѣмо или незначително да ся вижда то; нѣма всякой народъ и всако лице да ся убѣди че бѣдкыне-то му въ сѣстояніе не ще ся опрѣдѣли случайно, но споредъ законы-тѣ на които Богъ го е подчинилъ; и най-послѣ нѣма всякой народъ и всако лице да са старае непрѣстанно да ся съобразява съ тѣзи закони така щото чрѣзъ тѣхно-то дѣйствіе да не са унижи и да не са потъби, но да ся прѣвисти, да са възвыси и да са прослави.

ОБРАЗОВАНІЕ-ТО У АМЕРИКѢ.

Министръ-тъ на Просвѣщеніе-то въ Съед. Державы у Америка, наскоро е обнародвалъ изложеніе-то си за годы 1875. Отъ онова изложеніе извлѣчамы слѣдующе-то относително за училища-та и за колегіи-тѣ въ онзи страна. Прѣзъ онзи годишъ такъ е имало:

Колегіи	325
Ученици въ тѣхъ . . .	26,353
Богословскы училища .	123
Ученици въ тѣхъ . . .	5,234
Училища за Правовѣдѣніе	43
Ученици въ тѣхъ . . .	2,677
Лѣкарскы училища . .	106
Ученици въ тѣхъ . . .	9,971
Училища въ тѣхъ . . .	137
Ученици въ тѣхъ . . .	29,915
Училища за глухо-нѣмы	14
Ученици въ тѣхъ . . .	5,087
Училища за слѣпы . .	29
Ученици въ тѣхъ . . .	2,054
Училища за слабоумны	9
Ученици въ тѣхъ . . .	1,372
Всѣкдашны училища . .	69,871
Ученици въ тѣхъ . . .	6,542,708
Училища за скитницы и лошы дѣца	47
Ученици въ тѣхъ . . .	10,670
Ученици въ общепар. учил.	8,756,659
Учители въ	249,262
Библіотеки	3,682
Томове въ тѣхъ . . .	12,276,964

КАЧЕСТВА-ТА НА ЖЕНѢ-ТѢ И НА МЖЖЪ-ТѢ.

Жена-та и мжжъ-тѣ имать нѣкои особны личны качества, които тѣ прѣспособяватъ да бѣлкатъ взаимно повлѣкателни, и отъ които тѣ придобиватъ голѣмы добрины. Нѣкои отъ отличны-тѣ качества на жена-та, когато тя е вѣрна на природны-тѣ си прѣспособленія, са деликатность, сѣнрѣчность, въздѣржаніе и чистота въ мысли, чувствованія, думы и дѣла; зависимость, сѣчувствителность и посвѣщеніе. Всичкы-тѣ тѣзи качества на жена-та дости приличатъ жжъ-ту.

Нѣкои отъ личны-тѣ качества на жжъ-та, когато той е вѣренъ на природны-тѣ си прѣспособленія, са твердость, дързость, самоиздѣлность, храбрость и пр. Тѣзи и другы качества на жжъ-та достигъ приличатъ женѣ-тѣ. И тай всѣкой напрѣма въ другото онова отъ което той са нуждае. Истинска-та жена са осѣща силна и храбра когато са обѣлга на храбрый-тѣ си жжъ, а храбрый-тъ мжжъ стана дороктъ, по-приятѣнъ, по-сѣчувствителенъ и пр. когато жена-та му са обѣлга на него. Вѣрнѣ, въ какъвто различаетъ единъ отъ друго, тѣ сѣ направени тъй за да могатъ да станатъ едно. Отъ сѣнд-тѣ тъзи различѣ между жжъ-тѣ и женѣ-тѣ произлизатъ най-тѣсны-тѣ и най-любезны-тѣ сѣрдечны на домашный-тъ животъ. Сѣмрѣ-та-тъ на както на женѣ-та тъй и на жжъ-тѣ, могатъ да ся намѣратъ и да ся оцѣнатъ напълно само въ истинска-та сѣрдечна на женѣтѣ-тѣ и въ домашна-та любовь, която ся основава на тъзи женѣтѣ.

ОБРАЗОВАНІЕ-ТО ВЪ ШОТЛАНДІЯ.

II.

Образованіе-та система.

Отъ описаніе-то на общенародны-тѣ училищя системѣ въ Шотландія, които обнародвахмы въ минѣлый-тъ си брой, може да са заключи че тамъ образованіе-то е было твердѣ просто. Това, обаче, не е было тѣй. Истина е че Шотландія отъ начина не е можала да плаща единъ доволнъ платекъ на учителѣ-тѣ си, но извѣстно е че на всякдѣ нѣма нѣй-са ся намирали человѣци съ високо образованіе и съ отличны дарби, които са были готови да прѣподаватъ на дѣца-та въ провинциалны-тѣ нахуы съ твердѣ евтинка платка. Това наскоро привлѣкло вниманіе-на богатыи-тѣ хора, които показали на дѣло щедрость-та си и отечественолюбіе-то си като заѣвдали голѣмы сумы пары за епорійскы-тѣ училища, отъ които сѣща часъ служила за униженіе-то на учителскы-тѣ платкы, другга — за спомагаліа на бѣдны-тѣ ученицы, и третя-та — за награда на онѣзи ученицы, които са ся отличвали въ уроцы-тѣ си. По тоя начинъ епорійскы-тѣ училища достигнали до такова съвершенство, щото ученицы-тѣ са можали да придобѣватъ въ тѣхъ много достатоично классическо образованіе, и доста понятія отъ Математика и отъ Философія, — да могатъ да постъкнатъ направо въ университетѣ безъ да прѣминуватъ прѣзъ нѣкое сѣрдно училище.

Прѣди да постъкнемъ да опишемъ образованія-та система въ Шотландія, трѣба да забѣлѣжимъ че, тай както Шотландскый-тъ народъ е напрѣвилъ и са е обогатилъ, и е добрѣстнъ за образованіе-то сѣ, са ся умножили. Всичкы-тѣ церкви по градове-тѣ и по села-та начѣлли да ся правятъ свои училища. Всичкы-тѣ главны градове са учредили по единъ академія, а въ нѣкои и по двѣ и повече. Частни лица основали свои си училища. Тѣзи училища са были отъ разны степени, и тѣ сѣ были толкова сполучливы въ дѣло-то си, щото до врѣме-то додѣто задѣлъжително-то образованіе не бѣше са

въело въ Германіѣ, Шотландскій-тъ народъ мнѣушаше за единъ отъ най-образованы-тѣ по земно-то лице. Въ всички-тѣ разны училища въ Шотландіѣ, образованелна-та система е была сходна-та. Училища-та сѣ были раздѣлены на первоначалны и на висши. Первоначалны-тѣ сѣ были раздѣлены на 4 класса, въ конто учениці-тѣ сѣ оставали по единъ годинъ; а висши-тѣ —на 6 класса, и поийкога тѣ сѣ имали още единъ классъ за онѣзи учениці, конто сѣ желаели да постъпатъ въ нѣкой университетъ.

Една отъ главны-тѣ черты на Шотландскѣ-та образованелна система е была основно-то изучаніе на прѣдмѣты-тѣ и постепенно-то въсхачаніе на учениці-тѣ въ по-горны классове. Друга черта е была важность-та, конто се е отдавала на изучаніе-то на матерьній-тъ языкъ на учениці-тѣ. Всякой ученикъ, който е достигалъ да има университетско образованіе, изучавалъ Англійскій-тъ языкъ поне за 11 годины, именно 4 въ первоначално-то училище, 6 въ висше-то, и 1 въ университетъ-тѣ. Чуждестранни-тѣ языци сѣ се преподавали само въ висше-тѣ училища, но никога не сѣ е позволявало щото тѣ да замѣстатъ по важность матерьній-тъ языкъ на учениці-тѣ. Основатели-тѣ на тѣзи системи сѣ се водили отъ начало-то че никой человѣкъ не може да сѣ счита напълно образованъ, ако той не познава добрѣ свой-тъ си языкъ.

Въ посѣдно врѣме въ образователны-та системѣ въ Шотландіѣ е станѣло едно промѣненіе. Отъ опитъ сѣ е доказало че прѣподаваніе-то за да бѣде успѣшно, трѣба да бѣде такова щото да разбуди умственна дѣятелность въ ученика отъ какъвто възрасть и да бѣде той, въ колко-то врѣме тѣзи дѣятелность да бѣде сѣразмѣрна съ възрасть-та му и съ способность-та му. По тѣзи причины учебницѣ-тѣ въ общще сѣ са замѣстили съ устно прѣподаваніе и съ умственни упрѣжненія.

Въ первоначалны-тѣ училища отъ начало сѣ е прѣподавало четеніе, писаніе и простѣ-тѣ дѣйствія въ Числительніще-та, но по-послѣ въ тѣхъ сѣ вълело и Землеопись, Граматика, Кратка Исторія и Пѣніе.

Въ висши-тѣ училища, на конто курсъ-тъ е отъ 6 или 7 годины, прѣдмѣти-тѣ са распоѣдѣли така: въ първи-тѣ двѣ години сѣ прѣподава Англійскій-тъ языкъ (който обема четеніе, сричаніе, опредѣленіе и произхожденіе на думы-тѣ, и съчиненіе), Краснописаніе, Числительніще, Исторія, Землеопись и Латински языкъ. Тѣзи прѣдмѣти сѣ прѣподавать по-напрѣстранно въ третѣ-та годинѣ заедно съ Френски или Германски языкъ. Прѣзъ четвартѣ-та годинѣ Краснописаніе-то сѣ довършва; Геометрія и Алгебра сѣ прибавятъ; Англійскы, Латински и новы-тѣ Европейскы языци сѣ продѣлжаватъ; а старый-тѣ Грѣцкы языкъ сѣ почнува. Прѣзъ петѣ-та, шестѣ-та и седмѣ-та годинѣ на учениці-тѣ сѣ прѣподаватъ такыва прѣдмѣти, каквито ще имъ бѣдатъ нужни за въ поприща-та на живота. Прѣзъ послѣдѣ-тѣ години да слѣдяватъ едно учено званіе, прѣподаватъ имъ сѣ Латински-тѣ, Грѣцкы-тѣ и Англійскы-тѣ классиці заедно съ по-высокѣ Математикѣ; а на онѣзи, конто ще постъпватъ въ тѣрговіѣ, прѣподаватъ имъ сѣ Диплографіѣ, новы языци и Политическа Икономія. Химія, Геологія, Минералогія, Землеопись и другы подобни прѣдмѣти сѣ оставятъ на изборъ-та на ученика, защото тѣхно-то изучаніе зависи отъ поприще-то, въ което тѣй ще постъпи.

Въ висши-тѣ училища испытаніе-то ставатъ два пати въ годинѣ-та, и тѣ бываатъ писменны, и не устны. Отъ горно-то распоѣдѣніе на прѣдмѣти-тѣ въ тѣзи училища е явно че тѣ са наредены така, щото учениѣ-тѣ да може да изучава добрѣ онѣзи конто сѣ въ прѣкъ-та годинѣ, прѣди да постанѣ въ второ-та годинѣ. Тѣзи програма дава благорадѣніе на учениці-тѣ да изучаатъ добрѣ прѣдмѣты-тѣ си, а не повѣрхностно и недостаточно. И особенно, тя дава врѣме на учителе-тѣ да сѣ отправатъ до ума и разума на учениці-тѣ си, а не само до паматъ-та имъ.

Роберт Томсонъ.

Въ 1876, морскы-тѣ Силы сѣ имали 2,039 военны корабы, отъ които 209 сѣ были бронани. Тѣзи корабы сѣ имали 280,000 морскы войницы и 15,000 топове. Силы-тѣ дѣржатъ сѣдующій-тѣ редъ спорѣдъ число-то на военны-тѣ имъ корабы: Англія, Франція, Русія, Турція, Австрія, Германія, Италія, Испанія, Холандія, Дания, Швеція-Норвегія и Португалія.

Единъ тунелъ (подземенъ желѣзенъ пѣтъ) сѣ прокопана сега прѣзъ планината Готардъ въ Швейцарія. Той е бѣлъ поне-то 8 мили на дѣлжина; подновнаго разстояніе сѣ е дѣлжало, и надѣжда има че всичкы-тѣ пѣтища сѣ свѣрши въ 1880.

Островъ-тъ Хелголандъ постепенно потъва подъ море-то. Въ 800 г. той е было 120 мили околовръстъ, въ 1300 —46 мили околовръстъ и въ 1649 — 4 мили околовръстъ, а днесъ е по-малко отъ единъ милъ.

Чудно е колко много работѣ нѣкои желѣзницы извършватъ. Въ Ню-Іоркскѣ-та Дѣржавѣ има една желѣзница, която прѣвася толкова много пѣтницы и стоки щото за нейѣ са потрѣбни 557 пароходи (локомотиви), 416 коли за пѣтницы, 215 за мѣнца-та имъ и за пощенскы-тѣ чанты, и 15,013 за стоки. Послѣдни-тѣ яко са наредятъ въ единъ линіѣ, ще занимаѣтъ едно разстояніе отъ 10 часа.

—

Лѣкари-тѣ въ Европа и въ Америкѣ много сѣ занимаватъ съ въпросы, които са отнасѣтъ до дѣлжина-та на человѣческы-тѣ животъ. Многочисленны наблюденія сѣ са продѣлжавали прѣзъ толкова много годины, и тѣ сѣ станѣли въ толкова много различны мѣста, щото тѣхны-тѣ прѣсмѣтанія, които са основавать върху тѣзи наблюденія, са приблизително правы. Тѣ може да прѣсмѣтѣтъ какъвто ще имъ бѣдатъ нужни за въ поприща-та на живота единъ, колко въ лѣѣ годинѣ и т. н. Спорѣдъ прѣсмѣтанія-та на Д-ръ Фраръ, отъ 1,000,000 души, само 233 ще живѣѣтъ до 100 годины, и само единъ отъ единъ милионъ ще умрѣ на 108 годишна възрасть. Такыви прѣсмѣтанія служатъ като основа на компаніѣ-тѣ, които сигурѣватъ живота на человѣка-тѣ.

КАВКАЗІЯ.

Кавказы-тѣ горы почиватъ при Азиѣ на Черно-то море, и са простирѣтъ къмъ Каспійско-то Бакъ въ Каспійско. При Азиѣ тѣ са низки и равны, но нѣколко часа навлѣрѣ отъ тоя мѣсто, тѣ са высоны и стрмны, и образуватъ една високодивна стѣна между Европа и Азиѣ. Само на едно мѣсто тѣ сѣ са пѣкъ прѣзъ тѣзи горы, по който може да прѣминуватъ коли и да сѣ прѣвасѣтъ топове. Тѣзи стѣна сѣ е сѣстои отъ високы и натрупани единъ върху другы, отъ които нѣкои са 17,000 крака высоны и покрыти съ вѣченъ сѣгъ. Подъ тѣзи върхове нѣкои Свободна-та часть на планинско-то бѣрдо, мѣста-та са покрыти съ добры пастбища и съ великолѣпны лѣсове, и нѣкои-то отъ хлъмове-тѣ произвеждатъ жито. Какъ срѣда-та на бѣрдо-то пак по-малки лѣсове, но такъ растатъ всякакыв видове дѣвъ. Хлъмове-тѣ са покрыти съ дини и плодовы-тѣ дини сѣ жилавы, сочны, прасковы и сливы, и по крайбрѣжія-та на Черно-то и Каспійско-то море имъ растранни лѣсове отъ чемшировы дирвета. Планинскы-та на тѣзи страны е сѣ гъмжѣ. Въ южна-та часть на бѣрдо-то, сѣверны-тѣ южны мѣста, които са измирѣть около рѣка-та Терека са тварѣ подлонесны и плодовити съ плодове, а южны-тѣ мѣста са свалисты и неплодовити. Задъ Шиваки мѣсто-та са пусты.

Единства-та поли, които Турція може да имѣ прѣзъ Кавказъ, и занимаѣтъ-та на Кавказіѣ, е да прѣкаѣне военны-тѣ пѣти на Русси-тѣ, които прѣминуватъ прѣзъ проходъ-тѣ Кавказъ. Тѣ имаатъ по-горѣ, отои е единствѣнъ пѣтъ които е отворѣнъ прѣзъ Кавказы-тѣ горы. Той са намира между свалисты стѣны и прѣзъ знѣ-та сѣ минаватъ отъ сѣнѣ. Проходъ-тъ на Кавказъ до Тиѣлисъ е около 30 часа на дѣлжъ, и занимаѣе-то му отъ Турци-тѣ ще бѣде твардѣ несгодно за Русси-тѣ, защото тѣмъ ще бѣде трѣбвало да прѣносятъ войски-тѣ си и потрѣбности-тѣ имъ съ кораби по Каспійско-то море прѣзъ Дербентъ и Бакъ. Тоя проходъ, обаче, сѣ защищава отъ мѣ. Проходъ-та за занимаѣніе-то му изисква сѣ голѣма войска.

Прѣзъ Кримска-та войска Русси-тѣ у-правѣхъ-та Кавказъ, и имаѣхъ прѣобрѣдѣли прѣвлѣчки и сѣсѣмъкъ отъ Турски-тѣ войски, но тогава Черкези-тѣ не зѣхъ дѣятелно участіѣ въ тѣзи военны дѣйствія въ въстрѣвнѣ-та на Кавказіѣ, и за това тѣ не достигнаха до голѣмъ размѣръ.

Кавказы-тѣ горы са населены отъ нѣколко племена, именно, Абхазы, Мингрели, Грузы, Чеченцы, Лезгинцы, Грузинци и Черкезы. Послѣдно-то племе брои около 60,000 души.

ПОЛИТИЧЕСКЫ НОВИНЫ.

РУССІЯ И АНГЛІЯ.

Л. Хералдъ знема слѣдующе-то отъ Русскій-тѣ вѣстникъ *Новое Врѣме:*

«Явно е че окова, за което Руссія сѣ біе, не е да учуди свѣтъ-тъ и Англійскы-тѣ тѣрговци сѣ слѣдѣ безпрѣчна безнарѣсленость, но да плашатъ подозѣніе-то на силы-та Велика Сила . . . Англійскый-тъ печатъ — дяже свобододобивый-та *Дейли Нюсъ* — всѣ щото Англія да заимаѣ Цариградъ; но защо трѣбва да желаемъ Цариградъ и устіе-то за въ Черно море за себе си? Англія дѣрки Европа въ желѣзна-та прѣграда на флота-та си. За що сѣ смущаѣ Европа, че Русія е флота-та на Дунавъ. Германія, като са подлуга отъ тоя уроѣ, работѣ сѣ голѣма дѣятелность да направѣ единъ флота за себе си . . . Сега е нашій-тѣ редъ да въстановимъ морска-та сѣ сила, която изгубѣхмъ въ Черно-то море. . . Въ всѣ-ка Европа, Англія не е въ состояніѣ да бѣдѣ разрѣшена-та на чуждестранны-тѣ морскы силы; но тѣ е единствѣна срѣдство да бѣ обезсили чрѣзъ заваждѣ-то на Гибралтаръ и Малта, и чрѣзъ обезпеченіе-то на вѣнніѣ-то сѣ въ Босфоръ-тъ съ помощ-та на Турція . . . Любомъ-то ока на Англія съ обхвѣтъ-тъ и тамъ; тя нова ту Кѣнисъ-тъ Цариградъ. Кѣнисъ-тъ е вече почти единъ подчиненъ земя на Англія, и чрѣзъ трѣбва да бѣде изуждѣнъ-тъ и

придобѣтокъ — цѣлый-тъ Европейскый житѣрокъ трѣбва да сѣ подчини на волѣ-та на Великая Британія. Ній не знаемъ какво ще кажѣ Европа на това: тя сѣ въсправя на противѣ Англиванеска-та мечка, и ѝ виждя какъ тя сѣ е свързала отъ Англія . . . Но за насъ, заинтѣлѣ-то отъ Англія на Цариградъ ще бѣде едно ново зло; но що трѣ-ва да сѣ чини нѣзадъ за едно неотвратимо зѣло? Русскыта Дѣржава. Балканскый-то полустровъ и южна Русія сѣ бѣдатъ въ Англійскы-та ваза на Индія. Ній сѣ е уѣрѣвѣ обаче, че работѣ-то не ще е состоятъ да отидатъ до тамъ. Сѣмъ-тѣ Англійцы-та имѣть — и въ такъвъ случай тѣхно-то сѣмѣдѣлство трѣбва да сѣ вѣрва — че тѣхно-то владачество въ Индія не е добрѣ обезпечено, и че то сѣ е прѣ-тамо само въ ерѣ-та на туземны-тѣ князове и отъ по-малчинѣ-то на Мохамедѣскы-то населеніе Ній-добѣ-тѣ знаемъ, и може-бѣ единъ-то-средство чрѣзъ което да можемъ да накарамъ Англія да напусне притязанія-та сѣ на Цариградъ, е да испратимъ нашы-тѣ войски (сѣ-тѣ) въ прѣдѣлы-та на Евѣратъ до Персійскый-тъ заливъ, и да докарамъ нашы-тѣ владѣнія въ Срѣдніѣ Азіѣ по-близо до Индійска-та граница.»

АВСТРІЯ.

Слѣдующе-то извѣстаніе отъ Бѣенска-та дописка на *Л. Хералдъ:*

За Конѣ Андраши са говори че страда отъ нервическо безспокойствіе и че за това са е оттегнѣлъ за единъ седмица въ чистѣнка-та въ Унгарія. Тоя мѣнѣ е сѣгурѣнъ, защото напущаніе-то му на стара-та политика на Австрія спрѣмо Турція, прѣнася сега горѣ-то мѣнѣ. Когато въ 1876 Австрія пытѣ-ча чисто отъ сѣмѣ-та сѣ и отъ усилѣ-та сѣ Западна Европа, мнозина мѣслѣхъ че тя трѣбва да тѣрси възнаграждѣніе въ Плотокъ. Какъ Бѣсмарк сѣ е тръгналъ за тѣ-чесны да въсдрѣчатъ тѣзи идеіѣ и е обѣщалъ че бѣдѣщи-та столица на Австрія трѣбва да бѣде Пеща. Тоѣ е знѣлъ добрѣ че утолѣчнѣ-та на Австрійскѣ-та дѣржава, изъ Истокъ ще ѝ разлѣзѣ и ще уловѣ сѣдѣлѣнѣ-то на Австро-Германскѣ-то сѣмѣдѣлство. Да зна че тоѣ, Конѣ Андраши, отвѣ е постѣлнѣ въ сѣдѣба, сѣ сѣдѣлѣ тѣзи злощастна политика. Той е мѣслѣлъ че чрѣзъ подкрѣпа и устѣлнѣ на Англійскѣ-та Дѣржавѣ ще можѣ да сѣ-пѣчѣ-лѣ-ка Правѣтелство-то сѣ Славянско-то населѣніѣ, въ всичко, което е спечѣлѣлъ до сега, е че Романія и Сѣрбія сѣ сѣдѣлѣлѣ въ Австрійскѣ-то Царствѣ-то. Отъ-сѣлѣнѣ-то на независимостѣ-та на Романія и прѣсѣлѣнѣ-то отъ Кѣлѣ-тѣ и царска-та-та на Ромѣлѣ да сѣ позволѣ отъ Австрія-тѣ. Тѣ пѣкъ да бѣдѣлѣ мѣлѣ-тѣ за сѣдѣ-ба зенѣ участіѣ въ борбѣ-та, и за това тѣ са бѣлѣ отложѣлѣ.

Вонисѣтѣнѣ-тѣ приготовѣлѣ-ѣ въ Сѣрбія. Сѣ-дѣ-ѣ-ѣ-

ОБЯВЛЕНЮ-ТА ОТЪ ВОЙНА-ТА ОТЪ РОМАНІЯ.

Романска-та Камара ви пръдставлетен-та на 30 января протаисала слѣдующе-то:

«Камара-та е вавъпо задоволена отъ изказвай-та на Министръ-та на Въшни-те Дѣла. Като знаа въ виняаіе че Турція, чрѣзъ свои-те обаѣсенія и нападатеіи дѣйстви противъ Романія, е сжасала сама страш-та вредъ кото ма сръдъ-ка-та ѣсія, и са е турила въ военно положеніе съ Романска-та Дръжава; като вемъ въ виняаіе оаа и обаѣсенія-та на Правителство-то че Романскій-то съвѣт е отговорилъ вече на обаѣсеа-та война отъ Турція: Народно-то Сѣбраніе приоизвана война-та съ ваарта на Романія отъ страна-та Турско Правителство. То одобрява поведѣніе-то на Правителство-то при чуждестран-то вмѣшаеіе. То се обаѣва на спрѣдѣлѣніе-ѣ-то Турція на Вѣлики-те Сѣлтвіа; кото, отъ Парижкій-то договоръ насамъ, са вѣши пъ-вѣрѣ-ваніе, що дава сто-ке-то пъ-вѣрѣ-ваніе на Правителство-то ръ-ваарта на Романія.

Като ма вѣши пъ-вѣрѣ-ваніе въ дѣлетелъ-та и въ отечестволюбіе-то на Правителство-то, Народно-то Сѣбраніе е сгласно съ ваеа-те, вопрѣки всичкіте мамчотіи, то трѣбва да упрѣдви всичкі-те сили и да зеве всичка-те ѣрѣ-ства да защити и да одбрани садостоинство-то на Романска-та Дръжава, като дѣйствува съ цѣлъ да придобие при сключваніе-то на мир-ъ-та едно политическо положеніе достойно спрѣдъ-ма на Романія, и да поеоеди на незавѣсимый-то я народъ да изъвари историческо-то послѣаіе.»

Отъ тоа са вади че Романско-то Правителство сде е е пръгледно всѣкакъ-то-то-то, са че и Камара-та са надѣва тоа да стане при сключваніе-то на настоящ-та война.

МОРОККО И ТУНИСЪ.

Сѣдующе-то заемаа отъ *Л. Хералдъ:*

Журналъ де Дебя извѣстава че Френскі-те пратеніаи са-ка пратаи отъ Алжарскій-то управителъ въ Морокко и Тунисъ да вѣ-ка обѣдъ-ка нутралитѣ-та на Франціія, и да са научатъ за духъ-та на населеніе-то. За Морокко-то Правителство-то вѣрно ва то ва не интересуа твърдѣ много въ Источна-та криза, но подлинаіа-тѣ ву, ако и да са раздѣлени отъ Турці-тѣ въ много отношеніи, са интересуа-ватъ въ Турція, и ако робостъ-та на спѣдѣлѣ-та зематъ вожеіз разнѣръ, етнічесто-то ваш чувство може да си пъ-ваеа. Не що ваа, обаче, много вожеіз ва сающиа война; и Сутъ-ан-тъ, що ваеа не едно фанатическо вѣбуждаіе ще бадо по-опасно за него и за сѣсѣдъ-тѣ ву отъ колкото за Русіа, що се ваиаа отъ него.

Народъ-тъ въ Тунисъ е твърдѣ вредоѣбіетъ, и за неговъ-тѣ интересъ са казва да са тана сѣрдаеіе съ интересъ-тѣ на Френско-то и Италіанско-то консулство, дорѣ вѣма нужда за страхуваніе отъ нѣкое вредѣобіо или фанатическо чувствоваіе отъ тѣхъа страна.»

ВОЙНА-ТА.

Михаилъ-та седница ваихъмъ че Ардахъ-ва прѣзе отъ Русси-тѣ, но отъ тоава до сега вѣмаа точни подробности за тоа сѣ-бытіе. Извѣстно е само че въ Ардахъ-ва имало сила турска войска отъ 14 табура пѣшци и 6 бодова конници, и въ Урфѣлѣ-то е имало около 100 топа, отъ които 25-тѣ са бѣли Крупъ. Казва се че въ него е имало приготовена храна за 8 мѣсеца. Тъкъ дни слухъ се бѣше разлалъ че Ардахъ-ва е прѣвзелъ вѣка отъ Турската войска, но тоа слухъ не се е потвърдилъ офиціально.

Спорѣд *Л. Хералъ* Руска-та войска почнала да бомбардира на 10 того хрѣмѣнія-та Тахмаъ и Карадаръ прѣдъ Карсъ. Бомбардиранѣ-то въ тѣхъ укрѣпленія са продължавало 3 дни, въ кой-то времѣ, Руска-та войска бѣла принудена да са отегли съ голѣмы загубы.

Едно отдѣленіе Руска войска, кото отишо да Ерзерумъ, са намира сега около Отти. Мухтаръ паша съ сила голѣма войска вѣ-ка пъ-ходъ-тѣ на Согаиъ Дарѣ между Карсъ и Ерзерумъ. Той вѣмаа въ сѣда десетма че Руска-та войска, кото идала отъ страна Баязи-то, сега са намирала въ окражѣ-то Алашгурт при Кавакиес. Другото отдѣленіе Руска войска се намирало въ околности-та на Ванъ. Прѣзъ тъкъ сѣмаа много бѣтки са сталаіи между Турскі-тѣ и Русскі-тѣ войски въ Малъ Азіія, но то не са бѣли отъ голѣмо важность.

Комендантъ-тъ на Турска-та войска въ Сухумъ Кале вѣмъ че вѣкоіо часа на вахтъ отъ тоа кале сдно бѣтка ставаіа между Жѣлѣзнодорожно-то и Русскій-та-тѣ бѣли принудени да са отегли съ голѣмъ загубы.

По-дрѣдъ-то грѣмеіе-то на топоо-тѣ са продъжаіа и отъ два-та бѣрега, но безъ да вѣма вѣкоіо важаіи слѣдствіія. Както са вади Русскі-тѣ правѣли приготовленія за пъ-вѣмъ-ръ-то на Дунава при устіе-то на рѣка-та Алута срѣщо Виноіоз, при Горгево срѣщо Русчукъ, и при Плавнецка срѣщо Харсова. Турска-та флота сѣ то-ва-ва-ла да разваіаіе вѣкоіо рѣка Вѣмаръ въ Индія, въ случай че Англія зеве участіе въ Турска-та война. Тоа е за правѣ вѣта дѣто Русскі-тѣ говорѣтъ пощу-ощаіо да възмѣоіатъ-та на военни дѣйстаія въ Индія отъ Вѣмаръ.

Спорѣд *Л. Хералъ* Порта-та вѣаіа на Германско-то посолство че иска да вѣлаіа въ Турска-та Дръжава вѣкоіо търгоощи въ Галъта, кото са Русскі подвѣаіщи, и пратѣ-ва-ръ-то-то да добрѣ грѣчеіаіа да земе тъкъ мѣрка. Германско-то посолство още не е дало рѣшеніе-то си на Турско-то Правителство вѣръ тоа прѣдмѣтъ.

Единъ телеграмъ отъ Бѣлградъ отъ 3-ѣ того казва тъка:

«Общы приготовленія са правѣтъ за война, но всѣкоіо зовѣсѣ отъ Русскій дѣйлі Сѣрбіія ще дѣйствуа. Жителі-тѣ по границы-тѣ гледоа и сеа отложіа прѣпрѣвѣніе-то вѣ какъ-то-то сѣ бояатъ че война-та ще са подлоаи. Бѣжаніа-тѣ въ Сѣрбіія са вѣмирѣтъ въ плачеао сѣстояніе по причіна че са лишеіи отъ хрѣна и подрѣвѣ, а не спидѣвіаіеіи бодкеіи ва ва-вѣзвѣтъ.»

Спорѣдъ договоръ-тъ кото Романія вѣзаіа съ Русскій, Русскі-тѣ войски ва ва-ка да вѣнуватъ прѣзъ Бухурещъ, но Романскій-та Кѣаіа, за да пожаіе сѣчуствѣіе-то са къмъ Русскіа, сега вѣ позволіа да вѣнуватъ прѣзъ столица-та ву.

Прѣзи вѣкоіо дена са каза че многіа Американскіе морски чиновніци вѣаіи отъ Америка за да поставатъ въ Руска сухо-ва. Тъкъ вѣоіа, обаче, сега са опровергаіи. Само и онѣзи Американціи, които са вѣмирѣ въ тая служба на Египетскій-та подвѣаіи, отказа-ва-ха-ва се бѣла пъ-ратѣ Русскіа. Тѣ ще са останѣтъ въ Египетъ.

Адмиралъ Хобартъ паша замина въ отставка съ вѣмаръ-то *Ренамо* за Черно-то мѣрка.

Германскій-то посланикъ вѣ вѣдѣоіаіи отъ Султанъ-то-то-то

ЗОРНИЦА

СЕДМИЧЕНЪ ВѢСТНИКЪ.

Зорница се издава всякой Четвертъкъ. Цѣна-та за единъ годинъ е едно бѣло меджидіе и половина, а за тесто мѣсеци три четвертя отъ бѣло меджидіе; ез кой-то и е вонкѣ Турскѣ тимфи (нулове) 60 гроша за годинъ. Спомоществованія-та трѣбва всякога да се предплатятъ и да се испращатъ въ полиси, въ групъ, въ кайме или въ пощенскіи тимфи (нулове) Турски, Нѣмски, Прускѣ, Русскѣ или Французскѣ, на Редакторъ-тъ у Американскѣ Ханъ въ Царигракъ. Новѣстія се смѣстваютъ по 2 гр. на редъ.

Година 2. ЦАРИГРАДЪ, ЧЕТВЪРТЪКЪ, 26 МАЙЙ 1877. Брой 21.

ИЗВѢСТІЕ.

Извѣстаямъ на онѣзи отъ спомоществователи-тѣ си които ни сѫ предплатили само за 6 мѣсеци че срѣднѣ-та тѣхни-тѣ спомоществованія са свршили на край-тъ на Юнія, и че ний не ще можемъ да имъ правимъ вѣстника-тѣ имъ слѣдѣ това врѣме ако не ни предплатятъ и за другы-тѣ 6 мѣсеци на годинъ-та.

Цѣна-та за 6-тѣ мѣсеци ще бѫде три четвертя отъ бѣло меджидіе, а въ кайме или въ пощенскіи тимфи (нулове) 30 гроша за сега.

ЕСТЕСТВО-ТО ПОДТВЪРДЯВА БОЖЕСТВЕНО-ТО НАЧАЛО НА БИБЛІЯ-ТѢ.

I.

Дума-та *естество* има много значенія. Но нѣкога та означава качества-та или свойства-та само на единъ прѣдмѣтъ или на единъ класъ прѣдмѣты. За примѣръ, ний говоримъ за естество-то на свѣтлина-та или на топлина-та, и за естество-то на растенія-та и на животны-тѣ. Но нѣкога дума-та естество си употрѣбва да означава дѣйлай-тъ вещественъ свѣтъ — вещества-та ну и силы-тѣ му; а но нѣкога та означава не само вещественый-тъ, но умственый-тъ и нравственый-тъ свѣтъ, заедно съ законы-тѣ на които тѣ сѫ подчинени. Ний ще употрѣбимъ тѣзи думы въ послѣдній-тъ общъ смыслъ.

Естество-то е дѣло Божіе. Библія-та признава та да е Слово Божіе. Ако това е така, тогава тѣ не си противорѣчатъ едно на друго, защото не можемъ да прѣдположимъ че Слово-то Божіе бы противорѣчало на дѣло-та Божіи. Ако бы Библія-та да противорѣчи ясно и положително на дѣло-та Божіи, тогава ний трѣбва да заключимъ, че та не е Слово Божіе. Ако, на напротивъ, наиѣрнитѣ едно чудно съгласуваніе между учеѳія-та на Библія-та и истины-тѣ които можемъ да научимъ отъ естество-то, то това съгласуваніе ще подтвърди друты-тѣ доказателства за божественото-то начало на Библія-тѣ.

Прѣди, обаче, да почнемъ да сравнимъ учеѳія-та на Библія-тѣ съ учеѳія-та на естество-то, ний трѣбва да направимъ нѣколко прѣдварѣтелны забѣлѣжванія.

Первo, нѣкои истины могжтъ да ся научатъ отъ Библія-та, които нѣмогжтъ да ся научатъ отъ естество-то. Ако да не бѣше така, Библія-та щѣше да бѫде почти една излишна книга. Ный пріемамы че главны-тѣ и учеѳія не могжтъ да ся научатъ отъ естество-то, но утвърдяваны че на сама-та тѣхи причина Богъ гы е открылъ на человѣци-тѣ въ едно особенно откровеніе. И другы истины нѣма които могжтъ да ся научатъ подробно и по-положително отъ Библія-та отколкото отъ естество-то. Отъ това не слѣдва, обаче, че нѣма нѣкое противорѣчіе между естество-то и Библія-тѣ. Учителъ-тъ въ университетъ-тѣ не противорѣчи на учителъ-тъ въ нѣдовлачно-то училище. Истина е, че нѣрвый-тъ учи по-високо учеѳіе, но той не учи противно или противорѣчуще учеѳіе на онова което послѣдній-тъ учи. Но слѣдѣ-то начинъ Библія-та учи по-високы учеѳія отъ онѣзи които можемъ да научимъ отъ естество-то, но отъ това не слѣдва че тѣ сѫ противоположны едно на друго.

Второ, нѣкои истины можемъ да научимъ отъ естество-то, които не можемъ да научимъ отъ Библія-та; и другы има които можемъ да научимъ по-подробно и по-точно отъ естество-то отколкото отъ Библія-та. Не е имало нужда щото Библія-та да сѫдържа онѣзи истины, които человѣци-тѣ сами можетъ да научатъ отъ естество-то.

Трето, нѣкои истины има, обаче, които могжтъ да ся научатъ и отъ естество-то и отъ Библія-та, и слѣдователно ний можемъ да гы сравнимъ и да видимъ какво подобіе или сходство съществува между тѣхъ. Прочее, като наречемъ естество-то и Библія-та двама учители, нека да разгледамы дали и до колко тѣ сѫ приличатъ въ учеѳія-та си.

1. *Библія-та и естество-то си приличатъ по начина-то по който тѣ поучаватъ человѣци-тѣ.*

1) И дѣй-тѣ учатъ просто и ясно онѣзи нѣща конто са необходимо нужны за человѣци-тѣ. Естество-то твърдѣ наскоро учи дѣте-то да дыша, да сучи, да ходи и да яства онова което е нужно. Всичкы-тѣ человѣци лесно могжтъ да научатъ отъ естество-то онова което е нужно за ежедневный-тъ ими животъ. По слѣдѣ-тъ начинъ Библія-та учи просто и ясно важны-тѣ истины, които сѫ необходимы за духовный-тъ животъ на всичкы-тѣ. Тѣ учи ясно че ний сѫ единъ Богъ, че всичкы-тѣ человѣци сѫ грѣшни, и че тѣ трѣбва да ся покаятъ отъ грѣховете-тѣ си и да вѣрватъ въ Господа Іисуса Христа. Тя учи твърдѣ ясно какъ трѣбва да ся обхождатъ человѣци-тѣ—не да ся мразятъ единъ другъ, да ся заваждатъ и да ся хлѣбятъ единъ другъ, но да ся обичатъ и да ся служатъ единъ другъ. Онова що е нужно за человѣческо-то духовно благосъстояніе, Библія-та го открыва тодкова ясно щото всякой може лесно да го проумѣва. Въ това отношеніе Библія-та и естество-то много си приличатъ.

2) Естество-то открыва по-высокы истины отъ горѣспомѣнаты-тѣ истины на онѣзи, които са трудятъ да гы изслѣдватъ добрѣ. То награждава старателни-тѣ си ученици съ по-славны откровенія; и до когато единъ человѣкъ са старае да го изучава, то ще продлъжава да го учи нѣщо повсе. Библія-та учи человѣци-тѣ по слѣдѣ-тъ начинъ. Тя сѫдържа новы и славны откровенія за онѣзи, които старателно ѝ изучаватъ. Тя ще продлъжава да вымѣля до обогатяваи-тѣ ѝ ученици, които продлъжаватъ да търсятъ въ нѣкъ-скрыты съкровища. Та, както естество-то, е една неисчерпаема рудница, но та прилича на естество-то и въ това, че человѣкъ трѣбва да ѝ работи старателно за да може да усвои за себе си съкровища-та ѝ.

Ако нѣкой възрази на Библія-тѣ, че та не е толкова проста и ясна щото всякой да може да ѝ проумѣва безъ вниманіе и безъ стараніе, то той трѣбва да възрази и на естество-то, защото сѫщо-то е съ него. Естество-то не е направило всичкы-тѣ нѣща просты и ясны за неизвѣстны-тѣ человѣци-тѣ. И двама-та учители изискватъ отъ ученици-тѣ си прилежаніе, и двама-та награждаватъ само прилѣжны-тѣ.

3) Библія-та открыва нѣкои истины, които ограничены-тѣ человѣчески силы не могжтъ напълно да проумѣватъ, и които тѣ трѣбва да приемятъ чрѣзъ вѣра. Вѣра-та, обаче, за която говоримъ, не е една неразумна или безсловесна вѣра, защото та сѫ основана на убѣжденіе-то, подкрѣпено отъ достаточны доказателства, че тѣзи истины сѫ дѣйствително открыты отъ самаго Бога, и по тѣзи причина ний постаяваи разумно като тѣ приемаи за истины, ако наши-тѣ слабы сили и да не могжтъ напълно да гы проумѣватъ. Ако ний нѣкои, обаче, които да възразятъ на Библія-та по тѣзи причина, то тѣ трѣбва да възразятъ и на естество-то, защото и то открыва тайнственыи истины. Естественый-тъ свѣтъ е толкова пъленъ съ тайны колкото е и сама-та Библія. Много отъ нѣща-та и законы-тѣ ѝ вещественыи свѣтъ е толкова мѫчны за изясненіе, колкото сѫ нѣкои отъ нѣща-та и законы-тѣ на Библія-та. Слѣдователно онѣзи, които възразяватъ на Библія-тѣ, защото та у-чи истины, които надминаватъ человѣчески-тѣ силы да гы проумѣватъ напълно, трѣбва да възразятъ и на естество-то, защото и то открыва такыва истины.

4) Библія-та и естество-то си приличатъ и въ това, че тѣ и дѣй-тѣ изискватъ отъ ученица-тѣ си сѫщій-тъ смиренъ духъ. Тѣ и дѣй-тѣ отказватъ да поучаватъ горды-тѣ и скрытны отъ тѣхъ съкровища-та си на знаніе-то. Іисусъ Христосъ е казалъ че ный трѣбва да станемъ като малкы дѣца за да влѣземъ въ царство-то Божіе. Баконъ, единъ отъ ный-отдѣчны-тѣ тълкователи на естественый-тъ свѣтъ, е казалъ: «Въ царство-то на естествены-тѣ науки не може да ся влѣзе другоче освѣнъ както въ царство-то Божіе, т. е. както малко дѣте.» Исторія-та на естественыи-тѣ науки потвърдяваетъ казоны-тѣ думы. До когато человѣци-тѣ сѫ ималы на своѳа-та си мѫдрость и сѫ измыслили теоріи за какы-тѣ трѣбваше естественый-тъ свѣтъ да е былъ установенъ и нареденъ, тѣ сѫ падали въ мнозы заблужденія и сѫ приграждали голѣмы глупости. Когато, обаче, тѣ сѫ былъ расположени да хвърлятъ настранѣ своя-тѣ мечтаніи за какво-то трѣбваше Сѫздателя-тъ да е направилъ и какъвъ трѣбваше да е естественый-тъ свѣтъ, и смиренно сѫ искали да научатъ онова което самый-тъ Сѫздатель дѣйствително е направилъ, тогава тѣ сѫ почнали да придобываятъ правы познанія за него и да направятъ въ естественыи-тѣ науки.

Ако нѣкои възразяватъ на Библія-тѣ, че та изисква отъ человѣци-тѣ да е хвърлятъ настранѣ гордость-та си и высокоуміе-то си, и сѫ смиренъ духъ да приемаятъ учеѳія-тѣ ѝ, то тѣ трѣбва да възразятъ и на естество-то, защото то, както Баконъ каза, изисква отъ тѣхъ сѫщо-то. Отъ горѣ-казано-то е ясно че Библія-та и естество-то много си приличатъ по начина-тъ на учаніе-то си.

ПРОВИДѢНІЕ-ТО БОЖІЕ.

Іаковъ, безъ съмнѣніе, е мыслилъ че всичко е было противъ него, когато е казалъ: «Іосиѳа нѣма, и Симеона нѣма, и Вениамина искате да земете? » И дѣйствително се виждаше какъ че тѣзи лишенія щѣхъ да сведатъ сѣдинѣ-тѣ му съсъ скърбь въ гробъ-тъ. Но Провидѣніе-то Божіе стаяе явно когато Іаковъ видѣ кола-та, които Іосиѳъ бѣше испратилъ да го доведатъ съ всичко-то му домородство въ Египетъ за да гы упази отъ ужасный-тѣ 7-го-дишенъ гладъ.

Когато Іосиѳъ ся продаде като робъ на Исмаилты-тѣ, и когато относѣ по едно лъжливо обвиненіе отъ единъ разратникъ, той бѣде хвърленъ въ темницы, той трѣба да е мыслилъ че Провидѣніе-то Божіе е дѣйствувало противно него; но когато той ненадѣйно се опрѣдѣлилъ за управитель на Египетъ, и когато той е былъ въ состояніе да осободѣ баща си и братя-та си отъ робство, тогава той трѣба да са е убѣдилъ че Богъ е былъ добрѣ къмъ него даже въ злощастія-та му и въ страданія-та му.

Когато Пуритани-тѣ (религіозна секта) са принудижа да побѣгнатъ отъ

Англіяк — отечественяк-тъ имъ земьк — по причинѣ на гонеінѣ-та отъ конто страдахъ, и да отидѫтъ въ сила чуждестранив земїя за да могатъ да сѫ клаютъ Богу свободно споредъ убѣжденія-та сѫ, мнозина сѫ мислили че Богъ е постанвалъ сѫ тѣхъ строго; но когато видимъ какъ тѣ основахъ въ Америка едно Правителство, което ознесчава за всякого съвершенна гражданска и религіозна свобода, ний сми убѣдени че Богъ е бывъ твърдѣ благъ къмъ тѣхъ, даже когато той допустналъ да сѫ изгонатъ отъ отечественика-та имъ земя чрѣзъ жестоки гонеінія. Отъ примѣра-тѣ конто изобиловатъ въ исторіѣ-та на Божіи-тѣ людіе е явно, че Богъ знае много подобрѣ отъ тѣхъ какъ да имъ достави нуждны-тѣ нѣща, и че той е въ сѫстояніе да направи най-трудни-тѣ сѣбитіи въ живота имъ да сѣдѣйствуватъ за най-високо-то имъ благоденствіе, само ако тѣ то приподнаватъ въ всичкы-тѣ си пътища, и ако сѫ стараютъ да правятъ волѣя-та му. Сѫщо-то сѫ случава въ живота на всяко истинско чадо Божіе. Твърдѣ често се случава че человѣкъ, като не може да сполучи въ нѣщоне-тѣ си, види му сѫ че Провидѣніе-то Божіе е сѫвсѣмъ противно-то; но сѣдѣ изнинуванїе-то на нѣколко годины, той може да види че впрѣки всичко това, Господь то е водилъ въ най-добрѣ-та пътеки, и че даже приврѣмнни-тѣ му злощастія сѫ сѣдѣйствували за най-высоко-то му благоденствіе. Блаженъ е оный человѣкъ който са упонава на Господа.

НЕДѢЛНЫ-ТѢ УЧИЛИЩА ВЪ СЪЕДИНЕНЫ-ТѢ ДЪРЖАВЫ У АМЕРИКѢ.

— —

Всѣкой благодеятеющу народъ има по нѣколко силы конто са главнитѣ двигатели и поддѫржатели на направѣлъ-тѣ му. Тѣзи силы въобще не могатъ да сѫ узнаютъ само чрѣзъ единъ повѣрхностенъ погледъ. За да може да сѫ разбере дѣйо-то що сѫстоитъ тѣзи силы, потрѣбно е да сѫ внике дълбоко въ всичкы-тѣ му заведенія — въ училища-та му, въ читалища-та му, въ церкви-тѣ му, въ разны-тѣ му религіозни и научни дружества, и въ законодателны-тѣ и изпълнителны-тѣ му сѣбранія. Трѣбва, още, добрѣ да сѫ узнае какы са нѣща-та конто управляватъ тѣзи знаменія и какы сѫ управляватъ. Безъ това е невъзможно да сѫ узнаютъ истинскы-тѣ двигатели на единъ народъ. Ний можемъ много да сѫ очудваме на бѣрзина-та и на сила-та на едны желѣзны коли, но додѣ не знаемъ добрѣ въ пара-та машина, въ онѣзи малкы цѣни, цилиндри и пр., ний никога не щѣ можемъ да разберемъ истинскый-тѣ двигатель на онѣзи голѣмы вѣрволица отъ колесницы. Ний можемъ по сакдѣ начинъ да сѫ очудваме на направѣлъ-тѣ, на свободѣ-та и на общо-то благоденствіе на единъ народъ, а какъ истинския добрѣ въ заведенія-та му, да не знаемъ сѣдишенскы-тѣ двигатели и поддѫржатели на тоя му направѣние и благоденствіе.

Всѣкой читатель знае че народъ-тѣ въ Съед. Дѫржавы у Америкѣ е единъ отъ най-благоденствующы-тѣ народы въ свѣта. И като всѣкой що са стигнелъ, че е много полезно да сѫ изучаватъ силы-тѣ конто двигатъ единъ такъ голѣмъ и благоденствующъ народъ, взѣ желайѣ въ тоя членъ да посочѫ единъ отъ главны-тѣ двигатели и поддѫржатели на направѣлъ-тѣ на онзи народъ.

Този двигатель сѫ *Недѣлны-тѣ училища.* Тѣ са една силa конто произлиза въ всичкы-тѣ другы народны заведенія. Вліяніе-то имъ върху общото благоденствіе на народа е едно отъ най-честны-тѣ; и народъ-тѣ гледа на тѣхъ, тѣй да кажемъ, като на зѣницѣ-та на око-то си. Недѣлны-тѣ ни училища, казватъ Американци-тѣ, сѫ единъ отъ най-здравы-тѣ стълпове на свободѣ-та ни и на народнѣй-тѣ ни направѣлъ.

Каквы са Недѣлны-тѣ училища въ онзи държава? Тѣ сѫ исключително *религіозны училища.* Учениця-тѣ, конто ходятъ на онзи училища, отиватъ тамъ не да учатъ числителницы, землеописаніе или другы нѣкои естественни науки, но да сѫ наставляватъ въ законо-тѣ Господенъ; тѣ отиватъ тамъ да сѫ учатъ на дѣлкоетѣ-тѣ си какъ Бога е нѣкъ человѣшы-тѣ. Наистина, какъ имъ сѫ тѣлкува Слово-то Божіе, тѣ чрѣзъ това придобываатъ доста добры познанія за другы предмѣты, но главный-тѣ прѣдмѣтъ на тѣзи заведенія е религія-та. Учениця-тѣ сѫ наставляватъ на страхъ Господенъ, на братолюбіе, на правдолюбіе, на истинолюбіе и на всичкы другы религіозны длъжности.

Въ тѣзи училища има разны учениці, млады и стары и отъ два-та пола. Едно Недѣлно училище много прилича на едно голѣмо домочаніе въ което родителе-тѣ наставляватъ чада-та си, и по-стары-тѣ научаватъ по-малки-тѣ си братіи и сестри. Редъ-тъ на тѣзи училища не е както онѣзи на повседневны-тѣ училища и колегіи, въ конто всѣкой учитель има особна стаія за прѣподаване, и дѣто той прѣподава на единъ класъ отъ 20 или 40 ученика. Въ едно Недѣлно училище, въ което има 200 ученика, има 18 или 20 учители; рѣдко е че единъ учитель въ такова училище прѣдава на повече отъ 10 или 15 ученика. Всичкы-тѣ учениця, освѣнъ най-малкы-тѣ, и учители се сѣбираатъ въобще въ една голѣма стаія, които въ много мѣста е цѣркква-та. Когато дойде врѣме-то да почне училище-то, подпирватъ-тъ ударя звѣнецъ-тъ и, слѣдъ като са прочетѣтъ нѣколко стихове отъ Библіѣ-та, изпѣе се една пѣсень и се принесе на Бога една молитва, всякой класъ почуква урока-тъ си отъ Библіѣ-та. Много пріятно и приваекателно е да гледа человѣкъ едно Американско Недѣлно училище. Тамъ на единъ чинъ той ще види нѣколко момченца и момиченца съ книгы въ рѫцѣ-тѣ имъ, прѣдъ които сѣди или стои една учителка или единъ учитель; на другъ чинъ ще види дѣсета възрасты младежи тѣй сѫщо насѣдали съ учитель или учителка; на другъ чинъ ще види десета възрасты и стары человѣци, прѣдъ които сѣди или стои нѣкой почитаемъ учитель или профессоръ; и всичкы-тѣ тѣзи винаги и радостно изпытватъ и си сѫ чуватъ Слово-то Божіе. Всичкы-тѣ учители и учительки слѫгуватъ безъ заплата. Повечето учители и учительки отъ повседневны-тѣ училища и много-да другы учени граждани зематъ участіе въ тѣзи училища и го считатъ за голѣмъ привилегіѣ да учителствуватъ въ тѣхъ. Когато нѣкои врѣме-то за прѣподаване, надзирателъ-тѣ ударя звѣнецъ-тъ, и всичкы-тѣ учениця и учители тихо и весело са обрѫщатъ къмъ общо-то сѣдѣніе. Тогава тѣ изпѣватъ единъ духовнъ пѣсень, и слѣдъ единъ молитвѣ, са разпущатъ.

А. Н.

ОБРАЗОВАНІЕ-ТО ВЪ ШОТЛАНДІѢ.

III.

Университети-тѣ.

Въ Шотландскы-тѣ университети всичкы-тѣ прѣдмѣти сѫ прѣподавать съ лекціи (раскази). Само въ медицинско-то имъ отдѣленіе ученици-тѣ работятъ прѣдъ очи-тѣ на профессоры-тѣ сѫ. Тѣзи университети, съ исключеніе-то на единъ и то до нѣкадѣ, не доставатъ ни жилище ни храна на учениці-тѣ сѫ, и профессоры-тѣ имъ никакъ не сѫ грижатъ нито за приличніе-то нито за поведеніе-то имъ. Учениці-тѣ сѫ живѣятъ у тѣхъ си, а онѣзи конто са отъ далечны мѣста, живѣятъ въ частни кѫщи. Всякой учениць редовнадъ е длъженъ да плати опрѣдѣлена-тъ платка на университета и си земе билета за пріемніе-то му, отъ тамъ настоятѣ всичко зависи отъ самого него. Той знае чесове-тѣ въ които профессори-тѣ даватъ лекціи-тѣ сѫ конто той иска да слуша, но отъ него зависѣ дали трѣба да присъствува на тѣхъ точно и редовно. Прѣзъ врѣме-то на лекціи-тѣ никъ отъ него зависѣ дали трѣба да ги слуша сѫ вниманіе и да зема бѣлѣжкы отъ тѣхъ, и дали трѣба да ги учи вечерь и да ги пише попрастранно. Отъ него зависѣ още дали трѣба да си достава нуждны-тѣ по прѣдмѣты-тѣ сѫ и слѣдненія конто профессоръ-тѣ му прѣподавать и дали трѣба да ги изучава. Ако учениця-тѣ дѣйствително са старае да сѫ подлуча, той ще намѣри профессоры-тѣ и библіотекари-тѣ готовы да му помагатъ и да го насѣрдчаватъ; но, ако той е лѣнивъ и равнодушенъ, никой не може да го принуждава да учи. Съ единъ рѣчь, всичко-то отговорность остава върху него.

Прочее, дѣло-то на профессоры-тѣ въ Шотландскы-тѣ университети, не е да бѫдатъ като наставници на учениці-тѣ, нито да ги слушатъ да казватъ урокы-тѣ сѫ, нито пакъ да побуждаватъ лѣнивы-тѣ и небрѫжливы-тѣ къмъ дѣятельность. Тѣзи-тѣ лекціи сѫ свободны за богаты и сѫромаси, и за стары и млады; но всичкы-тѣ, които слушатъ, сѫ прѣдполагатъ да сѫ старяютъ да изучаватъ. Профессоры-тѣ е длъженъ да имъ изложи въ нѣколко лекціи свои-тѣ си изгледове и изслѣдванія по единъ прѣдмѣтъ-то който имъ прѣподава; да имъ покаже заблѫждѣнія-та въ конто може да падняетъ и да ги научи чрѣзъ независимо мѣсленіе да достигатъ до здравы заключенія и точны познанія.

Шотландскы-тѣ университети не обѫзватъ се ногатъ да дадѫтъ познанія на онѣзи, които не сѫ старяютъ сами да ги прѣдобиватъ и които само желѣятъ да сѫ показватъ че иматъ университетско образованіе. Тѣ доставятъ высоко образованіе само на онѣзи, които сами сѫ старяютъ да го придобиватъ.

Отъ тѣзи изложеніа е явно че главна-та цѣль на университетско-то образованіе е да вдѣхнѫ въ учениці-тѣ единъ духъ на независимо мѣсленіе и на законодѣйность, и да ги прїучи на оригинальны и точны изслѣдованія. Шотландци-тѣ и до днесъ продѣлжаватъ да са стремятъ къмъ тѣзи цѣль. Тѣ нѣмаатъ са сѫ отличавали въ разны-тѣ клонове на философіѣ-та; и тѣхны-тѣ изслѣдованія въ това поле дѫржатъ отлично мѣсто въ Христіанска-та писменность на свѣтъ-тъ.

Шотландскы-тѣ университети не само сѫ были достойни за най-бѣлны-тѣ, но тѣ сѫ были направени да отговарятъ на народны-тѣ нѫжды, и да управятъ народъ-тѣ къмъ най-добрѣ-тѣ способы по които трѣба да рѣшава съврѣменны-тѣ задачи на христіанска-та цивилизаціѣ. И въ това, може-бы, сѫстои тѣхна-та слава. Вѣйсто да сѫ прѣдѫржатъ о стары-тѣ идеи на учеліе-то като са ограничаватъ въ изучваніе-то само на древны-тѣ писменности, Шотландскы-тѣ университети още отъ начало сѫ пріели въ програмы-тѣ си изучваніе-то на всичко-то клонове на науки-тѣ, които са изискватъ отъ врѣмена-та. Тѣ никога не сѫ были назадничави, но винаги сѫ са стараи да прѣдходятъ въ свободно-то образованіе. Тѣ сѫ были едни отъ първы-тѣ да сѫ зазинаватъ сѫ голѣмы-тѣ въпроси, които отъ врѣме на врѣме сѫ вълнували умове-тѣ на хора-тѣ; тѣ сѫ са стараи да образоватъ народъ-тѣ споредъ нѫжды-тѣ на врѣмена-та, и да го побуждаватъ къмъ още по-голѣми успѣхи въ пѫтя на напрѣдъ-тѣ.

Накрецъ, увазаніе-то на высоко-то образованіе въ Шотландскы-тѣ университети е далъ твърдѣ много на профессоры-тѣ имъ, които винаги сѫ са стараи да поправятъ недостаточны-тѣ имъ, и да побуждаватъ учениці-тѣ си да са стремятъ къмъ придобываніе-то на едно почетно и отлично положеніе въ чиновѣ-та на науки-та.

Робертъ Толкенъ.

ПИЩЕВАРИТЕЛНЫ-ТѢ ОРѢДІЯ.

(Продлженіе).

Въ прѣдходѣшій-та сѫ брой описахмы кратчѣ орѣдія-та чрѣзъ които тѣло-то сѫ храни, а въ настоящій-та ще напишемъ нѣколко забѣлѣжванія върху тѣхъ.

Тѣло-то не сѫ храни чрѣзъ дѣйствіе-то само на едно орѣдіе, но на много орѣдія, отъ които всяко има една различна служба; да извѣрнѫ; тѣзи орѣдія сѫ тѣй наредены, дото всяко то сѫ нѫжни точно на мѣсто-то, дѣто е нужно за извѣршваніе-то на служба-та му, както на единъ сѫбранъ всяка машина трѣба да бѫде на мѣсто-то си; и чрѣзъ съединено-то дѣйствіе на всичкы-тѣ, храна-та сѫ прѣобрѫща въ кръвь и сѫ нѣкъ тѣло-то сѫ храни. Колкото по-подробно разглеждаемъ тѣзи различны орѣдія, толкова повече са убѣждаваме че тѣ сѫ добрѣ приспособены за службы-тѣ сѫ.

Нѣкои нѣща за чѣрва-та сѫ твърдѣ забѣлѣжителны. Забѣлѣжете дѣлжинъ-та имъ: тѣ сѫ шесть пѫти дѣлги колкото тѣло-то. Защо сѫ тѣ толкова дѣлги? Причина-та е явна; за малчъ-то нѣщо трѣба да има врѣме да поопашатъ питателній-то сокъ отъ храна-та. Ако чѣрва-та да сѫ простирали направо отъ стомаха до мѣсто-то дѣто храна-та сѫ нехвѣрли отъ тѣло-то, тѣзи нѣщи не щѣхъ да могатъ да извлачатъ всичкый-тъ питателенъ сокъ и тѣло-то не щѣше да сѫ храни както е потрѣбно. Въ такъвъ случай человѣкъ щѣше да сѫ принуди да яде много пѫти повече храна отколкото

яде сега. Ако чьрва-та да бѣхѫ много по-дьлгы отколкото са сега, человѣкъ щѣше да бѫде натоваренъ съ една излишна тяжесть. Дьлжина-та на чьрва-та е точно колкото трѣба да е.

Забѣлѣжете още движенїе-то на чьрва-та. Тѣ имать едно особенно движенїе което причра на движенїе-то на единъ черей, и то стана чрѣзъ двойно-то свиванїе на нѣкои жилы, отъ които нѣкои са краткообразни, а другы са прострѣти прѣзъ дьлжинъ-та имъ. Чрѣзъ двойно-то свиванїе на тѣзи жилы, чьрва-та така са движава много-кратно-то и пропъзва прѣзъ тѣхъ. Ако да нѣмаше това двойно свиванїе, хранї-те не щѣше да минуча прѣзъ чьрва-та и человѣкъ-тѣ щѣхѫ да умрѣть.

Това движенїе на чьрва-та извьршва тъзи службѫ че като прокарва излишно-то нещество прѣзъ чьрва-та, то чьрва питательнїй-тѣ сокъ въ устїца-та на мѣлчны-тѣ цѣвницы, които се намирать покрай чьрва-та.

Забѣлѣжете още число-то и голѣмина-та на мѣлчны-тѣ цѣвницы. Питательнїй-тъ сокъ, който тѣ попиватъ, относѣ са сѫбсва съ кръвь-та, и ако бы нѣкои твърда частица да влѣзе въ тѣхъ, то бы прѣпятствувала на течение-то на кръвь-та въ артерїйни-тѣ, и бы докарала голѣмъ вредa. По тъзи причина мѣлчны-тѣ цѣвницы трѣба да сѫ толкова малыкы щото да не попущать нищо твърдо да влязи въ тѣхъ. И дѣйствително тѣ са толкова малыкы щото осѣнѣ когато са нашьлнать, тѣ не могать да са видять съ просто око, и за това-то нѣма са толкова малыки поне-то едвамѣ могать да са видять съ микроскопъ. Понеже устїца-та имъ сѫ толкова малыкы, едно голѣмо число отъ тѣхъ е нужно, другоуче тѣло-то не можане да са храни до колкото са нуждне и най накрамы че тѣ сѫ толкова много, много число-то имъ е почти безбройно.

Забѣлѣжете още главнѣ-та цѣвь прѣзъ която питательнїй-тъ сокъ прѣминува отъ чьрва-та до врать-тѣ дѣто той са непрязня въ жилы-тѣ. Понеже питательнїй-тъ сокъ трѣба да излѣзе нагорѣ до врать-тѣ, въ тъзи цѣвь са намирать похлупчиы, които не то-сатина да сѣ сѣзе надолу. Тѣзи похлупчиы допущать на питательнїй-тъ сокъ да излязя нагорѣ свободно, но тѣ не го оставять да слязя надолу. Отдѣ са тѣзи похлупчиы и кой ги постави тамъ? Забѣлѣжете че питательнїй-тъ сокъ влязя въ кръвь-та при най-добро-то мѣсто, именно, да близо до сѫрдце-то и до дробове-тѣ, чрѣзъ дѣйствїе-то на които той са разнѣси добрѣ съ кръвь-та и са приготви да са усвои и да са употрѣби отъ тѣло-то.

Пый молимъ всякой здравомислещъ человѣкъ да земе въ вниманїе тъзи мицеварителны орѫдїя, положение-то имъ, взаимства-та имъ нарѣдби, и съ прирединѣ-тѣ имъ, ако бы всякой отъ тѣхъ извьршва службѫ-та си, и тогова да сади отдѣ са произлѣзли. Може ли нѣкой здравомислещъ человѣкъ да каже че тъзи искусна и занлетена нарѣдба е станѣла случайно? Ако казва това, той трѣба да подьрка че най-искусны-тѣ машины може да станать случайно. Или може ли нѣкой здравомислещъ человѣкъ да утвърди че такыва необходимы службы, извьршваны чрѣзъ такыва умны средства, могать да са приписать на слѣпо-то и на безсловесно-то дѣйствїе на естественны-тѣ законы? Колкото за насѣ, нѣй ще повѣрваме това когато видимъ съ очи-тѣ си нѣкой искусъ машина да са образува чрѣзъ слѣпо-то дѣйствїе на естественны-тѣ законы.

ЧУМА-ТА.

Лондонскїй *Таймсъ* е обнародвалъ едно писмо отъ единъ членъ до Англїйско-то Лѣкарско Дружество, който говори по чума-та въ Месопотамїя. Ѩй изваличамы отъ него слѣдующо-то:

На западна-та и южна страна отъ развалины-тѣ на древнїй Вавилонъ, между рѣка-та Еворатъ и Сирїйска-та пустинѣ, има много блатности и мочерлины мѣста. Голѣма часть отъ воды-тѣ на Еворатъ са излиять въ тѣзи блатности мѣста прѣзъ нѣкои протоци. Между тѣзи блата и мочерлины мѣсѣхъ нѣкои Араби, на които кѫща-та са отъ трьсть. Тѣ обработватъ оризъ и ходятъ едны до другы съ лодки. Точно на югъ отъ тѣзи блата е градъ-та Недженъ (Мехмедъ алиа), въ който е гробъ-та на Алиа, който много се почитъ отъ Шїита-тѣ Мохамеданцы; по уважение-то, което ѫ са отдава, този гробъ е второй подиръ Кабе-то въ Мекка. На сѣверъ отъ тѣзи блата е градъ-та на Кербела (Мехмедъ Хюсеинъ), въ който е гробъ-та на Алїевый-тѣ сины, който тоже много се почитъ отъ Шїита-тѣ Мохамеданцы.

Въ 33 години не е имало чума въ Месопотамїя, но на 1867 та избухна между горѣпоменкыты-тѣ Арабы, и за нѣколко мѣсецы бѣше много смьртоносна. На 1874 та пакъ са яви между сѫщы-тѣ Арабы и другы-тѣ на срѣдны-тѣ страна на Еворатъ. Отъ 90,000 жители по онѣзи мѣста 4,000 души умрѣхѫ въ онѣзи мѣсецы.

Това 33 годишно мѣсто почти нѣма другъ важность за другъ-та часть на свѣта, освѣнъ че то е на пьть-тѣ дѣто телеграфическа-та линїя минува на Индїя, и че чрѣзъ поклонницы-тѣ, които ходятъ да са покланятъ на гробове-тѣ, болесть-та си прѣносятъ отъ онѣзи мѣста и по другы-тѣ части на свѣта. Поклонницы-тѣ, които отъ сѣверна Персїя ходятъ на Алїевый гробъ, по нѣкои години достигнатъ до 60,000 душы. Срѣдно-то число е около 30,000 душы на годинѫ. Тѣзи поклонницы нѣколко пати са запоснали холерѣ-та въ сѣверна Персїя и отъ тамъ тя си е простирали въ Русїя. Другы поклонницы, които отъ Недженъ ходятъ на Мекка, поийкога болни пренрижѣ на 1871 заразяватъ градоветь и села-та прѣзъ които минуватъ. Страшна-та холера прѣзъ 1865 и 1866 са распространѣ по Турцїя и по нѣкои части на Европа отъ Мекка чрѣзъ такыва поклонницы. Тъзи болесть са прѣноси и въ Индїя пакъ чрѣзъ такыва поклонницы.

Американцы-тѣ сега испращатъ прѣсно мѣсо за Ливерпулъ, Лондонъ и за другы Англїйскы градове. Особенны стан сѫ приготвени въ вапоры-тѣ въ които то 3,000 бутове може да са сѫбиратъ. Мѣсо-то задьржа прѣснота-та си като се остана да минува студенѣ кьдъ-то въ него постоянно. Въздухъ-тъ сѣ постудва като минува попапрѣдъ вряща лодь. Това мѣсо сѫ продава въ Англїя отъ 8 до 10 гроша ока-та, което е доста по-малко отъ цѣна-та на Англїйско-то мѣсо.

ПОЛИТИЧЕСКИ НОВЫЦЫ.

ЛОНДОНСКЇЙ ТАЙМСЪ ВЬРХУ ВОЙНА-ТѢ.

Главно-то желанїе на всички-тѣ прїятели на мира-тъ въ Европа е щото война-та да са спрамки. Говори се че прѣговори-та между Европейскїя-тѣ Силы да опрѣдѣлятъ политическы-тѣ и новы-тѣ границы на война-та, т. е. не само че нѣкои народности трѣба да са исключатъ отъ нея, но и че турецкїя-та да нѣма земи не трѣба да са прѣмѣнуватъ. Спорѣ Вienскїй-тѣ на дописникъ Руски-тѣ въ сѣ Европа не цѣ прѣмѣнать отвадѣ Русїя-та. Англїя-та нѣ не цѣ отдѣлать по-далечъ отъ Трапезонъ.

Като останѣхѫ на страна слухове-тѣ, що са слагаѣ че Русско-то правительство желае да убѣди Европейскїя-тѣ Силы че тѣ сѫ за дѣлъ само освобождение-то на Христіяны-тѣ отъ дошо-то управленїе. То зане че, тѣзи Силы бѣхѫ видѣ дѣйствїя-та му съ водоарѣнїе, и не сѫ е сѫ ѫ-то отдѣлять дѣло отъ всякова страна бы направило съперницы-тѣ ѫ да дѣйствуватъ противъ нея. Говорѣ се Англїя-та, Австрїя-та и отдѣ въ война-та до сѫда нѣйстина точка, и ако бы послѣдня-та да прѣмѣни тъзи точка, то це нѣмѣри изведнѫжь Германїя-то против себе си. Тѣ не бьхѫ повѣрвали на Русїя-та за запоснае Европейска Турцїя, понеже тоа бѣ турцїя въ спокоѣ Австрїйскы-тѣ, Англїйскы-тѣ и съ Англїя. Навѣстно е вече че то не це са бѣе за Турцы-тѣ, но та це защищава своѣ-тѣ ся интереси. Англїя-та непосѣдѫ се опрѣдѣлихѫ отъ единого отъ Англїйскы-тѣ Министры. Съ сѫщи рѣчь, Русїя це остане сама да се бѣе съ противника си, ако не турцїя-та, то нѣкоя друга нѣкоя; и ако не прѣмѣнуватъ нѣкоя границы.

«Русїя-тѣ понѣдѫ си назвали че нѣматъ намѣрение да отдадѫтъ още недѫлкѣ на Европа и на цѣлый-тѣ свѣтъ, и че це да сѣвѣтуватъ съ Силы-тѣ какво трѣба да направятъ». Тъзи программа може да е основана, но и е твърдѣ нѣроятна, защото та туи Русский-тѣ Императоръ сѫщо-то положение въ нѣсто той са направи прѣди война-та. Дойдѣ Русы-тѣ въ Европа, и Европа-та не Европа, Англїя може-бы це занимае Босна и Херцеговина, а Англїя може-бы це прїти елота-та си въ Цариградъ. И тогава Силы-тѣ це занимать точно сѫщо положение въ Европа, и Англїя може-бы це

ность-та отъ тѣхъ пашинскы племена и почна да работи серьозно за свиваніе-то имъ. Въ 1859. Шамилъ, прочутый-та гаватарь на тѣхи племена, си прѣдаде, и Русско-то Правительство си отвесе кѣмъ него твардѣ досаво като то напраи цѣлъ отъ царскы-тѣ дворови. Ислѣ Кавказъ си разпа отъ Русы-тѣ войски, и много хляды Черкезы чекали си прѣселиха въ Турцыя. Сега сущимо не при Сухумъ Кавказкы-тѣ шесена сѣ сведнили съ Турскы-та войска. Нѣма сѣмнѣніе че тѣхно-то въстаніе щѣ свершіи Русскый-то походъ въ Азія, но то е доцко твардѣ кѣсно, защотоديсь Русча-та войска въ Азія, е многочедна и добрѣ устроена.

КАРСЪ.

Карсъ е подоенъ подъ сѣдо страмно бордо пашинца, прѣкъ кото-то имѣе вѣрсе е вѣнъжовно да са прѣкарамѣ топове. Около 2 мили на западъ отъ Карсъ има сѣдмы высокы хлавъ, наречены Тахларъ, кой то е лесенъ за изкачаваніе, а около сѣдмилья ветоки отъ Карсъ има другъ хлавъ, нареченъ Кардадгъ, който е много трудевъ за изкачаваніе. Между пашинцы-тѣ дадѣ Карсъ имѣ сѣдмъ дабоки проходы, прѣдъ който тече рѣка-та Карсъ, сѣдмы кѣмъ отъ Арпа чай. Тѣзи рѣка си минува по 4—5 пашинца. Едно дубово мостъ свѣрзва бреговѣ-та на морско-то равнище са простира въ високо мѣнія прѣдъ Карсъ.

Карсъ е сѣдно важно търговско сѣдалотчіе. Дадѣ имѣло годины той е имѣлъ около 6,000 кѣщи, но дись имѣ повече отъ 3,000. Градъ-тъ са защищава отъ сѣдма крѣпость, построена варху сѣдна стрѣмна сѣдна, дадѣ входъ-тъ на крѣпостъ-та кото-то раздѣли пашинцы-тѣ. Главны-тѣ крѣпежни (тѣхни) обаче, са вѣдвигнахи варху сѣдмъ-та хлавъ, нарѣченъ Кардадгъ и Тахларъ. Тѣхи хлавове са бѣли твардѣ силно укрѣпени отъ Англійскы-та чиновница въ крѣпостъ-та Кримска-та war, а и сега повечко: са допрѣдѣли отъ Кръвъ топове, тѣй са по-мѣни отколкото са были готова.

Въ 1855 Карсъ са прѣкре отъ Русскый-тѣ Генерали Пасиевичъ и са дарѣ отъ Русы-тѣ дѣдѣ годины. Въ 1855 прѣзъ Юния той са обсѣди отъ Русы-тѣ подъ Генерала Муравьевъ, и са сведнаха варо-бро Турскый-тѣ тѣрнизоть подъ Англійскый-та Генералъ Вилхелма, сиомагаѣ отъ нѣколко Англійскы и двѣ Французски чиновника. Въ того прѣдпріятіе-то е сѣстоялъ отъ 15,000 дунѣ редовна войска и отъ 3,000 башибозуцы. Русча-та войска е излазвала до 40,000 души. Та напрѣжна нѣколко нападенія на градъ, но бѣла обѣзсѣчана съ голѣма загубѣ. На 20 Сентември Русча-тѣ напраили сѣдно нападеніе на укрѣпленіе-то варху Тахларъ, кото-то продѣлвадо 7 и ¼ часа, и прѣкъ кото тѣ изгубили 6,300 дунѣ. Накоро слѣдѣ това нападеніе число-то на Турскы-тѣ се намалило значително. Нѣмаіе храна и отъ холера, и най-послѣ на 25 Ноември той са принудилъ да са прѣдаде на Русы-тѣ.

ОТОМАНСКА-ТА КАМАРА.

Михаилъ-та Сѣбботи, въ публично-то заседаніе на Камара-та на Прѣдставителитѣ, Василиси Евсѣкия, сѣдѣ кото доказалъ пашвостъ-та на вѣнрѣкалъ-тѣ на търговцѣ-та и на земедѣлѣ-то, нараилъ сѣрьбѣ чи тѣзи земи не е напраилъ до сега пашвы и за то тѣзи смислѣ.

Кото говорѣлъ за военный-тѣ дѣлокъ, той казалъ чи Правительство-то, вѣтсо да си отклучѣтъ отъ военна-та служба сѣ сѣдѣ-та хлка прѣбѣлѣна отъ Правительство-то, трѣбѣ да служатъ въ войска-та, по прѣкръ-тѣ на братія-та отъ Мусулманы, за да запѣщаватъ земя-та на общо-то отечество, и тѣ не пасѣдѣлѣ съ сѣчѣ-ны-тѣ добрини на нова-та Конституція.

Ахмедъ Евсѣкия, прѣдставитѣлъ отъ Измиръ, кацѣ сѣдно сѣмо въ нѣмо вѣкаіе на изказѣ-то на платны-тѣ на Министры-тѣ на полезнѣ и дѣвайо-то на патріотическы подпрошы.

Расимъ Бѣй, прѣдставитѣлъ отъ Едрене, посѣ дума-та за да докаже нуждность-та на изваленіе-то на платны-тѣ на чиновницы-тѣ и на правительственны-тѣ хора, за сѣдѣнѣе-то на Министрове-та на търговля-та и на общи-тѣ сгради, и за увѣщоженіе-то на Писалище-то на Финансы-та сѣ пояѣри управленіе-то му сѣко на сѣдны чиновники.

ОГРАНИЧЕНЕ-ТО НА ВОЙНА-ТѢ.

Франсе отъ 11 того казва че споуказа-та прѣговоры-тѣ между Англія и Русія за отрѣчеѣе-то на война-тѣ е имѣлъ на Виенскѣ-то Кабинетъ да бѣде на прѣговоры съ С. Петербургскый-то Кабинетъ за да додѣ до спорозумѣніе дадѣ Русія може да дѣйствуа безъ да дохажа въ противорѣчіе съ Англія. Министръ-тѣ Контъ Андраши и Г. Тица въ свиждѣнія са достигнали до сѣдно рѣшеніе варху того прѣдмѣтъ, и потвѣрдили Г. Новикова, Рускый-то посланникъ въ Вѣсна, до то прѣдстави на Кнѧзъ Горчакова. Казва се чи послѣдній-тѣ, задоволенъ отъ примирително-то поведеніе на Виенскый-то Кабинетъ, прѣзъ прѣдлагѣмаа-та линія по начало, и чи въ слѣдо спиканіе кото високо-то цѣ стане въ Виенскѣ-та гранѣца между Императора-тѣ Русскый и Австрійскый. Кнѧзъ Горчакова и Контъ Андраши, тоза важенъ въ високо цѣнѣ да са рѣшѣ конечно, кото-то е подрѣнъ за Русскѣ-та и Австрійскѣ-та Императора въ Горнѣ-тѣ Дунавъ. Тѣзи вѣсѣна, *то е истинѣ*, е твардѣ важно, но то още не са е потвѣрдѣло. *Рѣд.*)

ВОЙНА-ТА.

Л. Хералдъ обѣрадѣ слѣдующы-тѣ новины по война-та въ Малѣ Азія:

Едно часѣ отъ Русска-та войска е обѣсѣ Карсъ отъ сѣдна страна, кѣдѣ то е имѣлъ и крѣпо нападѣ какъ Ерзерумъ и е достигнѣлъ до Олти, 8 часа далечъ отъ Ерзерумъ. Войска-та въ Карсъ прѣвзѣ подвѣ-та-тѣ дневнѣй-тѣ си на 18 того сѣдна битка е станѣла при сѣло-то Бенкли Алмадѣ, прѣдъ Карсъ, между Русска-та войска и сѣдна Турска отдѣлѣніе подъ Мусы паша. Послѣдно-то се е разбѣгѣло. Ахмедъ Мухтаръ паша са е отстѣгнѣлъ съ войска-та си отъ Сотиаа Дагъ въ Кюрюкдѣй. Дѣ Русска войска, кото-то е станѣла отъ Карсъ, и друга-та отъ Бѣнѣдѣ, са приготъвѣ да са удари съ сѣдна-та войска на Мухтаръ паша.

Телеграмѣсско-то сѣобщеніе между Карсъ и Ерзерумъ е прѣкъсѣло.

Бакарестъ казва чи Русска-тѣ въ прѣдвѣчерѣ-то въ Ардаханъ нападѣли сѣдна дѣлъ хабрѣ я много дунѣ въ другы-тѣ табуры. При разны-тѣ нападенія на Карсъ Русска-тѣ изгубѣли отъ 3,000 до 4,000 дунѣ. Сѣдѣнѣ-то уѣдѣнѣ-то при обсѣда-та на Ардаханъ Генералъ Ани паша и двѣ Мирали са сѣ ранѣли. Двѣ Кавказкы, четирѣ Бѣнѣдѣнѣ и нѣкои другы чиновници са сѣ убѣли. По водѣ-то на Ахмедъ Мухтаръ паша, едно военно сѣдѣлѣніе са сѣставѣло въ Ерзерумъ за да нѣдѣ-дѣ поведѣніе-то на чиновницѣ-то на послѣдній-тѣ тѣрнизоть въ Ардахинъ. Въ-стѣнѣ-тѣ изваѣстія прѣдѣ нѣколко дена чи главнѣй-тѣ Комендантъ на тоза гарнизонъ Хасанъ Сабрѣ паша, кото-то пристѣлѣ вечѣ тоза за да сѣ дѣкуа рана-та, кото прѣсѣлѣ въ защита-та на Ардаханъ.

До Дунавъ-то нѣмо нѣмо не са е случѣло прѣзъ мѣнѣлѣ-та сѣдѣлѣ, освѣнъ че Турскый-тѣ военѣ корабѣ *Подгорица* кото-то са намѣрѣ при Никополъ, кото тръгнѣ прѣмѣ Русскѣ-тѣ укрѣплѣнія при устѣ-та р. Аутъ, едно годѣ отъ Русскѣ-тѣ топове надѣлѣо на кулѣта-та ѝ и отъ прѣсѣлѣо-то му нѣколко дунѣ отъ морскѣ-тѣ войска съ сѣдна, и тѣ, кото-то е ѝ тоѣкова дѣ сѣ ранѣ нѣкто той сѣдѣлѣ нѣколко часѣ.

Мѣстнѣ-то изваѣстія казватѣ чи въ Дунавъ-тѣ нѣмо 25 напоѣстѣ за да дѣлатѣ торпѣдѣ. Въ сѣдѣстѣѣ на тоза Комендантъ-тѣ въ Турска-та флота запоѣнѣ-ли на вечѣрѣ-тѣ въ Бѣрѣ да сѣ приготѣ-ѣтъ електрическѣ есперы. Той поискалъ одѣ отъ Правительство-то да му са изпратѣ нѣколко малѣ напоѣстѣ отъ Цариградъ, кото да сѣ спусѣ въ Дунавъ за всѣны-тѣ корабѣ кото стаѣ.

Управитѣлъ-то на Новый пазаръ казва на Министръ-тѣ на вѣтрѣшны-тѣ Дѣла чи на послѣдѣнѣ 2,000 Черногорци нападѣли на селѣ малѣ Турска крѣпость и ограбѣли едно селѣ до нѣма. Турскѣ-тѣ тѣрнизоть, подкрѣпѣнѣ отъ Болѣнцы, зѣбѣ пѣчѣла-та нѣщоѣскѣ-то на Писалищѣ-то на Финансы-та сѣ пояѣри управленѣ-то му сѣко на сѣдны чиновники.

ОГРАНИЧЕНЕ-ТО НА ВОЙНА-ТѢ.

Франсе отъ 11 того казва че споуказа-та прѣговоры-тѣ между Англія и Русія за отрѣчеѣе-то на война-тѣ е имѣлъ на Виенскѣ-то Кабинетъ да бѣде на прѣговоры съ С. Петербургскый-то Кабинетъ за да додѣ до спорозумѣніе дадѣ Русія може да дѣйствуа безъ да дохажа въ противорѣчіе съ Англія. Министръ-тѣ Контъ Андраши и Г. Тица въ свиждѣнія са достигнали до сѣдно рѣшеніе варху того прѣдмѣтъ, и потвѣрдили Г. Новикова, Рускый-то посланникъ въ Вѣсна, до то прѣдстави на Кнѧзъ Горчакова. Казва се чи послѣдній-тѣ, задоволенъ отъ примирително-то поведеніе на Виенскый-то Кабинетъ, прѣзъ прѣдлагѣмаа-та линія по начало, и чи въ слѣдо спиканіе кото високо-то цѣ стане въ Виенскѣ-та гранѣца между Императора-тѣ Русскый и Австрійскый. Кнѧзъ Горчакова и Контъ Андраши, тоза важенъ въ високо цѣнѣ да са рѣшѣ конечно, кото-то е подрѣнъ за Русскѣ-та и Австрійскѣ-та Императора въ Горнѣ-тѣ Дунавъ. Тѣзи вѣсѣна, *то е истинѣ*, е твардѣ важно, но то още не са е потвѣрдѣло. *Рѣд.*)

ВОЙНА-ТА.

Л. Хералдъ обѣрадѣ слѣдующы-тѣ новины по война-та въ Малѣ Азія:

Едно часѣ отъ Русска-та войска е обѣсѣ Карсъ отъ сѣдна страна, кѣдѣ то е имѣлъ и крѣпо нападѣ какъ Ерзерумъ и е достигнѣлъ до Олти, 8 часа далечъ отъ Ерзерумъ. Войска-та въ Карсъ прѣвзѣ подвѣ-та-тѣ дневнѣй-тѣ си на 18 того сѣдна битка е станѣла при сѣло-то Бенкли Алмадѣ, прѣдъ Карсъ, между Русска-та войска и сѣдна Турска отдѣлѣніе подъ Мусы паша. Послѣдно-то се е разбѣгѣло. Ахмедъ Мухтаръ паша са е отстѣгнѣлъ съ войска-та си отъ Сотиаа Дагъ въ Кюрюкдѣй. Дѣ Русска войска, кото-то е станѣла отъ Карсъ, и друга-та отъ Бѣнѣдѣ, са приготъвѣ да са удари съ сѣдна-та войска на Мухтаръ паша.

Телеграмѣсско-то сѣобщеніе между Карсъ и Ерзерумъ е прѣкъсѣло.

Бакарестъ казва чи Русска-тѣ въ прѣдвѣчерѣ-то въ Ардаханъ нападѣли сѣдна дѣлъ хабрѣ я много дунѣ въ другы-тѣ табуры. При разны-тѣ нападенія на Карсъ Русска-тѣ изгубѣли отъ 3,000 до 4,000 дунѣ. Сѣдѣнѣ-то уѣдѣнѣ-то при обсѣда-та на Ардаханъ Генералъ Ани паша и двѣ Мирали са сѣ ранѣли. Двѣ Кавказкы, четирѣ Бѣнѣдѣнѣ и нѣкои другы чиновници са сѣ убѣли. По водѣ-то на Ахмедъ Мухтаръ паша, едно военно сѣдѣлѣніе са сѣставѣло въ Ерзерумъ за да нѣдѣ-дѣ поведѣніе-то на чиновницѣ-то на послѣдній-тѣ тѣрнизоть въ Ардахинъ. Въ-стѣнѣ-тѣ изваѣстія прѣдѣ нѣколко дена чи главнѣй-тѣ Комендантъ на тоза гарнизонъ Хасанъ Сабрѣ паша, кото-то пристѣлѣ вечѣ тоза за да сѣ дѣкуа рана-та, кото прѣсѣлѣ въ защита-та на Ардаханъ.

До Дунавъ-то нѣмо нѣмо не са е случѣло прѣзъ мѣнѣлѣ-та сѣдѣлѣ, освѣнъ че Турскѣ-тѣ военѣ корабѣ *Подгорица* кото-то са намѣрѣ при Никополъ, кото тръгнѣ прѣмѣ Русскѣ-тѣ укрѣплѣнія при устѣ-та р. Аутъ, едно годѣ отъ Русскѣ-тѣ топове надѣлѣо на кулѣта-та ѝ и отъ прѣсѣлѣо-то му нѣколко дунѣ отъ морскѣ-тѣ войска съ сѣдна, и тѣ, кото-то е ѝ тоѣкова дѣ сѣ ранѣ нѣкто той сѣдѣлѣ нѣколко часѣ.

Мѣстнѣ-то изваѣстія казватѣ чи въ Дунавъ-тѣ нѣмо 25 напоѣстѣ за да дѣлатѣ торпѣдѣ. Въ сѣдѣстѣѣ на тоза Комендантъ-тѣ въ Турска-та флота запоѣнѣ-ли на вечѣрѣ-тѣ въ Бѣрѣ да сѣ приготѣ-ѣтъ електрическѣ есперы. Той поискалъ одѣ отъ Правительство-то да му са изпратѣ нѣколко малѣ напоѣстѣ отъ Цариградъ, кото да сѣ спусѣ въ Дунавъ за всѣны-тѣ корабѣ кото стаѣ.

Управитѣлъ-то на Новый пазаръ казва на Министръ-тѣ на вѣтрѣшны-тѣ Дѣла чи на послѣдѣнѣ 2,000 Черногорци нападѣли на селѣ малѣ Турска крѣпость и ограбѣли едно селѣ до нѣма. Турскѣ-тѣ тѣрнизоть, подкрѣпѣнѣ отъ Болѣнцы, зѣбѣ пѣчѣла-та

РАЗНЫ НОВИНЫ.

Министръ-тѣ на война-та и писалище-то на печать-тѣ запрѣтиха тѣзи дни на всичны-тѣ вѣстникы въ Цариградъ, бѣше тѣ на Европейски язи ни уеаемѣ, да обнародѣятъ отъ гуѣ-тѣ статьѣ-та на война-та въ Азія или въ Европа, кото не са е обнародѣ-ли по-напрѣдъ въ Правительственны-тѣ вѣстникы *Дестуръ-Де-керіс*. Сѣдователно, наши-тѣ читатели ще ны извинѣятъ за дѣто не ще можемъ за напрѣдъ да ны давамы повечко новины по война-та.

Правительство-то направи контрѣтъ съ сѣмѣ прѣдприятѣ който ще достави 2,000 работницы ежедневно за издѣлваніе-то на укрѣпленія-та (табіи) прѣдъ Цариградъ между Черно и Мраморно море.

Михаилъ-та сѣббота Министерскый-то сѣвѣтъ рѣшѣ да властвѣ свободно-то плаваніе по Дунава отъ устѣ-то на р. Тимоса до Австрійска-та граница. Тоза е стѣнѣло по исканіе-то на Австрійскый-та посланникъ.

Въ понѣдѣлникъ сѣдѣ въ Сераскерать-то е имѣло военѣ сѣвѣтъ, въ който Султанъ-тѣ е прѣдсѣдателствувалъ лично.

Бухурешскѣ-то дописѣкъ на *Л. Таймсъ* казва че Русскый-тѣ Императоръ, придружѣенъ отъ 11 отличны лица, между кото-то четвѣ Великы Кнѧзѣ, сѣ стѣнѣ да пристигнѣ въ Бухурешъ на 27 того.

До сега число-то на войнѣ-тѣ, кото-то сѣ сѣбрали отъ пашы-тѣ за въ война-та, излазѣ до 832.

Египетскѣй-то подпрѣлъ въ Ерзерумъ 9 вѣрбы съ 12,000 дунѣ войска, кото-то очакѣ да пристигнѣ нѣсторо въ Цѣрадъ.

Дунавъ въ бро́й-тѣ си отъ 48 того казва че водѣ-тѣ на Дунава почѣла да сѣ спадѣ отъ 3 деня насамъ.

Число-то на умрѣли-тѣ отъ чумѣ въ Багдадъ отъ 8 до 14 того е 103.

Перуншта, 8 Майѣ 1877.

Г-не Редакторѣ на *Зорница*,

Можѣ ли дайте мѣстѣ въ дозно-то ви прошеніѣ въ сѣдна отъ сѣорошны-тѣ бро́ве на достоочѣстнѣй-тѣ ви листъ, прѣдъ кото-то ще ны нѣмѣрѣ добрѣ отъ страна прѣвалостнѣй-тѣ ви гѣдѣ ны мѣлѣбѣзѣнѣ-тѣ благодѣтѣлна сѣрдца.

Нѣшто-то сѣно, нѣкто е всѣкому извѣстно, е сѣно отъ най-послѣдѣнѣ-тѣ въ послѣдѣ-ны-тѣ приключѣніѣ, отъ кото сѣно мѣстото му сѣ познава. Най благодарнѣ-ны-тѣ ви мѣстѣнѣй-тѣ ны пѣрѣ и бѣда Сулѣ-ны-тѣ Кнѧзѣ Ѣ войнѣ нѣдѣ нѣдѣ-ра-та и мѣлостѣ къмъ сѣдно-то ни сѣно, кото-то высока-та му заповѣдь прѣдъ чѣстно-то му правѣтѣсѣно е напрѣвѣла 207 кѣщи, съ кото-то сѣдно до всѣдѣ нѣмѣчѣно-то сѣстояніѣ на сѣлѣнѣ-тѣ ни. Надѣвамѣ се и остѣвамѣ-тѣ сѣрдѣчны какъ щѣ сѣ изпрѣвѣтѣ, и по тѣзи нѣчѣнѣ расѣвѣсѣ-тѣ ни по разны мѣста сѣлѣнѣ да могатъ да сѣ прѣбѣрѣтѣ мѣсторо въ сѣдно-то сѣ. Нѣй благодарѣмѣ сѣдѣ и на сѣдѣ чумѣ человѣколюбивѣ лицѣ, съ помощѣ-та на кѣнто мѣнѣсопасбѣрѣнѣта-та Българска благодѣтѣлка Лѣйдѣ Странгфордъ при другы-тѣ добрины, кото-то напрѣвѣ, сѣдно сѣдно-то ни и сѣ сѣлѣ болѣнѣ, въ сѣдѣ-то имѣ имѣнѣ-тѣ нѣмѣ-то сѣлѣнѣ и нѣмѣлѣ-то, подѣ надзорѣ-тѣ на изкѣнѣйѣ-тѣ Д-ръ Стѣфанасѣ, заедно съ дѣ-докторѣ.

Спорѣдѣ завѣщѣніѣ-то на Н. Благородѣ, болѣнѣ-тѣ сѣ прѣбѣрѣ въ ужѣнѣ, кото-то сѣ нѣмѣ въ Ѣ-тѣ Аѣрѣнѣ, кѣто ни сѣ проводѣ пакѣ отъ война сѣтѣ чрѣзъ Новѣлѣнска-та Митрополѣя и сѣ нѣмѣ ужѣнѣ. Ученѣцѣ-тѣ сѣбѣрѣ 135, а ученѣчѣ 85, кото посѣщѣвѣтѣ ужѣнѣ-то редовно. Но понѣже бѣдно-то сѣстояніѣ на сѣлѣнѣ-тѣ не ны допуща да снѣбѣтѣ нѣдѣ-тѣ сѣ отъ потрѣбѣ-тѣ нѣщѣ за въ ужѣнѣ, кѣто: учѣбны книгѣ, чѣрнѣ сѣнѣ, хѣрѣ и пр. и пр., за това чрѣзъ настоящѣ-то сѣ отнасѣмѣ до всѣны-тѣ наши почитаѣны Българскѣ общины, читалѣщѣ, и женскѣ дружѣства, кото тѣлѣсѣрдѣчно молѣмѣ да ни сѣдѣствуватѣ кѣто удовлѣтворѣ-тѣ ни крѣйна-нѣждѣ, за който що нѣ-ны бѣдѣ-нѣ нѣмѣ признатѣ. Жѣлѣдѣмѣ-тѣ и отъ сѣдѣ годѣна насамѣ за нѣдѣ, наши дѣцѣ сѣ нѣсѣнѣцѣ и радѣстѣ ще проѣзвѣстѣ въ всѣны-тѣ-сѣ сѣ нѣсѣнѣ-та на благодѣтѣлѣ-тѣ сѣ.

Общѣнѣ Нѣрушѣнскѣ.

Отрѣбѣнѣ-тѣ и остѣвѣлѣ-тѣ въ крѣйна бѣдѣ-нѣ земѣнѣ-тѣ ны по-прѣкѣ-то на нѣкѣдѣ годѣнѣ-тѣ сѣчѣнѣ изрѣдѣ-тѣ публѣчно сѣдѣчѣнѣ-тѣ ни признатѣ-то на благодѣтѣлѣ-тѣ сѣ на Европа-та при сѣ-то прѣсѣдѣ на прѣдѣсѣдѣтѣлѣ-то Г. Мѣрѣ-то Ѣ-то Ѣ-то